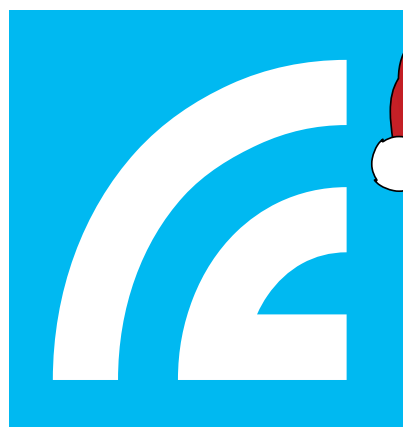




Közélet, közérzet, kultúra

ERZSÉBETVÁROS

ERZSÉBETVÁROS ÖNKORMÁNYZATÁNAK KÉTHETENTE MEGJELENŐ INGYENES LAPJA

2024. DECEMBER 19.



www.erzsebetvaros.hu



Erzsébetvárosi Önkormányzat



uj sag@erzsebetvaros.hu

Kellemes Ünnepeket, Boldog Új Évet Kívánunk!

Joulupukki köszöntésére megtelt a Klauzál tér és a vásárcsarnok is

Erzsébetvárosban tényleg az igazi Mikulás járt!



Nem rénszarvas húzta, nem szán repítette, hanem a modernitás jegyében repülőgéppel érkezett Lappföldről Budapestre Joulupukki, az igazi Mikulás. Magyarországi programja során ellátogatott a hetedik kerületbe is, mert tudta, hogy itt nagyon jó gyerekek élnek. Sok száz felnőtt és gyermek gyűlt össze a felújított Klauzál téri park előtt, s a várakozás közben forró teát ittak, bábszínházat néztek, így várták izgatottan a nagyszakállút. A tér környékét rendészeink biztosították, ahogy egy igazi sztárnak kijár.

Erzsébetvárosi elfoglaltságát követően interjút is adott lapunknak az igazi, kicsit megfáradt Mikulás!

Összeállításunk a 3. oldalon



7 GONDOSKODÓ ERZSÉBETVÁROS: MULTIKULTI BÖLCSŐDE



8 HÍD KÖTI ÖSSZE A KOROSZTÁLYOKAT



13 MÁTÉ GÁBOR: JÓL KELL JÁTSZANI!



14 ELNYERTE A FŐDÍJAT A BIANKAHAIDU DUÓ

Megújul a Zsinagóga környéke

Több mint két évtizedes kallódás után végre megkezdődik a Dohány utcai Nagyzsinagóga mögötti üres telek beépítése. Az ide tervezett szálloda lekerült a napirendről: ahogy azt az Önkormányzat is szorgalmazta, végül 153 lakásos társasház épül.

A telket mindkét oldalról műemlék épületek határolják, amelyet az építetők felújítanak, megőrizve a Síp utcai homlokzatokat. Az Önkormányzat megállapodott az építetővel, hogy a háztömb körüli utcaszakaszokat – a Wesselényi, a Dohány és a Síp utca alkotta háromszöget – faltól falig felújítja.

Az építkezés 2025 első napjaiban kezdődik és az utcafelújításokkal együtt várhatóan 2028 nyarára készül el. Addig időszakosan szükség lesz a gépkocsiforgalom korlátozására, parkolóhelyek megszüntetésére. A környék lakói számíthatnak, hogy az építkezés végén zölddebb és kellemesebb lakókörnyezetet kapnak vissza.



A képviselő-testület nagyberuházásokról döntött. Cikkeink a 4. oldalon





20 000 Ft

értékű karácsonyi
ajándékutalvánnyal
lepjük meg

- a 60 év feletti nyugdíjasokat,
- a 65 év felettieket,
- a gyermekes családokat (gyermekenként),
- a megváltozott munkaképességűeket,
- a fogyatékossgal élőket.

Januárban is átvehetők a karácsonyi utalványok!

Akiknek decemberben nem sikerült átvenniük a karácsonyi utalványt, 2025. január 7. és január 30. között ügyélfogadási időben (keddenként 8.00-12.00, szerdánként 8.00-12.00 és 13.00-18.00, csütörtökönként 13.00-16.00) a Polgármesteri Hivatal Ügyfélszolgálati Irodáiban, az Erzsébet krt. 6. és a Garay utca 5. szám alatt juthatnak hozzá azokhoz.

Hagyományörzés: időgép a Klauzál téren

Akik a modern nagyváros zajából visszavágnak a régebbi korokba, november 16-án, szombat délután a Klauzál téri Vásárcsarnokban úgy érezhették, mintha visszaforgatták volna az idő kerekét pár száz évvel. Középkori lovagok vívtak, udvarhölgyek táncoltak, páncélos vitézek vonultak – a hagyományörző szervezetek előadásában.

Az I. Belvárosi Historikus & Népi Vásári forgatagot az Ars Ensis Lovagi Kör tagjai szervezték, akik lapunknak elmondták: közösségük immár

350 fős, egyetemistáktól a hatvanévesekig vívni tanulnak eredeti fegyverek másolataival. A Hans Müller Kompanie „harcosai” Mátyás király svájci zsoldosainak jelmezeiben várták az érdeklődőket. Civilben akad köztük informatikus és minőségellenőr is, de összeköti őket a történelem iránti rajongás és a sok közösségi élmény. A standoknál kézművesek árulták portékáikat: a kézzel faragott furulyáktól a nemezről varrt kazak sapkáig sok minden kapható volt itt.



A tuc-tuc zenéhez szokott városi füleknek felüdülés volt hallgatni a Tabulatúra és a Szelindek együttes muzsikusait, akik szintén középkori jelmezekben régi hangszereken játszottak. Az esemény főszervezője, a Szelindek együttes oszlopos tagja Török Vidor volt, aki amúgy Erzsébetvárosban él, és tekerőlanton, pánsípon valamint citerán is játszik. Zenekarukkal 15 éve járják a nyugati és észak-európai városokat, a piacokat is, ahol már trenddé váltak a hagyományörző fesztiválok. Vidor szerint külföldön felismerték, hogy egy nagyvároshoz hozzátartozik a múltja, a régi vásárok hangulata is: „Mi ezt szeretnénk felidézni Pest szívében, a Klauzál téren. Barátaink ingyen jöttek el fellépni, hogy megmutassák mindenkinek: a hagyományörzésnek milyen gazdag forrása van idehaza is.”

Sikeres évet zár a KlauDió

Az KlauDió Civil Központ idei mérlege a tavalyinál is kedvezőbb: míg 2013-ban itt 390 program valósult meg, ebben az évben már körülbelül egyharmaddal több, 532 rendezvényük volt. Ebből 429 programot helyi közösségek szerveztek. A látogatók száma is nőtt: tavaly 3400 ember fordult meg itt, idén több mint 4000, sokan már rendszeresen járnak ide, törzsközönség alakult ki. 2024-ben 33 civil szervezet tartott itt találkozót, szakmai rendezvényt, mintegy 1400 órában.

A legtöbb idén is a kulturális esemény volt: összesen 246 program. Rendszeresen itt próbál és játszik a magyar zenei élet markáns szereplője, a Metrum Ensemble, valamint a Kalimona együttes, a Prolet tánckör, a Budapest Vándor Kórus. A KlauDiót vezető Epicentrum Egyesület saját kulturális eseményeket, Slam Poetry esteket rendezett. De ezen kívül rendszeresen itt tartotta találkozóit a Sirály Életmód és Sport Egyesület, a Magyar Ultisok Egyesülete, a Község Lämpásai, amely a kerületi vakok és



gyengénlátók szerveződése, a szexuális kizsákmányolás áldozatait védő Névtelen Utak Alapítvány, a Zöld Eb Egyesület, és a Természetbarát Sportszövetség is. A KlauDióban tartotta képzéseit önkénteseinek az anyákat támogató EMMA Egyesület.

A KlauDió sikertörténete is igazolja, mennyire hiánypótló egy ilyen közösségi tér a belvárosban. A KlauDiót több, mint két éve azzal a

A KlauDió második, teltházasszerű születésnapját december 12-én ünnepelték, több mint 15 civil szervezet részvételével. Szűcs Balázs alpolgármester rövid köszöntőjében a civil szféra sokszínűségéről, a változás fontosságáról, reményről, hanukáról, karácsonyról, a fény erejéről beszélt. Hozzátette: ünnepek idején is kerüljük a hamis pátoszt. Az est az Epicentrum Egyesület rövid slam poetry műsorával zárult.

szándékkal hozta létre a kerületi önkormányzat, hogy ezzel is erősítse, ösztönözze a helyi civil csoportokat, ingyen bérelhető, korszerűen felszerelt helyiséget biztosítson nekik. Egy 21. századi befogadó kerület ugyanis nem tud fejlődni pezsgő közösségi élet nélkül. A KlauDió mára nem csak Erzsébetváros, de az egész főváros szellemi, közösségi életének egyik bázisa lett.

Ételosztás és „szeretetlakoma” a Garay téren



Vegetáriánus székelykáposzta, halava, azaz darapuding és tea. Ez volt a menü azon az ételosztáson, amit a krisnások Étel az Életért Alapítványa és a VII. kerületi önkormányzat közösen rendezett a Garay téren, december 7-én. Az 500 adag meleg étel mellé élelmiszer csomagot is osztottak, s nem csak a hetedik kerületi lakosoknak jutott belőle.

Aki beállt szombat délelőtt a sorba, nem ment üres kézzel haza. A Krisna-völgyben termelt bio sütőtök mellett olaj, liszt, cukor, tar-

tóstej, száraztészták, konzervek, kenyér, rengeteg csokoládé, keksz, és déli gyümölcsök is akadtak a csomagokban. A Magyar Élelmiszerbank segítségével a krisnások gyűjtötték össze az adományokat.

A téren hosszú sorokban várakoztak az emberek. A babakocsiban tolt csecsemőktől a nyolcvan évesekig mindenféle korosztályt láttunk. Négy kisgyerek játszott a sor végén. A nagyobbik fiúcska mesélte, ők unokatestvérek, egy pest megyei kis településről jöttek fel

Fát ültettek a Csányi 10. udvarán



A szakemberek azt tartják, hogy fát ültetni lombhullás után, rügyfakadás előtt kell, akkor biztosan megmarad. Ennek megfelelően Niedermüller Péter polgármester december 4-én oszlopos gyertyán csemétét ültetett az önkormányzat nemrég felújított Csányi 10. alatti épületének udvarára. A gyertyán 4-5 év alatt nő meg annyira, hogy másfél-két méteres lombkoronája lesz és akkor már árnyékot is ad. Idén ez lesz a negyvennyolcadik fa, amit pótoltak.

Erzsébetvárosban jelenleg 1221 fát számlál a kataszter, amely parkokban, tereken, utcákon áll. Többségük japán akác, magas kőris és nyugati osterfa. Az utóbbi években viszont a klímaváltozás miatt főleg kínai kőrtét, páfrány fenyőt és mezei juhart ültetnek. Felmérték az önkormányzati ingatlanok, iskolák, óvodák, lakóházak udvarán álló fákat is, azokból jelenleg 267 van, s ideszámolják a Csányi 10. új gyertyánfáját is.

Teri néni a magyar nyelvet szolgálta



Kilencvenedik születésnapja alkalmából köszöntötte Niedermüller Péter polgármester és körzeti képviselőként Szűcs Balázs alpolgármester a Damjanich utcában élő Tasnádi Teri néni. A nyugdíjas tanítónő Nagyenyeden született és negyven éven át otthon, Erdélyben nevelte a magyar nyelv szeretetére tanítványait. 1991-ben települt át Budapestre. Mikor megszokta, meg is szerette az itteni nyüzsgést, amely persze egészen más világ, mint református kollégiumáról híres szülővárosa volt.



Mikulás szerepben – jelmez nélkül

Molnár István alpolgármester már öt éve minden húsvétkor, mikuláskor és karácsonykor kilenc rászoruló gyereket ajándékozik meg. December 6-án készült képünkön egy olyan nagymama veszi át az ajándékot, aki egyedül neveli unokáját.

Kiitos paljon, Joulupukki! Köszönjük szépen, Joulupukki!

Erzsébetvárosban, a Klauzál téren járt az igazi Mikulás, Lappföldről

Hihetetlen, de igaz: a MikulásGyár közvetítésével érkezett hozzánk az észak-finnországi Rovaniemiből a valódi Mikulás, kinek neve hazájában Joulupukki. A Klauzál téren találkozott rajongóival, akik annyian voltak, hogy a sor a vásárcsarnokon keresztül egészen az Akácfa utcáig tartott. Közel 500 fotó készült az igazi Mikulással, aki hosszúra nyúlt kerületi programja végén interjút is adott lapunknak.

Ennyi türelmes embert, nyugodt gyermeket nem tudom, látott-e valaha a Klauzál tér, gyanítom, hogy nem. A gyülekezés már órákkal Joulupukki érkezése előtt elkezdődött, az adventi program részeként begördült a térre a karácsonyi tűzoltóautó, a várakozók láthattak egy bábelőadást a kéménybe ragadt Mikulásról, közben forró teát szürcsölhettek, majd pedig megjött az est sztárvendége: az igazi Mikulás!

Személyautóval utazott hozzánk, szuper-titkosan, fel se lehetett ismerni, azt mondják, áruhában volt, úgy ment be a csarnokba. Rendbe szedte magát, megigazgatta hosszú szakállát, piros sapkáját, kesztyűt húzott, majd kilépett rendészeink kíséretével a Klauzál térre. Nagyon meglepődött, akkora ováció fogadta,



Az igazi Mikulásnak van egy kiscicája

A tolmácsmanó krampusz – kinek neve Nagy Orsi – segített beszélgetni Joulupukki-val, aki elmondta, hogy bár elfáradt, de nagyon élvezte a találkozásokat itt, a kerületben. Kiderült, hogy az igazi Mikulás 13 éve teljesít szolgálatot szerte a világban: első útja Kínába vezetett, azóta utazgat, mert valójában ő az utazó Mikulás. Közel 80 esztendő, de igazán sportos életet él, hogy győzze a sok feladatot, például úszni jár. Két felnőtt gyermeke van, megtudtuk, hogy most egy kiscicáról gondoskodik. Elmesélte, hogy mennyire szereti a munkáját, és az a kedvence, amikor találkozhat közvetlenül is az emberekkel.

rohantak hozzá, meg akarták érinteni, le akarták fotózni, szóval elég lassan ért fel az alkalmi színpadra.

Rögtön elkezdődött a fényképezkedés az ünnepelőbe öltöztetett kapunál. Kollégánk –

Kissimon István fotóriporter – fáradhatatlanul exponált, türelmesen fotózott kicsit és nagyot, kisbabát és nagypapát, rendületlenül készültek a fényképek a családi fotóalbumokba Joulupukki-val. És az igazi Mikulás derűvel az arcán üldögélt a padon, jószágosan mosolygott, pár kedves szava, egy kézfogás, vagy buksi simogatás mindenkinek jutott, aki lehuppant mellé a közös fotó kedvéért.

A vendégsereg ezer nyelven beszélt, még finn család is érkezett a nagy alkalomra, hogy távol otthonától, Magyarországon találkozhassanak a csemeték Joulupukki-val. Rajzokkal, csokival, apró kézműves munkákkal jöttek a gyerekek, s a Mikulás minden egyes ajándékot szemügyre vett, majd egy nagy dobozba rakta, hogy elvigye haza, a Mikulásbirodalomba, a fagyos Lappföldre. Egy hölgy meglepetéssel csak ennyit mondott: „46 évet vártam erre a pillanatra!”

Kiitos paljon, Joulupukki!



Szalóki Ági koncert a piacon

A Nem Adom Fel Alapítvány küldte a Mikulást

A fenntarthatóság a szolidaritás jegyében rendezte meg idei karácsonyi vásárait a Green Market csapata a Klauzál téri Vásárcsarnokban. Ennek megfelelően az első karácsonyi vásáron december 8-án helyi, természetes anyagokból készült, környezet-tudatos ajándékokat vásárolhattak a piac látogatói.

A gyerekeket persze elsősorban Szalóki Ági karácsonyi koncertje érdekelte. Az énekesnő zenekara immár 20 éves és megjelent 5 gyereklemeze. A koncert elején még nagykabátban és sálban énekelt, aztán amikor megtáncoltatta a gyerekeket, lekerült a kabát is. „Tudjátok-e, milyen piacon vagytok?” kérdezte, azután elmondta, hogy ez a macskapiac. „Tíz az ára, húsz az ára, ne vegyetek vasmacskát!” Később a madáretetőről énekelt, s elmondta, hogy nem szabad túletetni a madarakat, mert akkor nem lesznek elég fitteek, hogy tavasszal fészket rakjanak. A gyerekek, s a szüleik vele énekeltek, vele táncoltak.

S amikor már nagyon jó volt a hangulat, azt ajánlotta, énekeljenek el egy Télapóváró dalt, és erre megjött vagyis kerekesszékes begurult a Mikulás. Több gyereknek már ismerős volt, hiszen ide évek óta a Nem Adom Fel Alapítványtól érkezik a télapó.



A gyerekek szaloncukrot, csokit kaptak és amikor mindegyikük sorra került, a Télapó robbogott tovább, mert ahogy utóbb Kaszás Tamás piacügyi referens elmondta, összeállítottak 40 ajándécsomagot a környékbeli rászoruló családoknak a Családok Átmeneti Otthona és a Családsegítő- és Gyermekjóléti Központ közreműködésével, hogy az ő csizmájuk se maradjon üresen. A Klauzál téri Vásárcsarnokban lesz még karácsonyi vásár december 22-én is, amikor az Alma Együttes és az Ákom-bákom bábcsoport lép fel.

A Kópévár oviban járt a Roma Mikulás

A Kópévár óvodában járt a Roma Mikulás. A gyerekek már egy hete készülődtek, dalokat, verseket tanultak és rajzoltak is a Mikulásnak, mert ahogy Tarr Erzsébet, a Kópévár óvoda igazgatója mondta, már rég tudják, hogy nemcsak kapni, adni is jó.

Zsúfolásig megtelt a Kópévár óvoda nagyterme december 6-án délelőtt, amikor a gyerekek a Mikulást várták, s a Télapó eljött az erzsébetvárosi cigány önkormányzat jóvoltából. Minden gyermek szívesen fotózódott a Roma Mikulással, miután átadták a rajzaikat és megkapták a mikuláscsomagot. És míg egy-egy csoport sorban állt a Mikulás előtt, a többiek daloltak és verset mondtak.

Hajdan Fehér Norbert is a Kópévár óvodába járt, s október 9. óta ő az erzsébetvárosi cigány önkormányzat elnöke. S miután éppen a Kópévár óvodába jár a legtöbb cigány gyerek, ahogy ő fogalmaz, adta magát az ötlet. „Természetesen a Roma Mikulás mindenkinek eljött, nemcsak a cigány

- IDŐSEK KARÁCSONYA
- Diákok adtak műsort az Idősek Otthonában

Az Erzsébetvárosi Művészeti Szakgimnázium diákjai immár törzsvendégnek számítanak a Dózsa György úti Idősek Otthonában. A Művészeti Szakgimnázium növendékei minden évben több alkalommal is eljönnek ide, és műsorokkal köszöntik a szépkorúakat. Legutóbb december 11-én jártak az otthonban: karácsonyi dalokat énekeltek, verseket, meséket mondtak. Lapunknak elmondták, hetekig készültek a műsorra, s nagyon szeretnek ebbe az otthonba járni, mert az időseknél nincs hálásabb közönség. A zsúfolásig megtelt nézőtérben valóban zúgott a taps, és a meglepettség könnycseppjeit is láttuk. A szépkorúak megkapták azt, ami talán a legszebb karácsonyi ajándék: a gyerekek szeretetét.



Szépkorúak ünnepeltek a K11-ben

Ötven-hatvan év fölött sokan eltűnődnek: hogyan lehet majd méltósággal megélni az időskort, derűsen tölteni a nyugdíjas éveket. Erről sokat tanulhatunk a kerületi idősek klubjainak tagjaitól, akik december 12-én azért gyűltek össze a K11-ben, hogy együtt ünnepeljék a közelgő karácsonyt.



A kerület öt nappali klubjának tagjai fantasztikus irodalmi és zenés előadásokkal ajándékozták meg egymást. A Dohány utcai klub tagjai még az anygalkás jelmezeiket is maguk varták, a Dózsa György úti klubosok pedig télapónak és rénszarvasoknak beöltözve arattak hatalmas sikert. A klubok egy-egy tagja gyertyát gyújtott az adventi koszorún.

Orsós Sándor a nappali ellátás vezetője sokoldalú tehetségét sem először csodáltuk meg: szívmelengető karácsonyi dalokat énekelt, s a munkatársai által alakult kórus kísérete őt a színpadon.

Szusi

S. Zs.



gyerekekhez, s szeretnénk majd később zenét, táncot, meséket is hozni, hadd ismerjék meg a kultúránkat. Szerencsére az erzsébetvárosi cigánygyerekek nincsenek kirívóan rossz helyzetben, többségük rendezett családban nő fel és az önkormányzat is a segítségükre van. Közös dolgozunk azon, hogy Erzsébetváros még élhetőbb legyen.

Tarr Erzsébet igazgatónő elmondta, hogy a csoportokban 30-40 százalék a cigánygyerekek aránya. A roma kultúra nagyon vonzó és komoly értéket képvisel, ezért szeretnénk azt a cigány önkormányzat segítségével bemutatni a gyerekeknek, vagyis a Roma Mikulás csak az első látogatónk volt...” D. L.

Mikulásnak segítőtársa akadt

Nagy Andrea képviselő szokása szerint elkísérte a Mikulást a körzetében fekvő Baross Gábor általános iskola alsó tagozatos kisdíákjaihoz, hogy segítsen neki ajándékokat adni. A gyerekek énekkel, rajzzal, festménnyel és öleléssel várták a Télapót és segítőtjét.



KÉPVISELŐ-TESTÜLET: Zárják be a sztriptíz bárokat!

Erzsébetváros képviselő-testülete (KT) az év utolsó, decemberi ülésén egyebek mellett a sztriptíz bárok működésének korlátozásáról, színházak támogatásáról és a rendőri túlórák finanszírozásáról is döntött. Érdemi vita volt a Síp utcai nagyberuházásról.

„Egymástól pár lépésnyi távolságra nyílik lehetőség a Holokauszt áldozataira való emlékezésre és sztriptízbárok élvezetére. (...) Az erotikus rabszolgakereskedők sokszor a kerületi iskolák, óvodák, és bölcsődék közelében vannak. Ismét csak pár lépésre.” Előterjesztésében **Firnigel Lóránd**, a Kétfarkú Kutya Párt képviselője így indokolta, hogy miért szorgalmazza, hogy a sztriptíz bárok 24 óra után ne tarthassanak nyitva, működésükről az önkormányzat új feltételrendszert dolgozzon ki. Az indítványt a KT egyhangúan elfogadta. A kutyapártos képviselő másik javaslata, hogy egymás jobb megismerése érdekében a testület tagjai egy kalapból húzzanak neveket, és adjanak egymásnak karácsonyi ajándékot, nem aratott ilyen sikert. Ezt a képviselők elutasították.



Voltak más egyhangú szavazások is, például, hogy az önkormányzat jövőre is adjon öt és fél millió forintos támogatást az „Ételt az Életért Alapítványnak”, amely hetente öt alkalommal oszt ételmezt a rászorulóknak. Egyetlen képviselő sem ellenezte, hogy a kerületi rendőrkapitányság túlóráit az önkormányzat 40 millió forinttal támogassa. Ebből az összegből a szabadidős rendfenntartók járőrszolgálatát, a nyilvános szórakozóhelyek megerősített ellenőrzését és a térfigyelő rendszerhez kapcsolódó rendőri feladatokat finanszírozzák. Egységes volt a döntés a Gólem Színház és a Bethlen Színház támogatásáról is.

Kosztolányi Dénes – a testület legaktívabb tagja – a színházakról szóló szavazás előtt elárulta, hogy valaha gyermekszínész volt, és személyes vallomással fűszerezte az Eröművház Nonprofit Kft. új ügyvezetőjének megválasztását is. A pályázatok elbírálását végző bizottság erre a posztra **Gálvölgyi Dorka** kulturális menedzsert javasolta. A fideszes képviselő elmondta, hogy ő nem szavaz, elfogult, hiszen családi ismeretség fűzte a jelölt nagypapjához, Gács Rezsőhöz, Rodolfohoz, a híres bűvészhez. Mint mondta: maga is szeretett volna bűvész lenni. A veterán képviselő másirányú elfogultságát sem rejtette véka alá: nehezményezte

Gálvölgyi Dorka „pártkötődését”, mert – amint az a jelölt önéletrajzából is kiderült – évekkel ezelőtt a Demokratikus Koalíció számára is rendezett eseményeket. A testület végül megválasztotta Gálvölgyi Dorkát, aki a 6SZÍN teátrum alapító igazgatója, majd az elmúlt négy évben a terézvárosi Eötvös10 Művelődési Ház vezérigazgatója volt.

Érdemi vitát váltott ki az a nagyszabású építkezés, amely már januárban megkezdődik Belső-Erzsébetvárosban a Síp utca – Wesselényi utca – Dohány utca által határolt háromszögben. A kerület településrendezési szerződést kötött a 153 lakásos épület beruházójával, az érintett lakótömb körüli utcák megfelelő szakaszainak gyalogosbarát rehabilitációjáról, zöldfelületek létesítéséről, fák ültetéséről.

Lajos Béla, a Színes Erzsébetváros Egyesület képviselője kevesellte, hogy a Wesselényi utca megfelelő szakaszán csak 20 százalékkal csökken a parkolóhelyek száma, a fideszes **Ripka András** viszont az autósok érdekében szólalt fel: hiányolta, hogy a megszűnő parkolóhelyeket a beruházónak nem kell mélygarázs helyekkel pótolnia. A javaslatot a testület végül hat ellenszavazattal fogadta el.

A KÉPVISELŐ-TESTÜLET RENDELETEI
(2024. december 11.)

Zöld utat kapott a Liget City

Novemberi ülésén a képviselő-testület kemény viták után, ellenszavazatokkal hagyta jóvá a 45 ezer négyzetméteres Liget City városrész településrendezési megállapodását, amelynek keretében a beruházó 800 ezer eurós infrastruktúra-fejlesztési hozzájárulást is nyújt a kerületnek. Az eddiginél rugalmasabban lesznek a társasházi pályázatok.

A Liget City projekt Erzsébetváros legnagobb ingatlanfejlesztése. A Rottenbiller, Damjanich, Bethlen Gábor és Dembinszky utcák által határolt területen a beruházó lakásokat, kollégiumot, irodákat szeretne létrehozni, 500 férőhelyes mélygarázst is épít. A tervek szerint a felszín 25 százaléka zöldterület lesz, új játszótér is épül. A terület tulajdonosa, a Liget City Projekt Kft. vállalta, hogy a telekredezési megállapodás keretében településfejlesztési

támogatásként 800 ezer eurót, mai árfolyamon 320 millió forintot fizet az önkormányzatnak.

A testületi ülésen a Fidesz képviselői azt szorgalmazták, hogy a témát vegyék le a napirendről, folytassák a pártközi egyeztetést, rendezzenek lakossági fórumokat. A Fidesz képviselői vitatták a településfejlesztési támogatás összegét is. **Sólyom Benedek** kerületi főépítész elmondta, hogy a mostani szabályozási terv csak keretmegállapodás, amely lehetővé teszi, hogy az apró, nagyberuházásra alkalmatlan telkeket egyesítsék. A jövőben még sok egyeztetés lesz, mód nyílik további véleménycserére, lakossági fórumok megtartására. A testület a területrendezési megállapodást a Fidesz, a Kétfarkú Kutya Párt és a Színes Erzsébetváros Egyesület képviselőinek ellenszavazatával fogadta el.

Lakókkal, közös képviselőkkel és az önkormányzat frakcióival folytatott széleskörű konzultáció előzte meg **Molnár István** független alpolgármester előterjesztését a társasházi



pályázati rendszer átalakítására. A jövőben hosszabb ideig, február 15-től szeptember 30-ig lehet majd pályázni és egy-egy fontosabb hibaelhárítás mellett általános felújításra is

benyújtható igény. Szélesebbé válik a támogatható munkák köre. Míg a korábbi rendszer csak utófinanszírozást tett lehetővé, most nagyobb munkálatok esetén előleget is lehet kérni.

KÖZMEGHALLGATÁS: kérdés-válasz maraton

„A választási kampánynak vége. Jó lenne, ha az olcsó és igénytelen pártpolitizálásnak is vége lenne és közösen dolgoznánk Erzsébetvárosért.” Egyebek mellett ezt kívánságot fogalmazta meg **Niedermüller Péter polgármester az idei munkát értékelő és az önkormányzat előtt álló feladatokat összegző beszédében, melyet a december 5-én megtartott közmeghallgatáson mondott.**

Az évente törvényi előírás alapján megrendezett lakossági fórumon az erzsébetvárosiak szokás szerint alaposan megdolgoztatják az önkormányzat vezetőit. A három órás limitált időtartam nálunk általában kevésnek bizonyul. Idén 9 kerületi polgár alpontokkal együtt 92 kérdést tett fel írásban, és csak ez után következtek a helyben feltett kérdések. A rekorder összesen 38 kérdést szegezett a polgármesternek és négy képviselőnek.



A válaszok előtt azonban a polgármester tartotta meg beszámolóját. Ebben úgy értékelte, hogy a választások visszaigazolták a kerület vezetésének az elmúlt öt évben követett irányvonalát. Ennek alapvető pillérei, a kiegyensúlyozott pénzügyi politika, a szociális gondoskodás és a válságokkal szembenező, perspektivikus fejlesztés. **Niedermüller Péter** elmondta: az új képviselő-testület színesebb, mint a korábbi, és arra hívta a képviselőket, hogy pártállástól és világnézettől függetlenül fogjanak össze, dolgozzanak együtt a kerületért. Megígérte a bérlakásprogram indítását és az önkormányzat elsődleges feladatának nevezte, a mindenkire kiterjedő szociális biztonság megerősítését, befogadó közösség építését és a szabad, kreatív, alternatív kultúra támogatását. Hozzátette: „ápolni fogjuk a kerület zsidó múltját és hagyományait.”

A kérdések felölelték a kerület életének szinte minden részletét, a takarítástól és zöl-

dítéstől kezdve, a rendészek által kiszabott különféle bírságokig, az építményadó működéséig és addig, hogy mit kellene tennie a kerület vezetésének ahhoz, hogy kevesebb legyen Erzsébetvárosban a kutyagumi. A hivatalok vezetői alapos válaszokat adtak, amiből nem csak az derült ki, hogy az önkormányzat jelentős erőfeszítéseket tesz, de az is, hogy a közös célok csak a kerület lakóival való együttműködésben érhetők el.

A slágertéma persze most is a bulinegyed működése volt, főként ezt firtatta Novák Gergely öt címzettnek feltett 38 kérdése is, amelyek a témát és a hallgatóságot is kimerítő, részben viszont hibás információkat tartalmazó elemzésre épültek. A kérdező feltételezése, hogy a belső-erzsébetvárosi bulinegyedben történő rendbontásokért és a súlyos bűncselekményekért is az önkormányzat viseli a felelősséget. A polgármester ezt határozottan visszautasította, és rámutatott, hogy a törvények betartatása a rendőrség feladata.

A közmeghallgatás videófelvevételét ezen a linken megnézhetik:

Az egyetlen terv a túlélés

Budapest két tűz között

Életben marad-e a három részre szakadó budapesti közgyűlés, vagy előrehozott választások lesznek? Ez volt az egyik legfontosabb kérdés a Republikon Intézet *Budapest két tűz között* című rendezvényén december 9-én, a Magvető Cafében. A tárgy a város helyzete, a közgyűlés jövője volt. A változás a múlthoz képest is kedvezőtlen: az önkormányzati választás után a főpolgármester hivatalban maradt, de stabil többsége elapadt. A kormányzati pénzmegvonás változatlan.

Buják Attila

A konferencia megnyitó előadását Karácsony főpolgármester tartotta, a három „impozitor frakció” meghívott vezetője nem jött el. A Fidesz nem is reagált, Vitézy Dávid (Podmaniczky frakció) nem ért rá, Ordas Eszter, a Tisza frakcióvezetője vonaton tartott hazafelé Ausztriából. Úgyhogy maradt a „három pesszimista”, **Baranyi Krisztina** (Magyar Kétfarkú Kutyapárt, Ferencváros polgármestere), **Szaniszló Sándor** (a DK frakcióvezetője, Pestszentimre polgármestere) és **Barabás Richárd** (a Párbeszéd-Zöldek képvisletében).

Karácsony Gergely mérsékelt optimista értékelése („a pohár inkább üres, mint tele, mégis működünk”) a közönség vigasztalását

szolgált. „Évekig megúsztuk a csődöt”, mondta Karácsony. De a világ megváltozott. „A közvélemény mindenütt a világon hajlik a leegyszerűsítő, hamis magyarázatokra.” Karácsony reméli, 2026-ig eleveklélnék, s a választások után sorsuk jobbra fordul. Lehet, hogy a közjogi döntések nem fognak megszületni, a legfőbb baj mégsem ez, hanem a kóros pénztelenség. „Budapest azonban csodaszép város, ebből merítünk erőt”, mondta bizakodva.

A panelbeszélgetés Baranyi Krisztina komor jóslataival indult. Baranyi egy Kasszandra modorában kifejtette: Karácsony indokolatlanul optimista. A pártpolitika machinációból nem fogunk jól kijönni. El lehet lenni Szervezeti és Működési Szabályzat nélkül. De ott lebeg a fejünk fölött a fenyegetés, hogy Sára Botond



Fotó: Merész Márton

főispánnak bármikor joga van a beavatkozásra. Jelölhet helyettest, alkothat költségvetést, és a végponton feloszlatják a tehetetlen közgyűlést. Ez a kegyetlen politikai logika: Budapest szavazóinak 70 százaléka ellenzéki, ami hatalmas erő. Ám a közgyűlés nem tud vele élni.

Szaniszló Sándort inkább a pénzühiány foglalkoztatja. A közjogi gondokat „ki lehet mozogni”, a főpolgármesternek erős jogosítványai vannak. A pénztelenséggel nem tudnak mit kezdeni. Az uniós források beragadtak, ami a fővárost is sújtja, a szolidaritási hozzájárulás (adó) szintén. A furcsa az, hogy egy előrehozott választás tulajdonképpen senkinek sem jöjjön jól. Csak a Tisza Párt lenne esélyes, ám őket ez nem érdekli. Az időközi választásokat is kihagyják, kizárólag 2026-ra gyűrnak. A Fidesz pedig egy újabb nagy ruhával a lehető legrosszabbul járna.

A beszélgetés makacsul oda kanyarodik vissza, hogy a Tisza Pártnak a közgyűlésben van 10 lefagyott szavazata, amely nélkül nem megy át semmi. A legerősebb ellenzéki erő indult a választásokon, de nem akar kormányozni, nehogy táborát szétzilálja. A költségvetési szavazás lesz a vízvonal. Baranyi szerint a Fideszt egyetlen szándék mozgatja: a káosz felmuta-

tása. Az ellenzék kormányzóképtelenségét kell mindenáron igazolni. Ehhez pedig nem kell sokat tenni. Csak ülni és mindent leszavazni. Szaniszló Sándor szerint mégis van remény. A költségvetésről a háttérben intenzív alkudozás zajlik. Baranyi Krisztina erről nem is hallott. És ha a szavazás előtt bárki feláll azzal, hogy van egy prima javaslata, ha nem fogadják el, nemet mondanak a költségvetésre is, minden eldőlt.

Hallgatunk. Ide tér vissza minden.

Szaniszló Sándor pihenésként a kerületek vetélkedésére, az egykorvolt lobbiharcok emlékére tereli a szót. Boldog idők: mindig volt min marakodni. „A mostani különleges egyelmi állapot. Egy vasunk sincs, így nincs min összeveszni,” mondja. De azért bebizonyítják, hogy javíthatatlan álmódózkodók. A nem létező pénzen is össze tudnak kapni. Baranyi kifejti, mindennél fontosabb a Mester utca rekonstrukciója. Ezért harcolna, ha harcolhatna. Barabás Richárd a Budafoki útra esküszik. Ha lenne pénz, az fontosabb lenne. Ha lenne. Baranyi szerint ott nincsenek is kész tervek. Barabás azt mondja, hogy vannak. Baranyi nem hiszi. Elmosolyodunk. Úgyis pénz. Ám reális tervek is vannak. Az egyetlen nagy reális terv: a túlélés.



Lapzártakor az Országgyűlés arra készül, hogy átszabja a parlamenti választókerületek határait. A sebtében benyújtott fideszes módosító indítvány Budapesttől két egyéni választókerületet venne el, holott a népesség csökkenése legfeljebb egy körzet megszüntetését indokolhatná. Több megyében viszont annak ellenére sem nyúlnak hozzá a körzethatárokhoz, hogy ez egyértelműen következne a választási matematika szabályaiból.

Átrajzolt választókerületek

Új lehetőség a polgármesterek előtt

Barát József

Erzsébetváros esetében különösen kacifántos új választási térképet rajzolt a kormánypárt választási csapata. Jelenleg Erzsébetvárosnak és Terézvárosnak Oláh Lajos személyében közös országgyűlési képviselője van. Ezeket a kerületeket azonban szétválasztanák és a VII. kerületet a nagyjából XIV. kerülettel, de részben a VIII. és a XV. kerület egyes darabjaival



közös választókerületbe terelnék. Arról, hogy ez mit jelenthet a kerület lakói számára, **Lakner Zoltán** politikai elemzőt kérdeztük.

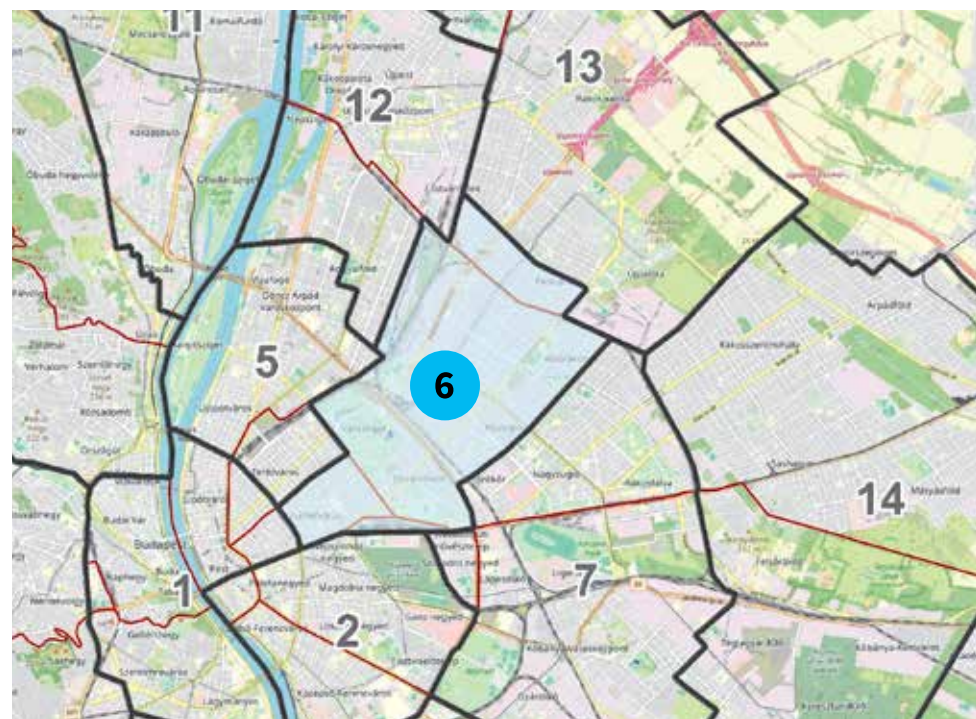
– A Fidesz a 2022-es választásnak abból a tapasztalatából indulhatott ki, hogy bár egy híján minden fővárosi választókerületet elveszített, több körzetben mégis sokkal kisebb volt az ellenzék előnye, mint négy évvel korábban – mondta a politológus. Szerinte ennek az volt az oka, hogy a külső városrészekben, illetve a lakótelepeken a Fidesz felé mozdultak el a szavazók. Most megpróbálják tehát úgy átrajzolgatni a budapesti választókerületeket, hogy ugyanabból a szavazati eloszlásból más eredmény jöjjön ki. – Ugyanakkor a jelenlegi politikai helyzetben, amikor a Fidesz a nyári választásokon 30 százalékos körüli eredményt ért el, nem gondolom, hogy sokra vezet ez a macherkedés a választókerületek határaival – tette hozzá.

Lakner Zoltán a kormánypárt egy másik lehetséges célját is megnevezte. – Alighanem a viszály almáját is be akarják gurítani az ellenzéki csapatok közé, tehát az új területek új összevetéseket, új bejelentkezéseket is eredményez-

hetnek. Ez bizonyos értelemben megnehezíti a hagyományos ellenzék és megkönnyíti az új kihívó dolgát, mert a hivatalban lévő országgyűlési képviselők nehezebben tudnak majd korábbi tapasztalataikra, kapcsolatrendszerükre támaszkodni.

Az új helyzetben kevésbé számít majd, hogy helyből érkező, helyi kapcsolatokkal rendelkező politikusok menjenek be a parlamentbe, nehezebb lesz megragadni a közös érdeket, amit képviselni kell. Tehát nem sokat fog számítani, hogy valaki ide ejtőernyőzik-e az országos politika szintjéről, vagy helyből indul, mert egyszerre úgysem tud négy kerületben lokálpatriótának bizonyulni, különféle feltételek között egyformán értékelhető ígéretek tenni. Ez aligha könnyíti meg a helyi érdekképviseletet, próbára teszi majd a polgármesterek alkalmazkodóképességét is.

Az elemző azt is hozzátette: akármilyen térképet is rajzol a Fidesz, nagyon sok függ attól, hogy mennyire tudják majd formálni az átalakuló helyi közéletet azok a polgármesterek, akik közvetlen választáson nagyon erős legitimációt nyertek a kerületi polgároktól. Előttük új lehetőségek nyílnak, attól függően hogyan reagálnak az új viszonyokra, hogyan tudják ezeket úgy értelmezni, kombinálni, hogy abból a lakosság számára a legtöbb előny származzon. Azzal, hogy több irányba is tájékozódunk, eldönthetjük, hogy egyes ügyek megoldásába az ellenzék mely részét vagy egészét vonják-e be, alighanem megnőnek politikai manőverezési lehetőségeik is – tette hozzá az ismert politikai elemző.



Erzsébetvárost Zuglóval, Józsefváros darabjaival és a XV. kerület kertvárosi részével gereblyéznék egy körzetbe

POLGÁRMESTEREK A LAKÁSVÁLSÁGRÓL: Sokak számára álmom a megfizethető otthon

A körút menti önkormányzatok erejükön felül, tartalékaikat felélve próbálják enyhíteni a lakhatási válságot, miközben az állam rájuk hárít minden felelősséget, és nem vállal részt a gyakran száz éves épületek fenntartásában. Röviden így összegezhető annak a maratoni konferenciának a tanulsága, melyet Erzsébetváros, Ferencváros, Józsefváros, és Terézváros polgármestereinek részvételével „Megfizethető lakhatás – álmom vagy realitás?” címmel rendezett a Republikon Intézet december 11-én a Csányi5 Történeti Tárban.

Barát József

A lakhatási válság korábban a szegényeket, a nélkülözőket érintő gond volt. Ma már a dolgozó alsó középosztály tagjainak és azoknak a fiataloknak is a sorsukká vált, akiknek a szülei nem tudnak lakást venni számukra, vagy nem örökölnék. Ez nagyjából minden körút menti önkormányzat polgármesterének tapasztalata.

Baranyi Krisztina elmondta, hogy Ferencvárosban legalább tíz éven át minden mozgósítható forrást el kellene költeni arra, hogy az összes lepusztult öreg épületet felújítsák és akkor semmi sem jutna zöldítésre, kultúrára – bármilyen más célra. Az önkormányzatoknak sem pénzük, sem hatáskörük nincs a lakhatási válság megoldására, de nem nézhetik ölbe tett kézzel azok vergődését, akik nem tudják kifizetni a piaci árakat. Ugyanakkor: másfél milliárd forintba kerül egy 25 lakásos ház fel-

újítása, ahol azután 8-40 ezer forintos szociális díjat kérnek egy 40 négyzetméteres lakás havi béréként. Ez lassan, de biztosan felemészti az erőforrásokat.

Niedermüller Péter a leendő gazdasági csúcsminiszter, Nagy Márton cinikus szavait idézte, melyeket december 10-én a költségvetési bizottság előtt mondott a lakhatási válságról: „Az önkormányzatok elcseszték, a főváros is elcseszte, hogy nem szabályozta ezt a területet... A felelősség a kerületeké, mit csináltak eddig, semmit, beleértve a főpolgármestert is”.

Erzsébetváros polgármestere elmondta, hogy a szomszédos Kertész utcában is infernális körülmények között élnek emberek: gyakran ötven szorongnak 35 négyzetméteren, miközben a WC a folyosó végén van. A kerület legfontosabb prioritása, hogy az emberek ne kerüljenek adósságszpirálba és ne veszítsék el lakhatásukat. Ennek érdekében adósságkezelő



rendszert, mentorálást vezettek be. A hetedik kerület polgármestere elfogadhatatlannak nevezte, hogy az állam az iparüzési adót ismét megsarcolja, ahelyett, hogy a pénzt lakásfenntartásra a kerületeknél hagyná.

Pikó András katasztrofálisnak minősítette kerülete, Józsefváros lakhatási helyzetét: keresleti oldalon ma már válságos az alsó középosztály és a fiatalok helyzete, jellemző, hogy ha lakáspályázatot írnak ki, még romos lakásokra is huszonötszörös a túljelentkezés. Kínálati oldalon is nagy a baj: a 130 önkormányzati épület közül sok egyszerűen felújíthatatlan, részben azért is, mert strangok csak azon az oldalon

vannak, ahová eredetileg a folyosói WC-ket, mosókonyhákat építették.

Soproni Tamás, Terézváros polgármestere szerint az ősbűn az volt, hogy az egymást követő kormányok egyike sem költött a száz évesnél is idősebb épületek felújítására, ami persze drágább lenne a panelházak felújításánál. Ezt a lakók sem engedhetik meg maguknak, így a turistákkal teli belső kerületeket felfedezték maguknak a külföldi befektetők, akik lassan kiszorítják az eredeti lakókat. A jövő szerint alighanem hasonló, mint Prágában, ahol a belső kerületekben már szinte nem is élnek csehek.

Volt szakértői panelbeszélgetés is, amelynek egyik résztvevője, a Budapest Intézet kutatója, Váradi Balázs elmondta: Erzsébetvárosi felmérésük azt igazolta, hogy a kedvezményes bérletű önkormányzati lakások 75 százalékában nem a leginkább rászorulóknak élnek, és az öröklődő bérlői jogosultságot 40 százalék még a múlt évezredben szerezte.

Hasonló a helyzet Józsefvárosban is, ahol annak érdekében, hogy minden rászoruló segíthessenek, a jövő évtől emelni fogják az önkormányzati lakások bérét, miközben a nélkülözők az eddiginél magasabb támogatást kapnak majd. A bérlők 83 százalékának a következő két évben kevesebb, mint 20 ezer forinttal nő a lakbéré, 2027-től viszont automatikusan, az adott év drágulásának megfelelően emelik majd a lakbéréket és a szociális támogatásokat is.



BKK rendszet

„Nőtt az agresszió szintje”

Az újonnan megválasztott fővárosi közgyűlés első egyhangú döntése arról szólt, hogy január elsejétől 75 fős állománnyal és 20 külső munkatárssal indul a BKK rendszet, amely a közösségi közlekedés eszközein vigyázza az utazók biztonságát, nyugalma. Korábban már létezett szervezet hasonló feladatkörrel, amit Sedlák Tibor, az Erzsébetvárosi Rendészeti Igazgatóság (ERI) jelenlegi vezetője szervezett meg. Őt kérdeztük tapasztalatairól.



– A Fővárosi Önkormányzati Rendészeti Igazgatóságon szolgálatvezetőként és osztályvezetőként 2010-től dolgoztam – mesélte az Erzsébetváros újságnak Sedlák Tibor. Elmondta: az ötlet, hogy meg kell támogatni a BKV ellenőroket 2012-ben merült fel, a jegyvizsgálókat ugyanis sok atrocitás érte a bliccelőktől. Az ellenőrök közfeladatát ellátó személyek, akik ebben a minőségükben nem igazoltathatnak senkit, amit viszont a közterület-felügyelő hivatalos személyként megtehet. Sedlák vezetésével a fővárosi önkormányzat 78 fővel létrehozott tehát egy olyan szolgálatot, amely a BKV ellenőrökkel közösen ellenőrizte a járműveken a szabályok betartását. Gyakorlatilag együtt járóroztek, együtt léptek fel azokkal szemben,

akik nem váltottak jegyet, vagy nem olyan állapotban voltak, amelyet a tömegközlekedési eszközök rendeltetésszerű használata megkívánt.

– Ez a szolgálat nagy sikert aratott – hallottuk az ERI igazgatójától. Korábban a bliccelők jelentős része nem engedelmeskedett az ellenőrök felszólításainak, de ezt nem tehették meg, amikor azok a rendészek szólították fel őket arra, hogy igazolják magukat, akiknek kényszerítő eszközeik is vannak. A BKV bevétele hamarosan több tízmilliós összeggel növekedett, amikor ez a szolgálat, az új BKK rendszet máig is létező jogelődje munkába állt.

Az új BKK rendszet létrehozásának gondolatát Vitézi Dávid, a Podmaniczky Mozgalom



frakcióvezetője még főpolgármester-jelöltként vetette fel. Arról beszélt, hogy „az ittas, bódult, botrányosan viselkedő, magatartásával utastársai testi épségét veszélyeztető, ruházatával és testnedveivel a járművet beszennyező emberek utazásból való kizárásának feltételeit kell biztosítani”. Sedlák Tibort arról is megkérdeztük: mit tehet a közterület-felügyelő, ha a közlekedési eszközökön – ahogy Vitézi fogalmazott – „messziről bűzlő” utas akad fent a szűrőn. A szakember elmondta: ezeket az embereket az irányítása alatt álló szervezet kizárta az utazásból, azaz leszállították őket a közlekedési eszközökről. Ám, ha az illető öntudatlan állapotban

volt, segítségre szorult, akkor mentőt hívtak hozzá, ahogyan ezt az erzsébetvárosi rendszet is teszi, és minden esetben megvárja, amíg a mentő megérkezik, hiszen az emberélet megmentése minden más feladatot megelőz.

A kérdésre, hogy vajon mekkora szervezet kell ahhoz, hogy a közlekedési eszközökön érezhető legyen a változás, a BKV rendszet volt vezetője elmondta: tapasztalatai szerint először azokon a járműveken kell az ellenőrzést megerősíteni, amelyek behálózják a várost. Ilyen lehet a 4-es, 6-os és az 1-es villamos, illetve a 7-es autóbusz. A korábbi létszám manapság azonban aligha lesz elegendő, mert az elmúlt években az agresszió szintje sajnos felerősödött a magyar társadalomban, a szociális háló hiánya miatt sokan úgy próbálnak boldogulni, hogy mások javait veszik el, másokat bántalmaznak.

Hogy mi nehezebb, Erzsébetváros rendszetét irányítani, vagy az utazók nyugalma biztosítani? Mindkét feladatkörnek megvannak a szépségei és a nehézségei, mondta erre Sedlák Tibor. Emlékeztetett viszont arra, hogy a belső-erzsébetvárosihoz hasonló bulinegyed az országban sehol sincs. Egy-egy forgalmasabb hétvégén itt százezer ember szórakozik. Ehhez csak a nyári Siófok hasonlít, de Erzsébetvárosban január 1-től december 31-ig tart az idő. Hozzátette: itt az év 365 napján topon kell lenni.

B. J.

Niedermüller Péter:

Egy élhető és szerethető kerület



NIEDERMÜLLER
PÉTER,
polgármester

Amikor 2019-ben átvettük Erzsébetváros irányítását

súlyos problémákat is örököltünk az előző kerületvezetéstől. A leromlott állapotú épületek, elhanyagolt közterek mellett egy kevésbé hatékony szociális rendszert, amely sokszor figyelmen kívül hagyta a valóban rászorulókat igényeit. Erzsébetváros lakossága ma a harmadik legalacsonyabb vásárlóerővel rendelkezik Budapesten, ez pedig számos feladatot ró az önkormányzatra.

A gondoskodó önkormányzat nem üres szlogen: számomra azt jelenti, hogy minden tőlünk telhető módon segítséget nyújtunk az itt élőknek. Megerősítettük a szociális ellátó hálózatunkat, felkutattuk a leginkább rászorulókat és számukra újabb támogatási formákat hoztunk létre. Mindezek működtetéséhez pedig egy szakmailag felkészült, nagyszerű csapat állt össze a Bischitz Johanna Integrált Humán Szolgáltató Központunk és a Humán Szolgáltató Irodánk munkatársaiból. Számukra is fontos szempont, hogy a rászorulókat megőrizhessék emberi méltóságukat, ezért



Gondoskodó
ERZSÉBETVÁROS

megkönnyítettük a valóban rászorulóknak hozzáférést a támogatásokhoz. Rendszeresen támogatjuk azokat a kerületi civil szervezeteket is, amelyek az egyre szűkülő állami szerepvállalás ellenére felkutatják és segítik a társadalom periferiájára szorult embereket.

A kormány hangzatos lózungjaival szemben pontosan tudjuk, milyen nehézséget jelent egy-egy családnak akár a legalapvetőbb élelmiszerek beszerzése is. Ezért döntöttünk úgy képviselőtársaimmal, hogy évente kétszer – húsvétkor és karácsonykor – ajándékutalvással tesszük könnyebbé az ünnepeket.

Az önkormányzati gondoskodás a mi olvasatunkban persze nem csak pénzbeli támogatást vagy segélyeket jelent. Azt is, hogy egy élhető, szerethető kerületet építsünk, ahol jól megférnek egymás mellett magyarok és a saját hagyományaikat idegenben is ápoló bevándorlók, vallásosok és vallástalanok, a különböző módokon szerető emberek – egy szóval mindnyájan.

Multikulti Cica csoport a Dob bölcsiben



A Dob utcai bölcsőde multikulturális gyermeksziget Erzsébetvárosban. A Cica csoportba tizenegy kisgyerek jár, két és fél évesek, s akad köztük kenyai, dél-afrikai, kazah, indiai, egyiptomi, vietnámi, holland, ukrán, török is. Mindössze egy kislány van, akinek mindkét szülője magyar. Még a családokon belül is nagy a kulturális keveredés. Bár a kicsiknek különböző a bőrszínük, származásuk, szokásaik, mégis remekül kijönnek egymással. A másság, a tolerancia természetes számukra.

Sándor Zsuzsa

Bubori Hajnalka, a Dob bölcsőde vezetője azt mondja: évről évre nőtt nálunk a külföldi gyerekek száma. Ám azt nem tervezték, hogy külön „multikulti csoportot” hoznak létre. Így alakult: amikor több mint egy éve elindították a Cica csoportot, főleg az itt élő külföldiek írták be hozzájuk a gyerekeiket. „Nem tudjuk a pontos okát. Talán mert belvárosi bölcsőde vagyunk, a környékünkön sok a felsőoktatási intézmény. A külföldi szülők többsége egyetemen tanul nálunk, vagy itt dolgozik.” – magyarázza Hajnalka.

Például a kis szőke Maxim ukrán és magyar szülők gyermeke, s ő is a VII. kerületben laknak. Az anyuka Dankó Mariann elmesélte

nekünk, a Dob bölcsit az ismerősei ajánlották, mondván, nagyon kedvesek az itteni kisgyermeknevelők: „Mi is abszolút elégedettek vagyunk velük, sokat foglalkoznak, játszanak a gyerekekkel. Maxim hétvégén is azt kérdezi: mikor megyünk már a bölcsibe? Egy kenyai és egy török kisfiú a legjobb barátai.”

Az anyukának is természetes a soknyelvűség. A nagyszülei magyarok voltak, a kárpátaljai településen is magyarok vették körül őket, de otthon ukránul beszéltek. Mariann matematikát tanított a kinti általános iskolában, öt éve jött át Magyarországra a jobb megélhetésért. Itt ismerte meg ukrán férjét, és Erzsébetvárosba költöztek. Az asszony ma már ukrán magyar tolmács, és hosszú távra terveznek itt. Maximot jövőre várja a Bóbita óvoda.

A kulturális sokféleség, a nyelvi akadályok persze nehézségeket is okoznak a bölcsődében. „Szerencsére a fiatal kolléganőink közül többen beszélnek idegen nyelveket. Minden csoportnál van olyan kisgyermeknevelő, aki tud angolul beszélni a szülőkkel. De gyakran használjuk a Google fordítót is.” – folytatja a bölcsőde vezetője.

A külföldi gyerekek már mindent értenek magyarul, beszélni még kevésbé tudnak, ami a kulturális keveredések miatt nem meglepő. Akad olyan kisfiú, akihez a belga apukája fran-

ciál szól, az anyukája magyarul, és a szülők egymásközt angolul kommunikálnak. A soknyelvűség a gyerekeknél később kamatozik, hiszen több nyelven fognak anyanyelvi szinten beszélni.

Klincsek Nóra gyógypedagógus azt javasolta bölcsődés kollégáinak, hogy még több nagymozgásos játékot játszanak a gyerekekkel, ölbeli játékokat, höcögőtetőket, ringatókat, mondókákat, mert ezek hatékonyan fejlesztik a nyelvi, kommunikációs készséget. A gyógypedagógus szerint fokozott felelősség hárul a kisgyermeknevelőkre is: folyamatos figyelemre van szükség, hogy a picik minden rezdülését értsék, a problémás helyzetekbe rögtön be tudjanak avatkozni.

S hogy mi mindenre kell odafigyelni, arról a Cica csoport két nevelője, **Rohn Melinda** és **Fleck-Kwittung Dóra** is példákat sorolt. Vannak olyan gyerekek, akik nem esznek sertéshúst, vagy nehezen barátkoztak meg olyan zöldségekkel, amelyek az ő hazájukban nem teremnek, az indiai kislány például eleinte csak kézzel volt hajlandó enni. A fekete gyerekeknek érzékenyebb a bőre, fázósabbak, szép időben is két pólót kell rájuk adni.

A piciken nem lehet ékszer a bölcsődében, de a vietnámi kislánynak megengedték, hogy a védelmi karkötőjét hordhassa, hogy ezzel is erősítsék a kulturális identitását. Dóra és Melinda szerint a picik elsősorban utánzással tanulnak, ezért a multikulturális csoportban még fontosabb a példamutatás: meg kell mutatni nekik, hogyan kell evőeszközzel enni, asztalhoz ülni, szépen viselkedni egymással.

Klincsek Nóra gyógypedagógus szerint példaértékű az a munka, ami a Dob bölcsiben folyik: mivel itt mindenki más, senki sem érzi kirekesztettnak magát. A kisebbségben lévő magyar szülők is aktív tagjai a közösségnek. A kulturális sokféleség pozitívan hat a kicsik érzelmi fejlődésére: ők már egy nyitott, toleráns világban nőnek fel – Erzsébetváros szívében.



Győzelem helyett együttműködés

Óvodapedagógusok konferenciája Erzsébetvárosban



„Győzelem helyett együttműködés” címmel rendezett konferenciát a kerület óvodapedagógusainak Erzsébetváros Önkormányzata. A színhely a Wesselényi utcai Milestone Intézet volt. A konferenciát és a vendéglátást az önkormányzat finanszírozta, a házigazda Niedermüller Péter polgármester volt. A szakmai gyakorlatokat a Partners Hungary Alapítvány munkatársai vezették.

Hári Zsuzsanna, a Bóbita Óvoda vezetője, a rendezvény szervezője mondta: szükségük van évente legalább egyszer felfrissülésre, új módszerek megismerésére. Az idei konferencia vezető témája a konfliktuskezelés. A konfliktus a pedagógiában elkerülhetetlen, és nem is mindig negatív jelenség. A vita, a meggyőzés, a megbékejtés előre vihet, közösséget teremthet. Olyan technikák alkalmazását akarják megtanulni, amelyek eredményeként a gyerekközösségekben nem csak győztesek és vesztesek vannak.



Megnyitóját **Niedermüller Péter** azzal kezdte: biztos benne, hogy Budapesten a legjobb óvodák Erzsébetvárosban működnek.

A polgármester megfordult minden kerületi óvodában, és ami elsőre feltűnt, az a családias légkör. A gyerekek jókedvűek, nyugodtak voltak, ha egy-kettő mégis sírdogált, valaki azonnal ölbé kapta. Niedermüller Péter kitért arra: tudja, hogy a közösségsszervezés a legkeményebb munka. Az óvodákban eltérő élethelyzetek, szemléletek, kultúrák találkoznak. A pedagógusok olyan gyerekekkel dolgoznak, akik között például nem tud mindenki magyarul. Irdatlan az óvónők felelőssége.

– Köszönöm az önök nagyszerű munkáját – mondta Niedermüller Péter – Erzsébetvárost támogatják abban, hogy mindannyiunk otthon legyen.

IDŐSÜGYI TANÁCS: Nyugdíjasok tanácsait kérte a polgármester



Az Időügyi Tanács kihe-
lyezett ülését november
22-én a Király utcai Idő-
sek Nappali Klubjában
tartották. A klub megtelt

szépkorúakkal, hogy meghallgassák **Niedermüller Péter** polgármestert, aki két témában kérte az egybegyűlték véleményét. Az egyik kérdés a hús-
vétkor, illetve karácsonykor kiosztott
ajándékutalványokról szólt. Vajon
hogyan lehetne az utalványok elosz-
tását igazságosabbá tenni, amikor a
kerületben élő nyugdíjasok jövedelme
igen jelentős szóródást mutat? Többet
kellene-e adni a kisnyugdíjasoknak?

A vélemények megoszlottak: akadt, aki attól
tartott, vita és feszültség lenne abból, ha egy-
kük többet kapna, mint a másik. Egy néni kijel-
entette: ő 50 évet dolgozott, ezért magasabb
a nyugdíja, de igazságtalannak érezné, ha emi-
att elvennék tőle az utalványt.

Niedermüller Péter mindenkit megnyug-
tatott: ahogyan tavaly, idén is mindenki meg-
kapja karácsonykor a 20-20 ezer forintos utal-
ványát, akit ez megillet: „De vajon tisztában
vannak-e azzal, hogy ezekre az ajándékutal-
ványokra összesen 200 millió forintot költ az
önkormányzat? Ahogy önök is átgondolják az
ünnepek előtt, hogy kinek mekkora ajándé-
kot tudnak adni, nekünk is mérlegelnünk kell
ezt jövőre. Ha egy bizonyos nyugdíjszint felett
kevesebbet adunk, azzal lehetővé tehetnénk,
hogy a nyomorúságos körülmények közt élők-



nek, mondjuk 30 ezer forintos ajándékutal-
ványt adhassunk.”

A polgármester egy másik problémát is fel-
vetett: az idősek közül sokan egyedül marad-

tak a nagy, akár több szobás önkormányzati
lakásukban, amit már nehezen tudnak fenntar-
tani. Miként lehetne ösztönözni őket arra,
hogy minőségi cserével, esetleg kisebb bérla-

kásba költözzenek? Élénk vitát váltott ki ez a
kérdés is. Elhangzott, hogy sokan érzelmileg
is kötődnek ahhoz a lakáshoz, ahol felneveltek
a gyerekeiket, a költözés lebonyolítása is na-
gyon nehéz. **Orsós Sándor**, a nappali ellátás és
a Király klub vezetője szerint az időseket talán
azzal is lehetne motiválni, ha a felújított kisebb
lakásban olyan kapaszkodókat, csúszásgátló-
kat szerelnének fel, ami a kényelmüket, biz-
tonságérzetüket szolgálja.

A polgármester hangsúlyozta, természe-
tesen senkit nem kényszerítenek arra, hogy
elhagyja a nagyobb bérkalkását, ha fenn tud-
ja tartani. A lehetőséget azoknak ajánlják fel,
akik a költözés mellett döntenek. Tervezik,
hogy az EVIN-nél egy speciális csoportot hoz-
nak létre, hogy a költözni vágyóknak gyakor-
lati segítséget nyújtsanak, akár például a vil-
lanyóra átírásánál vagy a költözködés fizikai
lebonyolításában.

NEM LESZ TÚLÉLÉSI CSOMAG

A kormány már többször hivatkozott arra, hogy a
nyugdíj reálértéke idén 0,2 százalékkal növekedett,
ám a KSH által kimutatott adat csalóka, hiszen a kis-
nyugdíjasok közül sokan meghaltak, viszont az újon-
nan belépők magasabb kezdőnyugdíjjal kezdik meg
idős éveiket. 2010-ben az egy ellátottra jutó nyug-
díjak, ellátások, járadékok és egyéb járandóságok
átlagos értéke elérte a nettó átlagkereset 65,1 száza-
lékát; ma pedig már ez az érték csupán 57,3 százalé-
k.

A közelmúltban a Nyugdíjas Parlament Országos
Egyesület javasolta, hogy a 140 ezer forintból, vagy
még annál kevesebb havi ellátásból élő idősek kap-
hassanak 40 ezer forint összegű, egyszeri juttatást
karácsonyra. A pénzügyi tárca erre nem reagált, vi-



szont megismételte azt a korábbi állítását, amit már
többször megcáfoltak az elemzők. „A kormány 2010-
ben azt az ígéretet tette, hogy megvédi a nyugdíjak
vásárlóértékét, amit nemcsak betartott, de felül is

múlta, hiszen a nyugdíjakat 2010 óta több mint
duplájára emelte, a reálértéküket pedig 25 százalé-
kal javította. Visszavezette a 13. havi nyugdíjat és öt
alkalommal fizetett nyugdíjprémiumot is.”

Karácsony Mihály, a Nyugdíjas Parlament
Országos Egyesület elnöke szerint az általa javasolt
támogatásra azért lett volna szükség, mert decem-
berben a megszokott 10-e vagy 12-e helyett már
3-án jóváírták a számlákon az idősek ellátását, ám
januárban visszaáll a megszokott menetrend. Azaz
hosszabb idő telik el a következő ellátás megérkezé-
ségig. Karácsony azt kérte, hogy miután nyugdíjpré-
miumot idén nem kaptak az idősek, a költségvetési
törvényben erre a célra szánt 20,5 milliárd forintot
ne csoportosítsa át a kormány, hanem adja oda a
legrászorultabbaknak „túlélési csomagként”. **D. L.**

MÁTRIX PROGRAM: Híd köti össze a korosztályokat

Kerületünkben nagyon sok magányos
idős ember él. Sok esetben a gyere-
keik külföldre távoztak, az unokákat
csak monitoron látják. Ugyanakkor
sok kisgyerek nő fel nagyszülők nél-
kül. E hiányok enyhítéséért indította
el a Bischitz Johanna Integrált Humán
Szolgáltató Központ a „Mátrix – híd
a generációk között” programját,
amely igazi sikertörténet lett.

Orsós Sándor, az idősek Nappali ellátásának
vezetője meséli, hogy tavaly ősszel Finnorszá-
ban járt tanulmányúton. Ott mutattak neki egy
olyan komplex szociális intézményt, ahol az idő-
seknek, gyerekeknek, fogyatékkal élőknek közös
interaktív foglalkozásokat tartottak, és ők reme-
kül érezték magukat együtt. Sándor elhatározta:
létrehoz valami hasonlót Erzsébetvárosban is:



kollégáival olyan programokat találtak ki, ame-
lyeken a különböző generációk tagjai is részt
vehetnek, közös kirándulásokat, társasjáték-klu-

bot szerveztek nekik. **Varga Brigitta**, a Király
utcai Idősek Nappali klubjában minden kedden
16.30-tól nyitott western táncot indított, s az in-
gyenes táncoktatásokra szívesen járnak a fiata-
lok is. A Dohány utcai klubban szerdán és csütör-
tökön 16 órától kreatív képzőművészeti műhely
várja a 16 év feletti kerületi lakosokat. „Nincs
szükség előképzettségre, ingyen adunk minden-
kinek festéket, festővásznat, agyagot, még égető
kemencénk is van a kerámiához.” – említi **Iványi
Zsóka**, a kreatív műhely vezetője

Idén májusban a Mátrix program egy fő-
városi pályázaton nyert támogatással tovább
bővült: a programsorozat célcsoportja az óvo-
dás, kisiskolás korosztály lett. Orsós Sándor
felkereste a helyi óvodák, iskolák vezetőit, s
mindenhol nyitottan fogadták az elképzelése-
it. A Bóbita óvoda vezetője, **Vásárhelyi Mária**
lapunknak elmondta: „Az ovisaink már voltak
western táncon Varga Briginél, latin táncon
Nyíri Orsinnál, új kézműves technikákat tanultak
Iványi Zsókanál, és a gyerekek csupa pozitív él-
ménnyel gazdagodtak. Visszajárunk a Dohány
utcai klubba, Mikuláskor, karácsonykor is ün-
nepi műsorral lépünk föl náluk.”

Gondoskodó
ERZSÉBETVÁROS



A szépkorúaknak is sokat ad a gyerektársá-
ság, akad, aki úgy érzi, szinte pótunokákra
talált. Beer Katalin hetven fölött fedezte fel
festői tehetségét a Dohány utcai klub kre-
atív műhelyében. Mindig várja a kicsiket
is: „Segítek nekik rajzolni, közösen találjuk
ki a képeket, közben beszélgetünk. Nekem
nincs unokám, úgyhogy én mindig itt va-
gyok, ha jönnek a gyerekek.”

Tarr Erzsébet, a Kópévár ovi vezetője sze-
rint a Mátrix program fontos kezdeményezés:
„A mi ovisaink nagyszülei többnyire még aktív
korú ötvenesek. Ők is elfoglaltak. Ezek a gye-
rekek 70-80 éves emberekkel alig találkoznak,
legfeljebb néha vidéken. Meg itt a Mátrix pro-
gramban. Azt tapasztaltuk, hogy az óvodások az
idősekhez jobban tudnak kapcsolódni, mint a
középkorúakhoz. Az idősek sokkal türelmeseb-
bek velük, ők pedig játékoságot, vidámságot
visznek a szépkorúak életébe.”

A fővárosi pályázat év végén lejár. De Orsós
Sándor azt mondja, a Mátrix programot min-
denképp folytatni fogják, mert Erzsébetváros-
ban létrejött a „híd a generációk között”, Eddig
185 aktív korú erzsébetvárosi lakos kapcsoló-
dott be a programba, 235 gyerek, közülük 180
óvodás. És egyre többen szeretnék csatlá-
kozni.



Hogy milyen fergeteges hangulat alakulhat ki a generációk között, arra példa az idei nagy közös
Halloween-buli, amit októberben rendeztek a K11-ben. Az Alsóerdősor utcai suliból 50 kisisko-
lás jött el és büszkén mutogatták vicces maskaráikat, amelyek elkészítésében a szüleik, a tanára-
ik is segítettek. Az idősek is nagyon készültek a találkozóra, a Dohány utcai klub „boszorkányai”
is együtt alkották a jelmezeket, „seprűs táncukat” végigtáncolták a közönség. A közös diszkóban
pedig együtt ropták a szépkorúak és a gyerekek, s nem függött életkortól a nevetés.

SZOCIÁLPOLITIKAI KERESZTAL: Ne mélyüljön a társadalmi szakadék

Milyen fejlesztések és új szolgáltatások várhatók a kerületi szociális ellátásban a következő időszakban? Ez volt a témája az Erzsébetvárosi Szociálpolitikai Keresztal november 21-én tartott ülésének.

Sándor Zsuzsa

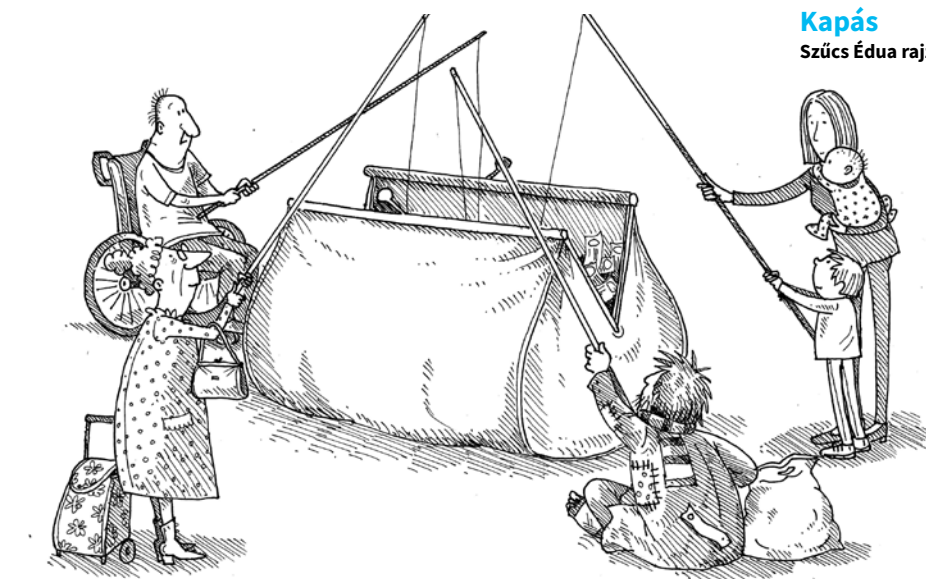
Hosszútávú szociális stratégia kialakításához ismerni kell a helyi lakosság jellemzőit és változásait – erről beszélt a Keresztalon **Várdi Balázs**, a Budapest Intézet elemzője. A 2011-es népszámláláskor kerületünknek még 56 ezer lakosa volt, ez a 2022-es adatfelvételre 49 ezerre csökkent. Az idősök aránya mérséklődött, ugyanakkor míg 2011-ben a 65 év felettiek 23 százaléka, 2022-ben már 30 százalékuk rendelkezett felsőfokú végzettséggel. Nőtt a nem magyar állampolgárok aránya a kerület lakói között: tizenegy év alatt 6 százalékról 18 százalékra emelkedett, s jelentős részük az EU-n kívülről érkezett ide.

Niedermüller Péter polgármester szerint fel kell készülni arra, hogy Erzsébetváros mindinkább multikulturális befogadó helyé váljon. Ugyanakkor szembe kell nézni az egyre mélyebb társadalmi szakadék veszélyével is. A polgármester kiemelte a fiatalok egy részének súlyos helyzetét: „Amióta a kormány 16 évre csökkentette a tankötelezettségi korhatárt, rengeteg az iskolából lemorzsolódott gyerek. Ezek a 16-18 éves fiataloknak nincs olyan képzettségük, tudásuk, amivel esélyük lenne elhelyezkedni. Nulla a perspektívájuk. És mivel az állam magukra hagyta őket, muszáj segítenünk nekik, még akkor is, ha ez nem kötelező önkormányzati feladat. Számunkra a szociális gondoskodás abszolút prioritás.”

A lemorzsolódott fiataloknak is kapaszkodót jelentene, ha megtartó ifjúsági közösségek

re találhatnak. Ezt a célt is szolgálja a tervezett **IFJÚSÁGI KLUB** létrehozása – erről beszélt **Magyar Ágnes**, a helyi Család- és Gyermekjóléti Központ munkatársa: „A kerületben több idősklub működik, de a 12-18 éves korosztálynak nincs közösségi tere, pedig a covid járvány hatása még mindig erősen érződik: a fiatalok közül sokan izolálódtak, egyre inkább az online térben kommunikálnak, nincs körülöttük olyan felnőtt, akihez a problémáikkal fordulhatnának. A klubban **stressz- és konfliktuskezelést** is tanulhatnak, kreatív foglalkozásokon vehetnének részt, a tanulásban, pályaválasztásban is segítséget kapnának.” Magyar Ágnes hozzátette: két alkalmas helyszínt is találtak már az Ifjúsági klub számára. A helyről és a finanszírozásról az önkormányzat fog dönteni.

A Kertész utcai Család- és Gyermekjóléti Központban új szolgáltatásként indul el az **ADDIKTOLÓGIAI TANÁCSADÁS**, **Ficsor Tímea** addiktológiai konzultáns vezetésével. Évről évre több jelzést kapnak a rendőrségtől olyan családokról, ahol a szülők szerhasználata: drog, alkohol, cigaretta fogyasztása a gyerekeket is veszélyezteti. A pedagógusok jelzik, milyen gyakoriak az addiktív viselkedési zavarok a diá-



Kapás Szűcs Édua rajza

koknál: például az energiatartalék-függés, étkezési zavarok, internet- és játékfüggés. Az 5-10 alkalomból álló addiktológiai tanácsadás ezeken a problémákon segítene, illetve a megfelelő szakrendelésekre is irányíthatnak.

A **prevenció** egyre nagyobb hangsúlyt kap a gyermekvédelemben. A Kertész utcai

Család- és Gyermekjóléti Központ vezetője, **Faragó Krisztina** elmondta: Erzsébetvárosban bevezetik, hogy a gyermekjóléti szolgálat munkatársai már a bölcsődékben is jelen legyenek. „A kerület három bölcsődéjébe mintegy 300 gyerek jár. Főleg a sokgyerekes családoknál sok a szociális probléma, és fontos, hogy a kicsik esetleges veszélyeztetettségét minél előbb felismerjük. Kollégáink ebben is segíthetnek a kisgyermeknevelőknek és a szülőknek is.”

Az önkormányzat elkötelezett abban is, hogy a kötelező feladatain túl megvizsgálja azt is: mit tudna tenni a **hospice ellátásra** szoruló betegekért, illetve a kapcsolati erőszak áldozatait. Fontos, hogy a készülő új lakásrendeletben a szociális szempontokat is mindinkább vegyék figyelembe.



Januárban döntenek a kerületi drogstratégiáról

Tudatmódosító szerek: már az általános iskolákban is

Török Zsuzsa Gyöngy

A kábítószerhasználat ma Magyarországon szinte már gyerekkorban elkezdődik!

Borzasztó, de az általános iskolák felső tagozatán a drog-témát igen jól ismerő diákokat találnak a családsegítők, szociális munkások. Szerintük a nagyobb kamaszok, tinik 80 százaléka már valamilyen legális vagy illegális tudatmódosítót kipróbált. Ez is elhangzott a kerületi Kábítószerügyi Egyeztető Fórumon, melyen önkormányzati vezetők, képviselők, szakemberek, civil szervezetek és a főváros delegáltjai a drogstratégiáról tanácskoztak. A KEF elnöke szeretné a kört kibővíteni a roma önkormányzat és a hajléktalan szervezetek képviselőivel. A gond ugyanis egyre nagyobb, és csak összefogással orvosolható. A megbeszélésből néhány gondolatébresztő hozzászólást emelünk ki.

„Utcán kóborló gyerekek”

Nagy Andrea, a 8. számú választókörzet képviselője arról számolt be, hogy a Garay, Hernád, Bethlen, Nefelejcs, Péterfy S. utcák környékén idén megnőtt a fiatalok drogfogyasztók száma, s a kint kóborló gyerekekkel nem tud mit kezdeni a rendőrség. Sedlák Tibor, az önkormányzati rendészet igazgatója elmondta, hogy a körzet fő dílerét már elfogták, börtönben ül. **Kispál Tibor** a térfelügyelő kamerák jelentőségéről beszélt, melyek konkrétan hozzájárultak a felderítéshez. A Garai téren – tekintettel a kritikus helyzetre – reggel 8 és este 8 óra között folyamatos a járőrszolgálat. Az említett körzet-



ben egyébként plusz kamerákat is felszereltek, a lakók pedig szintén aktívan segítik a kerület drogtól való megtisztítását.

Niedermüller Péter polgármester szerint a csellengő gyerekek nem jó kedvükben kóborolnak, nincsen számukra hely ebben az országban, és nincs megtartó szociális háló sem. A segítség pedig nem mindig a rendőrségi eljárás. „Kérdés, hogy egy önkormányzat mit tud tenni. Elsősorban a megelőzésre kell figyelnie,

a bajba jutottakat megpróbálni visszahozni, és akiket nem lehet visszahozni, azokról pedig gondoskodni kell! Sikerüljön legalább Erzsébetvárosban létrehozni egy szociális hálót, ami felfogja a közösség minden tagját.”

A függőség 1000 arca

550 diák és 40 pedagógus hallgatta végig azt a 8 alkalommal meghirdetett programot a K11-ben, melyen **Bajcsi Norbert** prevenció elnök, tapasztalati szakértő beszélt a fiatalokkal. Mindenféle szenvedély szóba jött, így a pornónézés, az online függőség, a munkaalkoholizmus, a szerencsejátéktól való függés. Norbert maga is szenvedélybeteg volt, s ezt felvállalva áll színpadra, s mesél az életéről. Öszintén. A gyerekek megnyílnak, dömpingszerűen jönnek a kérdések. Norbert válaszol, és elérhető a fiatalok számára az online-térben egy-egy ilyen előadás után is. „Ha a nyolcvanból egynek tudok segíteni, már az is eredmény.”



A stratégia

A kerületi drogstratégia, azaz cselekvési terv két évre szól. **Szűcs Balázs**, a KEF elnöke a januári testületi ülésen terjeszti elő, s bízik abban, hogy a grémium elfogadja, támogatja majd. A tervet nem csupán a kábítószerproblémák enyhítésére fókuszál, hanem egyéb függőségek hátterével is foglalkozik. Elsőként egy átfogó, ifjúsági felmérés elkészítését javasolja az alpolgármester. Ha a testület megszavazza a drogstratégiát, kutatás, tréning kezdődhet a témában, folytatódhatnak nagy sikerű előadássorozatok, lehet újra **Vészjelzés szabadulósza, irodalom- és művészetterápiás workshop**.

A Bischitz központ pedig egy ifjúsági klubot szeretne létrehozni, ahol a fiatalok valódi térben tudnának találkozni, beszélgetni a virtuális tér helyett. Több – úgynevezett – megkereső szociális munkásra lenne szükség, az addiktológiai szakma összezsugorodott, alig dolgoznak civilek a témában.

Kisokos készülhetne – diákoknak, tanároknak, szülőknek – arról: Mit lehet tenni, kihez érdemes fordulni, ha elkövetőként, áldozatként, külső szemlélőként részese egy kamasz, vagy fiatalok erőszaknak, szerhasználatnak, egyéb szélsőséges cselekedetnek. Ez a kiadvány online is elérhető lesz, felkerülhet a KRÉTA felületre, önkormányzati, rendőrségi honlapra.

Gondoskodó
ERZSÉBETVÁROS

Aki üzletemberből lelkes, majd szociális munkás lett

Közeledik a krízisidő. Az önkormányzattal kötött szerződés értelmében a Vörösmarty utca 17. alatti nappali melegedőnek extrém hidegben napi huszonnégy órában kell nyitva tartania.



Buják Attila

A nagyteremben csendes zsongás, halk zene, egy vendég internetezik, az ételkiadó is nyitva (paprikás krumpli, a tálalás elegáns), mosni és zuhanyozni is lehet, a falak mentén szekrény sor a személyes holmiknak. Mindezt **Bánki Lajos** mutatja, aki nemrég vette át a melegedő irányítását, amit – lévén, hogy elmúlt hatvan – sosem gondolt volna. A melegedőt húszegynéhány éve lelkes egyetemisták alapították, a hajléktalanság akkoriban vezető sajtótéma volt. Most a Golgota Gyülekezet működteti, tíztől kettőig. Mindenki jöhet, aki a tüdőszűrő papírját bemutatja. Nem csak hajléktalanok, azok is jönnek, akik fűtetlen lakásban élnek. Napi 120-130 gondozott nem kevés. Nagyjából 800 kliensük van.



A Golgota neoprotestáns gyülekezet. A 2011-es állami szabályozás alapján egyesületé alakultak, néhány éve nyilvántartásba vett egyházként működhetnek. De ez a melegedőben nem téma. A vendégek zöme nem hívó, a kiszolgáló személyzet is mindenféle hitű és világnézetű. – A lényeg, hogy hinni tudjunk abban: az élet a legfontosabb – mondja csendesen Bánki Lajos. Hozzáteszi: minden embert létezésé folytán megillet a méltóság. Amihez hozzátartozik a meleg étel, a mosdás, a borotválkozás, az ejtőzés, a melegedés és a beszélgetés joga.

Lajos pályáival számunkra meglepő. Ifjúkorában üzletemberként kezdte, több cégnél volt ügyvezető igazgató. Kereskedelemmel foglalkozott, a Távol-Keletre koncentrált. Bejárta a világot, s gondoljuk, nem keresett rosszul. Huszonöt éve érkezett a „hívás”, amely a Golgota felé vezette. Teológiai főiskolát végzett, tanít is, habár a hívó létben nem az elméleti teológia vonzza. Egyházi munkakörökben dolgozott évekig, mikor eljött a második (sajnos tragikus) hívás. A melegedőnek volt egy tüneményes, fiatal vezetője, Kapitány Edina, harminchét éves, egészségtudatosan élő, nemdohányzó, gyönyörű nő. Tavaly szeptemberben diagnosztizáltak a tüdején „valamit”. Ebből lett az iszonyatos, gyors lefolyású betegség. Néhány hét alatt elvesztették.



Kiskarácsony

Szűcs édua rajza

Tizenöt évig bírják az utcán

December 5-én ülésezett Erzsébetvárosban a Hajléktalanügyi Kerekasztal. A tanácskozást Szűcs Balázs alpolgármester vezette, megjelentek az önkormányzat hajléktalanügyekben érdekelt szervezeteinek vezetői és a civil szféra képviselői.

Érdekes részlete volt a vitának a hajléktalanok létszámának változása, amely a nappali melegedők vezetői szerint évről évre csökken. Hova tűnnek ezek az emberek? Több válasz is van. Egyrészt mára kialakultak a „kivonulás” útjai. Sokan

húzódtak fel a zöldbe, a budai hegyekre, vagy a kispesti kiserdőbe. Szomorú tény ugyanakkor, hogy a hajléktalanok régi (nagy) generációja kihalt. Egy-egy otthontalan ember általában nagyjából tizenöt évet tud kihúzni az utcán.

Új konfliktus a hajléktalanok világában a „pillepalack háború”. Mert lehet, hogy a hajléktalanok száma csökken, a „palackban gazdag” helyeket viszont elárasztják. Ez különösen a bulinegyed közterein jellemző, ahol a közhírség könnyebben eldobálja az üres palackokat.

Utódját, helyettesét nevezték ki vezetőnek. Ő másnap horvátországi túrára utazott, ahol hegy-mászás közben lezuhant és meghalt.

„Döbbenet álltunk”, mondja Bánki Lajos. „Ez több volt annál, mint amit józan fejjel fel tudtunk fogni. Töprengtük: ez most mi? A sors keze? Üzenet? Itt álltunk egy lefejezett csapattal. Komolyan felmerült, folytathatjuk-e.” Ekkor jött Bánki úr életében a harmadik fordulat. A gyülekezet vezetői úgy döntöttek, csakazértis folytatják. Bánki Lajost kérték fel vezetőnek. Akinek a döntés nem volt egyszerű: korábban nem volt kapcsolata a melegedővel. A csapat elé kellett állnia: „Szervuszatok. Bánki Lajos vagyok, nem vagyok egyedül.” A pillanat felemelő volt. Sírta egy sort. „Nem tudtam mit mondani. Ezek a csodálatos emberek (nem is mind Golgota tagok) szociális munkásként találtak volna munkát máshol, de azt mondták, ők megszerették az idejövő embereket, nem akarják



elhagyni őket.” A Golgota Ellátó fennmaradt. Bánki Lajos bevallja: új munkája nehéz, nem is ért hozzá annyira, mint egy gyakorlott szociális munkás, – de harminc éve foglalkozik emberekkel. A „hajléktalan” gyűjtőfogalom. Beletartozik a magányos, idős tűzoltó, a kallódó ex-pedagógus, a lecsúszott értelmiségi, a pszichiátriai gondokkal küszködő, a függő, a mélyszegénységből érkező tanulatlan, aki a nevét sem tudja leírni.

A Lajos által igazgatott Ellátó különleges hely. Itt megpróbálják a betérőt „újraépíteni.” Ez nem mindig sikeres. Ha nem megy, tudni kell tapintatosan hátralepni. Próbálnak munkahelyet szerezni, van rá példa, hogy az illetőt elkísérik, ne riadjon vissza az utolsó pillanatban. De vannak sikerek is. Jól kereső kamionsofőr kliensük a Golgotából indult és önálló, teljes életet él...

Lassan zárnak, mi is megyünk. A teremből halk zene szól. Közeledik a karácsony. Idén a krízisidő remélhetően elmarad.

Harminc éves az Erzsébetvárosi Egészségvédő Egyesület

„A civilek a jövő emberei”

A harminc éves jubileumi gálát a K11 központban rendezték meg, ahová meghívták az Erzsébetvárosi Egészségvédő Egyesület támogatóit, önkéntes segítőit, köztük művészbáratokat is. A programban Ráfi Rózsa Ágnes, Dankó Pista életműdíjas dalszövegíró, a Miénk a Színpad Egyesület alapítója konferált.

Sándor Zsuzsa

A szervezet alapítója, Judit, azaz Tokár Tivadarné már rég nyugdíjas, de még mindig dolgozik a Péterfy Kórházban. Eredeti végzettsége ápoló asszisztens, harminc éve a Péterfy Kórház vezetői, orvosai és nővérei segítségével szervezte meg az egyesületet. Céljuk, hogy felhívják a figyelmet az egészségvédelem, a testi-lelki prevenció fontosságára. Együttműködnek iskolákkal, nyugdíjas klubokkal, küzdenek a fogyatékkal élők társadalmi integrációjáért, az esélyegyenlőségért.

A jubileumi gálán Szűcs Balázs alpolgármester köszöntőjében kiemelte: szinte egyedülálló, hogy egy ilyen nagyszerű civil

szervezet ennyi éven át képes fennmaradni és működni: „Példamutató ez olyan korban, amikor a hatalom mindent megtesz azért, hogy gyűlöletet szítsa, egymás ellen fordítsa az embereket. Ám annak a világnak, amely a megosztásra és a kirekesztésre épül, véget kell érnie. Ezért is olyan fontosak azok a civilek, akik ilyen nehéz körülmények közt is közösségeket építenek. Ezek a civilek a jövő emberei. Fényforrások, mint Judit is. Mindent megteszünk azért, hogy ez az egyesület továbbra is működhessen Erzsébetvárosban.” Köszöntőt mondott Kacsvinszky Barbara, Wallenberg-díjas újságíró, dokumentumfilm-rendező is, aki elmondta, több mint tíz évig főszerkesztő-helyettesként dolgozott az egykori Erzsébetvárosi televízi-



Gondoskodó ERZSÉBETVÁROS

óban: „A főváros legnézettebb helyi televíziója a civilek által lett naggyá, akik meg akarták mutatni a világnak, hogy mindannyian mások, mégis egyformák vagyunk. Az Erzsébetvárosi Egészségvédő Egyesület elsőként csatlakozott hozzánk, részt vett a kerekasztal beszélgetésekben, a drogprevencióban, a gyermek- és kisebbségi programokban. Soha nem voltak fáradtak, amikor segítő kezelt kellett nyújtani másoknak.”

Az ünnepi műsor is a társadalmi integrációt jellemezte, fogyatékkal élő és ép művészek is felléptek, profik és amatőrök egyaránt. Nagy taps fogadta a Vakrepülés Színjátszó kör látássérült vezetőjét, Máj Krisztinát, aki a készülő első CD-jéről is énekelt. Hatalmas sikert aratott a Roll Dance Budapest integrált tánc csoport, amelyben kerekesszékesek és egészséges partnereik fergeteges hangulatot varázsoltak a K11-ben.

„Hajnalonta engemet gerle-galamb költöget” (Kányádi Sándor: Költögető)



S. Takács
Zsuzsanna

Értékes madaraink

Bajor Zoltántól, a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület, budapesti helyi csoportjának elnökétől kértünk interjút.

• **Néha úgy tűnik, hogy csak galambok és varjak élnek nálunk. Valójában milyen madárfajok állandó otthona a VII. kerület?**

- A válasz egyszerű, olyan tág tűrésű madárfajoké, amelyek jól elviselik az emberi környezetet. A kerület madárállománya értékes, de viszonylag fajszegény, 25-30 madárfaj él itt, ami fővárosi viszonylatban is kevés. Budapest madárvilága az európai nagyvárosok között igen gazdag, úgy 280 faj van jelen állandóan vagy időszakosan.

Rendszeresen valóban elsősorban a városi galambokkal találkozhatunk a kerületben. Ez egy mediterrán fajnak, a szirti galambnak a háziasított változata. Jó néhány száz évvel ezelőtt kivadultak a tenyészetekből, és elterjedtek szinte az egész világon. A dolmányos varjú és kistestvére, a csóka, szintén jelen van, ez utóbbi egy védett varjúfélé. A fekete rigóval is rendszeresen találkozhatunk. A parkokban láthatunk még pintyféléket, illetve az egyre fogyatkozó verebeket.

• **Hol fészkelnek, hogyan táplálkoznak?**

- Egy városi galamb bárhol megél. Azt a genetikai kódot hordozza magában, mint a mediterráneumban, illetve Észak-Afrikában, főként sziklás élőhelyeken fészkelő őse. Hasonló a városi környezet a sok téglá- és kőépülettel, ami olyan a galambnak, mint őseinek a sziklák. Nemcsak elviseli az ember jelenlétét, de neki köszönheti a létét.

Élelmes, jól alkalmazkodik a városhoz a dolmányos varjú, bárhol tud táplálékot szerezni, aszfalton, szemetes kosarakból, mindenhol feltalálja magát. Haragsunk rá, pedig mi teremtünk neki lehetőséget. Sokat szemelünk, nem vigyázunk a környezetünkre, neki ez egy terített asztal.

A feke terítő más, mert alapvetően rovarokkal él, főleg a tavasztól őszi tartó időszakban, a vékonyabb csőre is erre utal. Télen képes átállni magokra, ezt az etetőkből tudja megszerezni, de a bogycsókát is szereti, például az osterfa termését, ami ízletes, édes. A rigó eléldelgél a fagyalsövények, vagy egy tűztővis bokrak termésén is. A szemetet nem veszi fel.

A csóka főleg keményebb termésekkel él, dióval például, ezért itt bent, a kerületben északázik egy zugban, de táplálkozik a közeli Városligetbe, vagy akár messzebb.

A vörös vércse ragadozó faj, mégis Budapesten van a legnagyobb összefüggő populációja az egész országban. Több vörös vércse pár él a VII. kerületben, ezek a madarak akár az agglomerációba is kimennek, hogy onnan hordják be a táplálékot a fiókáknak.

• **Van-e különbség a kerületben élő madárállományban télen és nyáron? Jönnek-e ide vándormadarak?**

- A téli vendégek általában az északi, északkeleti tájakról érkeznek, ahol zordabb, hidegebb a tél, elsősorban azért, mert a hóval borított tájon kevesebb az élelem. Hogy hány madár érkezik, az változó, attól függően, hogy a télünk északabbra lévő területeken milyen az időjárás. A fenyőrigó például minden évben megjelenik Erzsébetvárosban is. Téli faj a dolmányos varjú rokona, a vetési varjú. Ez koromfekete, nem szürke-fekete, mint a dolmányos. Mostanában Fehéroroszországból, vagy még északkeletibb területekről érkeznek általában október elején, és március elejéig itt vannak.

• **Van-e madárfajokban gazdag zöld terület az Erzsébetvárosban?**



Fotó: egy.hu

- Igen, a Klauzál tér, az Almássy tér, a Rózsák tere, vagy a Lövölde tér ilyen, valamint a Városligeti fasor, bár ez kerülethatár, de ott a nagyobb, kertés villaépületek jó menedéket nyújtanak a madaraknak.

A tengelic szívesen időzik, költ és táplálkozik nagy platánfákon, például a Lövölde téren. Színes, piros, élénk kárminvörös arctollazatú kis madárka, szép sárga csík díszíti a szárnyát,



egyébként barna-fehér a teste, a hím és tojó hasonló. A szép énekére föl lehet figyelni. Ő egyértelműen a kerület állandó lakója.

Kicsit ritkább, de jelen van a zöldike, amely, a nevéből következtetni lehet rá, szinte teljesen zöld, legalábbis a hím, a tojó barnászöld.

Szintén rovarévo a házi rozsdafarkú, egy kis szürke madárka. Szép narancssárga faroktollai vannak, innen kapta a nevét. A feketerigóval együtt a belső udvaros házak állandó lakója a költési időszakban tavasztól ősziig, de egy-egy példány néha át is telet. Szép, messze hangzó az énekük. Ez is egy rigófélé.

Erzsébetvárosban sok füstifecske is él. Vilászfarkú fecskének szokták nevezni hosszú faroktollazata miatt, és találkozhatunk kistestvérével, a jóval rövidebb farkú molnárfecskével is. Egyre több helyről kapunk információt, hogy beköltötenek a bérházak udvarába, a lépcsőházakba, az eresz alá. Rendszeresen látom például a Vörösmarty utca és a Rózsák tere környékén, hogy magasan a házak fölött repülnek, rovarokra vadászva. A Keleti pályaudvar épületén a homlokzaton, az óra fölötti részen több mint 200 pár molnárfecske költ, ez Budapest legnagyobb fecske kolóniája. Ők rendszeresen bejárnak a VII. kerület belső részeire, a Rózsák tere környékére.

Van még egy faj, mely csak a nevében fecske, a rendszertani kutatások alapján inkább a kolibrikhez áll közel. Ez a sarlós fecske, egy rendkívül gyorsroptú madár. Huzamosabb ideig tudnak akár 150-170 km/órás sebességgel repülni. Képesek a levegőben éjszakázni, rövid ideig a levegőben körözve tudnak pihenni, aludni. Öreg bérházak repedéseiben, kisebb



Dolmányos varjú



Örvös galamb



Füstifecske



Házi rozsdafarkú



Fenyő rigó

MADARAKRÓL SZÁMOKBAN
A Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület 2024-ben indított egy hároméves komplex felmérést a Budapesten megforduló madárfajokról. A régi adatokkal kiegészítve a kerületben nagyjából 25-30 pár feketerigó, ugyanennyi házi rozsdafarkú, s 30 pár fölötti füstifecske és molnárfecske, nagyjából 15 pár csóka, és ugyanennyi dolmányos varjú fészkel. A tengelic 30-40 párral van jelen.



Csóka



Fekete rigó



Szarka



Vörös vércse

Van egy szép történetem erről. Az Erzsébetváros egyik bérházában egy idősebb úr dühös volt, hogy a lépcsőház felső részénél egy kis égő mellé rakta a fészket egy fecskepár, és egy közeli fűtésű csőre is rendszeresen átszálltak, összepiszkították a köveket. Szerencsére élt ott egy fiatal, természetszerető házaspár, akik jelezték a problémát. A fecskepelénkás megoldást javasoltam nekik, amit meg is csináltak. Végül mindenki megbékélt a fecskével, így nyugodtan kirepülhettek a fiókák. Ha nem segítenek, a fiókák elpusztultak volna. A füstifecske a hosszú távú vonulása miatt sok veszélynek ki van téve, tömegével fogják meg őket hálókkel főleg Észak Afrikában. Ha nem tudjuk megmenteni a költőhelyén, akkor ez a madár évtizedeken belül eltűnhet a kontinensről. Ilyen apróságokkal tudunk hozzájárulni akár globális folyamatok alakításához is.

• **Megtörténik, hogy kiesik egy fióka a fészekből, és nem tudjuk, mit kezdünk ezzel a helyzettel.**

- A rigófélék száraz, vékony vesszőkből, gyökérszálakból összerakott kis fészkek, amikor már nagyok, nincsenek biztonságban a fiókák. A Lövölde- vagy a Klauzál téren rendszeresen előfordul, hogy „kis gombócok” rohangálnak a bokrok alatt. Az emberek nyilván megijednek, hogy ezeknek a madaraknak végük van. Pedig nem! Úgyesen védekeznek, elrejtőznek a bokrok alatt, vagy a Lövölde téren például a fize-tős vécé mellett, a fal mellé bújnak. Így védve vannak. Ha nem zavarjuk őket, jól elvannak. A szülő megoldja az etetést a talajon is. Nem kell semmit tennünk, nem árvult el a fióka a kis kontakt hangjával jelzi apának, anyának, hogy itt vagyok, ide kérem a gilisztát. Városi környezetben persze ez jobban föltűnik, mint az erdőben, ahol gyakorlatilag ugyanez történik.



A Gólem Színház missziója

A fennmaradás fél győzelem

A Főváros Napján, az 1873-as város-egyesítés évfordulóján kapta meg a Fővárosért Díjat a Gólem Színház. A díjra Erzsébetváros polgármestere, Niedermüller Péter terjesztette fel őket. Borgula Andrással beszélgettünk.

Buják Attila

Borgula politikus szellemű, nyughatatlan karakter. A közvélemény ezt a dinamizmust egy határon túl nem mindig kedveli. Egy kivétel van. Az Andris, vagyis a Borgula, aki épp nyughatatlanságában megnyugtató. Meg lehet benne bízni, hozzá a színvonalat. Ahol feltűnik, történik valami. Például létrejön egy színház (az első pesti zsidó színház), a belső teret tatarozzák, be-



költözik a társulat. Gazdálkodik, költségvet, főz, felszolgál, rendez. Igazi perpetuum mobile.

Az első talány a Gólem név. Miért Gólem? Ez vicces vagy inkább horrorisztikus? A mítosz szerint a Gólem agyagfigura, a híres prágai Löw rabbi keltette életre. A Morva folyó partján gyúrta agyagból és vérből, szájába helyezve egy pergament. A Gólem felállt, megindult és hatni, tanítani kezdett. Addig ment, amíg ki nem vették a szájából a pergament. Ekkor elnémult. Borgula direktor szerint a történetnek két nézőpontja van. Ez az egyetlen lény a létezésben, amit nem Isten teremtett. A színházat is emberek játsszák. A megvilágított tér héttől kilencig él és működik, akkor van velünk az ige. Utána már a színész él tovább.

A hazai színháztörténetben a Gólem Színház egyedi jelenség. A zsidóság a XIX. század vége óta hangsúlyos szerepet játszott a magyar színházi

kultúrában. De „zsidó színház” sosem létezett. Ez valóban innováció. Borgula szerint nincs ebben titok: a történeteket a színpadon emberek játsszák. A Gólem történeteiben történetesen zsidók szerepelnek. Zsidó egyének, közösségek, szerelmesek. Hogy ezt a színen megjelenítsük, ahhoz nem kell „zsidósan játszani”.

Zsidó színházat Borgula sokat látott, lévén, hogy 1995-től 2005-ig Izraelben élt. A Madáchban érettségizett, a gimnázium stúdiószínházában és a Harlekin társulatban is játszott. A színművészetire azonban nem jutott be. Elismeri, hogy rosszul szerepelt. Ezután jött az ötlet, a kivándorlás. („Jó, gondolhattam tizenévesen, akkor külföldön leszek világhíres”, mondja ironiával.) A többi a sajtóból már ismert. Három év katonaidő, kettő állampolgári kötelességként, egy évet húzott rá a tisztképzés miatt. Tüzér főhadnagy lett, elvileg be is

hívhatnák háború esetén. A seregben keresett pénzből fedezte tanulmányait a Tel Aviv-i Egyetem színházrendezői szakán. Amúgy pedig Golán szakértő. Ez speciális képzettség. Ott minden vakondtúrát, dombhajlatot ismerni kell.

Furcsa. Egy pesti gimnazista tizennégy éves korától legtöbbször arról álmodott, hogy lehetne a katonaságot megúszni. Erre mondja Borgula: „Ez érthető volt akkor és ott. De mégis más, ha a katonalétnek igazi, vérre menő tétje van.” És ismerjük el, tesszük hozzá mi, mégis teljesítmény menetfelszerelésben a Maszada tetejére feljutni.

Izrael egyébként elképesztő élmény. A ködbe vesző évezredes hagyomány és a megdöbbentő innovativitás együttes hatása lenyűgöz. Az izraeli színház zajos, szókimondó és szenvedélyes. Miközben az élet izgalmasabb, mint a színház. Borgula mégis hazajött. Ennek magánéleti megfontolások mellett számos oka van. Mások is hazajöttek. Az ember néha elmegy, máskor megérkezik. Mint András mondja, ő nemcsak Izrael-rajongó. Magyarországrajongó is. „Ha nem érezném jól magam, nem élnék itt”, mondja. Hazajött, hogy jelentkezzen az első zsidó színházba. És ekkor derült ki, hogy nem volt ilyen. Volt Varsóban, Bukarestben, számos helyen, Pesten nem volt. Így alakult meg 2005-ben a Gólem Egyesület és az első zsidó színház, Borgula András szervezésében. 2021 óta a Csányi utcában önálló játszóhelyük is van. A vakolatlan falak miatt „az első romszínháznak” is nevezik. „Mikor felújításkor a vakolatot vertük le – épp dúlt a járvány – azonnal láttuk, jobb, ha ez így marad. Így szép a 114 éves téglafal”.

És ami szintén így marad, az a függetlenség. Nem tagjai vallási alapon szerveződő szervezetnek. (Mazsihisz, EMIH.) Nem az állam tartja fenn őket. Zsidó színházként mégis úttörők. A fennmaradás fél győzelem.

Örkénnyel és Esterházyval a Csányi utcában

December másodikán zsúfolásig megtelt a Csányi5 nézőtere. Nagyszerű est ígérkezett, Örkény István és Esterházy Péter írásai voltak műsoron, akik előre megírtak mindent. Mondta is Szücs Balázs alpolgármester, aki megnyitotta az estét, hogy ez egy különleges karácsonyi ajándék, három csodálatos művésszel. És nem túlzott, Mácsai Pál, Máté Gábor és Lukács Miklós varázsoltak.

Dalia László

Mácsai Pál, az Örkény Színház igazgatója idézte Örkényt, Máté Gábor, a Katona József színház direktora mondta Esterházyt, Lukács pedig Bachot, Bartókot, népdalokat játszott és persze improvizált is. A két író szövegei pedig olyan szépen egybesimultak, hogy nem is kellett tudnunk, melyiket ki írta. Örkény megírta, hogyan történt a régi világban egy közvé-

leménykutatás, amelyben voltak ugyan igazi kérdések, de a végeredmény nem lehetett vitás: „Minden nagyon jó, csak a 19-es busz járhatna gyakrabban”. A háborúnak meg csak reggele van, dele vagy estéje nem biztos, csak a következő negyedórát jó lenne túlélni.

Esterházy pedig elmesélte, hogyan járta meg Buchenwaldot a gyerekeivel, amikor egyikük, elborzadva látványtól, közölte, hogy „menjünk innen”, míg a másikuk visszakérdezett: „hová?”



Természetesen voltak vidámabb pillanatok is, például az a focis történet, amikor a brazil félistenek megbuktak Budapesten egy hideg napon. Még az előadás előtt mondta is az Örkény színház direktora, hogy Erzsébetváros kü-

lönleges helyszín, minden magyar írónak köze van hozzá, vagy itt éltek, vagy itt jártak kávéházba. Előadás után meg azt mondta, hogy a ma esti nagyon jó közönség volt.

MÁTÉ GÁBOR: Még itt vagyunk

Máté Gábor is visszavonul jövőre, ahogy Mácsai Pál is, vagyis ezen az estén két távozó direktor mutatott példát, hogyan is kellene a magyar színházi életnek virulnia, miközben nem ez történik, sőt, annyira rossz a közérzetük, hogy nem vállaltak több ciklust. Máté Gábor el is mondta, bizonyos helyzetekben naivan hitt abban, hogy nem romlanak így el a dolgok, azt gondolta, lehet párbeszédet folytatni. Az Esterházy-Örkény est sikere persze mindig felvillanyozó.



• **Hogyan született ez a kivételes est?**

– Volt nekem egy Esterházy estem, s Lukács Miklós kértem fel, hogy szolgáltasson zenét, vagyis játs-

szon a műsor alá vagy fölé. Történetesen Mácsai Pálnak pedig volt egy Örkény műsora, s ő is Lukács Miklóssal lépett fel. Ez persze még kevés lett volna a találkozáshoz, hiszen mindenki járja a maga útját, de három éve meghívtak bennünket Kalocsára és olyan szűken mérték az időt, hogy kettőnknek jutott egy jó fél óra. Összeboronáltuk a műsorokat és olyan jól sikerült, hogy elhatároztuk, megér ez egy egész esté is. Azóta már előadtuk vagy tizenöt-ször és többnyire hasonló sikerrel, mint ma este.

• **A direktor gondol a nyugdíjas éveire, miközben a színész sosem vonul vissza?**

– Már gondoltam rá, de nem akarok előrefutni. Majd kiderül, hogyan élem meg. Mindenesetre nem akarok sértett öregemberként tekinteni a világra és nem szeretnék senkinek sem a terhére

lenni, de ez nem is történhet meg, hiszen idejében észlelem majd, hogy kíváncsiak-e még rám.

• **Nem nagyon olvastam arról, hogyan döntötte el, most aztán vége a direktorságnak, menjen le ez a függöny.**

– Három szakaszt, 15 évet húztam le igazgatóként és ez nem kevés. A mostani magyar kultúrpolitikai állapotok elkedvetlenítettek, s nem akartam tovább rongálni az idegrendszeremet.

• **Mit tehet a színház, mit tehetnek a színészek, hogy jobb legyen a világ?**

– A magunk eszközeivel mindig ezen dolgozunk. Jó előadásokat kell létrehozni, jól kell játszani, s addig sem szomorkodunk, vagy legalább addig is jól érezzük magunkat a bőrünkben.

A Harry Pottertől a sötét kamaszkoron át a Pál utcai fiúkig Zoltán Áronnal, avagy:

VerStandUp

Zoltán Áron nevét legtöbbször a Vígszínház *Pál utcai fiúk* című zenés játékából ismerik, ő játssza Barabást. A Junior Prima-díjas színművész a Csányi5 vendége volt, ezúttal, mint ének- és versmondó. S bár önálló estjén és azután is többször szó esett a legendás előadásról, a program egy egészen más oldalát mutatta meg a Grund – vígszínházi fiúzenekar egyik alapító tagjának. Az már csak hab a tortán, hogy a VerStandUp bemutatója is a kerületben, a K11-ben volt.

Török Zsuzsa

A misszionárius

Az előadó azzal kezdi, hogy Goethe, a költő, író és természettudós csak hét évet élt, azt is visszafelé. Tehát visszaélt élettel, halállal, idővel. Hosszú másodpercek telnek el, mire rájövünk, hogy a színész már versel, Weöres Sándor *Sajtóhiba* című szabadversét mondja. Valahogy Harry Potternél kötünk ki, meg a dementoroknál, akik kiszípolozzák a lelket. Elmeséli, hogy közel tíz éve kutatja tudományosan, hogyan hat a költészet az emberekre, miért hat egy vers különös erővel ránk. Annyira foglalkoztatta a téma, hogy kutatása részeként elindította VerShaker YouTube csatornáját, sőt, doktori disszertációt írt a témában. Fejébe vette, terjeszti a verseket.

Zoltán Áron beszél az életéről és közben verset mond.

Történeteket mesél gyerekkoráról, sötét kamaszkoráról, kapcsolódásokról és közben verset mond.

Gitározik, énekel és verset mond.

Nem szaval, mondja a verset.

Rappel, énekel, mondja a verset

„Kerestem azt az előadót, akinek a verselőadásán nem kezdek el ásítózni. A VerStandUp ennek az útkeresésnek az eredménye.” Ezt mondja, de hirtelen ott vagyunk mindannyian az óvodában, ki-ki a sajátjában és felidézük a játéverseket, melyeket „teli pofával szavaltunk”.

„Éren-nádon síkló kúszik” – kezdi a jól ismert együtt-mondókát, amiből egyszer csak rap lesz, hol suttog, hol üti hozzá a ritmust, kicsit beledalol, megpörget, majd letesz bennünket. Arról beszél, hogy a lírai költészet humora mélyen csiklandó, a gyerekvers pedig nem is biztos, hogy gyerekeknek szól. „Ezek a versek visszavezetnek minket a költészet eredetéhez, a művészet őséhez, a rítusokhoz, minek segítségével egy közösség tagjai együtt oldódnak fel.”

A sötét kamaszkorba utazunk vele, Bende Tamás soraiban „Merülünk” el, Kosztolányi napraforgójával repülünk a pusztán, József Attila hangyját cirógatjuk szelíden, majd koppannak Szabó T. Anna versének ismétlődő sorai: Elhagy. Elhagy. Elhagy. „Az ismétlés a lírai költészet egyik alapeleme” – teszi hozzá.



Névjegy: Zoltán Áron 33 éves színművész, színházművészet doktori (DLA) végzettséggel, a Vígszínház tagja. Általános iskolában érte el első sikerét versmondással: Ady Endre *Fekete zongora* című költeményével második lett a szavalóversenyen. Azért „csak” második, mert – ahogy nevetve fogalmaz – a győztes a Kései siratót hangosabban „kiabálta” el. :-)

A felnőttkorban is sokat adhat a költészet: lehunytt szemmel éljük meg saját belső monológunkat a szerelemről, Bajtai András, Sziveri János, Szálinger Balázs sorai jönnek, majd a nagy kedvenc, Radnóti és a Nem tudhatom. „Ím, itt e kő” – de vajon kinek mit jelent ez a sor, teszi föl a kérdést, s elmondja, hogy neki, régi Eötvös-diáknak milyen különleges emléket nyit meg ez a sor.

Az idővel ugrálunk előre, aztán vissza, gyerekkorunk varázsvilágába, csupa kortárs költő kerül elő, rácsodálkozunk színeikre, hatásuk alá kerülünk észrevétlen, közben kiderül, hogy Áron humoros is, megnevetett, miközben elandálít, vagy elgondolkodtat, s úgy eltelik bő egy óra, hogy észre se vesszük, el sem aludtunk.

VerStandUp Zoltán Áronnal.

Utóhang és a Pál utcai fiúk

Vers ide vagy oda, az önálló est utáni kötetlen beszélgetésen újra, meg újra visszakanyarodunk – naná, hogy nézői nyomásra – a Pál utcai fiúkhoz. Áron elmondja: a próbafolyamat során, a bemutató előtt tartottak tőle a színész kollégáival: hogy ez „nagyon kevés” lesz, a dalok túl egyszerűek, a történetet mindenki ismeri, nincs benne semmi plusz. Először diákoknak, pedagógusoknak mutatták be, s csak három tomboló teltház után tartották meg a hivatalos premiert. Hogy mi a titok? Valószínűleg pont az említett egyszerűség, mert Dész László-Gesztai Péter aprólékosan kimunkált dalai olyan magas szinten egyszerűek, hogy mára közösségépítő dalok lettek. Az előadás zenei világa túlmutat önmagán, a szertartás rítusa behúzza a hallgatót.

Szabad volt a színpad a K11-ben



A kerületi könnyűzenei tehetségkutató ötödik alkalommal rendezték meg a K11 kulturális központban, így ismét a feltörekvő zenészeké volt a főszerep a november 23-i döntőn. A fődíjat BIANKAHAIDU akusztikus duója vitte el, második lett TEMESI BLANKA FORMÁCIÓJA, a harmadik helyért járó díjat a STREET SIXTEEN kapta.

Lőrincz Álmos

Bár korábban győztese voltam a versenynek, idén élhettem át először teljes egészében a kerületi rendezvényt. Az előzetesen meghallgatott több, mint 60 formációból a zsűri által kiválasztott legjobb 10 állhatott a szakértők és a még-szakértőbb kerületi nézők elé, hogy 15 percen mutathassa be művészetét.

Teljes felállással érkező zenekarok, akusztikus formációk és egyedül színpadra merészkedő előadók osztották meg velünk tudományukat, a stílusos bedroom-pop-tól a polgárpukkasztó glam rockig.



A produkciók értékeléséért és a jó hangulatért idén is 3 tagú szakmai zsűri felelt: Pozsogár Tünde zenei menedzser, Vitáris Iván énekes, az Ivan and the Parazol zenekar frontembere, valamint Agócs Márton gitáros, énekes az Aurorevoir. zenekar balhátvédje. Tőlük nemcsak a verseny alatt kaphattak visszajelzést a résztvevők, hanem az eredményhirdetés után is készséggel válaszoltak a felmerülő kérdésekre, és írtak be dátumokat naptárjaikba, hogy tudják, mikor, kinek a koncertjére kell menniük.

„Az tetszett a legjobban, hogy az összképet meg stílust jól ismerő fiatalok jelentek meg a színpadon, mindenük megjegyezhető volt: a hangszertől a ruhán át a zenéjükig” – mondta



el értékelésében Vitáris Iván, aki kifejezte, hogy nagyon örül annak is, hogy a csapatok jelentős részének női frontembere volt, hiszen férfiak és nők egészen máshogy írnak ugyanazokról a dolgokról.

Iván és Márton kiemelték, hogy az előadók olyan produkciókkal álltak színpadra, amelyek Magyarországon hiánypótlóak, így láthattunk Simon and Gurfunkel-szerű felállást női énekessel, Lady Gagás art-punkot, vagy Cseh Tamás és Bérczesi Robi csajos változatát. Az ítések díjazták az eredetiséget.

Pozsogár Tünde elmondta, olyan, mintha almát, körtét, áfonyát és egyéb gyümölcsökkel és zöldekkel kellene összehason-

lítaniuk, így a zsűri elsősorban az alapján tett különbséget a legjobbak között, hogy kihez melyik nyeresemény passzol a legjobban.

Így lett harmadik – kerületi fellépési lehetőséget nyert – a verseny legfiatalabb zenekara, a kinézetre a Beatlest, zenére a legnagyobb rock zenekarokat megidéző Street Sixteen. A második helyezést és ezzel a portfólió fotózást Temesi Blanka kapta, aki szintén zenekarával adta elő bensőséges dalait. A fődíjat a biankahaidu vitte el, akik akusztikus duóban adták elő folkos dalaikat olyan éteri hangulatot teremtve, amit riktán tapasztal az ember versenyhelyzetben. Természetesen slusszpoén is volt,



ugyanis a zsűri nem tudott elmenni Kálmán Lili Anna szuggesztív, szövegcentrikus produkciója mellett, így Pozsogár Tünde felajánlásával különdíjat osztottak, így Lili a Vibechangerz rendezvénysorozat egyik nyári estjén előzenekarkodhat majd a Magyar Zene Házában.

Korábbi versenyzőként öröm volt látni, micsoda zenei igényesség jellemzi az újabb csapatokat, almát a körtével ide vagy oda, ha zenekarommal, a Quackkal idén indulunk, azt hiszem, fel kellett volna kötnünk a gatyát. Egy ilyen rendezvény után abban bízom, lesz jövőre a döntős zenekaroknak, és megtalálják platformjaikat az alkotómunka népszerűsítéséhez, talán épp a kerületben...

Bata Éva

„Nem a díjak számítanak”

A K11-ben évek óta műsoron van Bácskai Juli Pszichoszínháza, amelyben a pszichológusnő két színésszel játszatja el a témához illő jeleneteket. A november 16-i előadáson Bata Éva és Debreczeny Csaba improvizált egészen bravúrosan.

Dalia László

Bata Éva, aki nemrégiben szerződött a Radnóti Színházhoz fölöttébb jól ismeri a környéket, hiszen ahogy meséli, volt egy időszak az életében, amikor előadások után körbejárták az erzsébetvárosi vendéglőket, kocsmákat. Mostanában ez inkább a szerepeire korlátozódik, különösen A mi kis falunkban játszott kocsmárosnéra.

• Két vezető színházban is játszott és játszik főszerepeket, mégis egy szappanoperából, ismeri az országot. Ez nem bosszantja?



– Egyáltalán nem. Jó szívvel játszom A mi kis falunkban, s már eddig is rengeteget tanultam a filmezésről, és saját magamról. Egyébként casting alapján kaptam a szerepet és Kapitány Iván, a rendező-producer végig bízott bennem.

• Néha úgy tűnik fel, mintha a bulinegyedben, vendéglátós családban született volna, olyan természetesen bánik a kocsmák közönségével.

– Nem, és egyébként nem is vagyok ilyen bátor. Viszont élvezem, hogy ott kimondhatom, amit talán másutt sosem mernék.

• A Pszichoszínházban is megtehetette, a közönség fölöttébb élvezte, ahogy improvizálnak. A színházban erre nincs mód, de próbálkon van rá lehetőség. Élni szokott vele?

– Egy kortárs darabnál lehet ötletelni, s ha van egy szó vagy mondat, akkor mondom is, s a rendező eldönti, használjuk-e. Persze,



Fotó: radnotszinhaz.hu

amúgy kottából játszunk, kötött a szöveg, így az efféle kirándulás, mint most a Pszichoszínház öröme, különösen, ha ilyen jó a játszótárs.

• Kilenc évig játszott a Vígyszínházban, vagyis rögtön az ország egyik vezető teátrumában kezdte. Milyen emlékeket őriz?

Szép emlékeim vannak és több barátom maradt abból az időből, Péter Kata, Herczeg Adrienn, Szilágyi Csenge, Járai Zsuzsi, Réti Adrienn. A dzsungel könyvében kaptam meg az első szerepet, de az Egy, kettő, három – Az Ibolya emlékeztetesebb előadás, azzal a szereppel nagyon megküzdöttem.

• A társulattól 2012-ben megkapta a Ruttkai gyűrűt. Fontosak a díjak?

– Lehet, hogy tiszteletlenül hangzik, de nem a díjak számítanak, nem azokról leszek jobb színész. Természetesen emelkedettebb, a legértékesebb, ha a társulat szavaz rád.

• Évekig volt szabadúszó, sosem állt le hónapokra, mindig megtalálták a szerepeket?

– Nekem szerencsém volt, talán jól álltak a csillagok. Sosem éreztem, hogy nem kapok elég szerepet. Talán van önbizalmam, vagy inkább a hit segített.

• A Radnóti Színházba hazatért, hiszen játszott már itt, többször is?

– Különleges helyzetben vagyok, miután nem a semmiből érkeztem, nem idegen a terep. Négy éve játszom itt, kaptam és vettem át szerepeket. Az első pillanattól jól érzem magam, ez az otthonom, nem kell viselkedni...

• Nemrégiben azt mondta, hogy nem szeretné a kirakatba tenni a magánéletét, ezért a férjével Bereczki Zoltánnal nem vállalnak közös munkát. Ez szokatlan a magyar színház-és filmvilágban, mások épp az ellenkezőjéről álmodnak.

– Volt már olyan kapcsolat, amikor együtt játszottunk, s az működött. Most viszont nem keverném össze a magánéletemet a színpaddal, más-hogy tudjunk kapcsolódni otthon, a nappaliban.

Arany Medál a legnépszerűbb művészeknek

Mészöly Anna, Vecsei H. Miklós, Bíró Zsombor Aurél, Szimler Bálint, Waskovics Andrea és a kerületünkben született Szakonyi Károly vehették át a Bethlen Téri Színházban az idén 16. alkalommal kiosztott Arany Medál-díjat.

Bóka B. László

A színház 2013 óta a közönségdíjak átadásának helyszíne. Érdekesség, hogy a díjalapító Navarrai Mészáros Márton is kerületünk lakója. Az elismerést az előző évi kitüntetettek, alkotó/pályatársak adták át, köztük Esztergályos Cecília és Trill Zsolt Kossuth-díjas színművészek, Jordán Adél, Sodró Eliza színművészek, Darvasi László író, Herendi Gábor filmrendező.

A kitüntetetteket kérdeztük arról, milyen érzésekkel vették át a díjat:

BÍRÓ ZSOMBOR AURÉL:

Magyarországon jobbra mindenféle zsűrik ítélnék oda szakmai díjakat, erről viszont a közönség döntött. Az elismerés nagyon meglepett, egyáltalán nem számítottam rá. Nagyon remélem, hogy azért kaptam, mert könyvem együtt rezonált az olvasókkal, talán értékelték az őszinteségét. Egyébként a regény egy önéletrajzi felnövésztörténet vagy családrege, ami a fikció és a valóság határán mozog, és próbálja minél többször becsapni az olvasót azzal kapcsolatban, hogy amit olvas, az tulajdonképpen valóság-e vagy sem.



Bíró Zsombor Aurél



Mészöly Anna

AZ IDEI ÉV DÍJAZOTTJAI

- Az év írója: Bíró Zsombor Aurél, író, a Visszatérő álmom, hogy apám vállán ébredek című regény szerzője
- Az év színésznője: Mészöly Anna, Junior Prima díjas színművész, a Miskolci Nemzeti Színház tagja
- Az év színésze: Vecsei H. Miklós, Junior Prima díjas színművész, a budapesti Nemzeti Színház tagja

MÉSZÖLY ANNA:

Ez egy igazi közönségszám, mindennél többet ér, hiszen egy művész számára az a legfontosabb, hogy a néző mit lát, mi az, ami tetszik neki. Nagyon hálás vagyok, hogy észrevettek és értékelték, amit ebben az évben csináltam. Azt hiszem nagyon sokat nyomhatott a latban a Fekete pont című film bemutatása.

SZAKONYI KÁROLY:

Ugye elhiszi, hogy egyáltalán nem számítottam már semmilyen díjra. Ki gondolná 93 évesen, hogy még figyelnek rá, hogy olvassák ma, amikor már nem vagyok jelen sem a rádióban, sem a televízióban és napilapokban sem írok, mint ezelőtt. Őszintén meglepett, hogy az emberek még emlékeznek és gondolnak rám. Nagyon hálás vagyok érte.

- Az év filmrendezője: Szimler Bálint, filmrendező, a locarnói filmfesztiválon három díjjal kitüntetett Fekete pont rendezője
- Az év legígéretesebb fiatal tehetsége: Waskovics Andrea, Junior Prima díjas színművész, a Vígyszínház tagja
- Életműdíj: Szakonyi Károly, Kossuth-díjas író, drámaíró, dramaturg

A Gróf Széchenyi Alapítvány immár második éve támogatja az Arany Medál-díjat. Az alapítvány elnökét Gróf Széchenyi Tímeát arról kérdeztük, miért fontos számukra ez a díj:

Gróf Széchenyi István 1837-ben kezdeményezte egy magyar nyelvű színház létrehozását, amely 1840-ben épült fel és lett a nemzet színháza. Az alapítványnak az a dolga, hogy ápolja Széchenyi szellemi örökségét, és ha vannak olyan pontok, ahol legalább egy kicsit tudunk segíteni, akkor jelen kell lennünk. Szeretnénk az értékeinket tovább örökíteni, és bemutatni, hogy ma is foglalkozunk a kultúrával, a gazdasággal és az ifjúsággal.



Esztergályos Cecília és Szakonyi Károly



Waskovics Andrea és Vecsei H. Miklós



Turi Tímea zsűritag, Bíró Kriszta, Tóth-Czifra Júlia zsűrielnök, G. István László, Kís Tibor Noé, Miklya Zsolt



Irodalmi ösztöndíjasaink

Erzsébetváros Irodalmi Ösztöndíja magas presztízssú elismerés. A hat hónapon át 200 ezer forintos támogatást rangos zsűri teljesítményük alapján ítéli oda középgenerációs íróknak, hogy viszonylagos anyagi biztonságban dolgozhassanak. Ennek a díjnak az esetében csak a minőség számít, itt nincs politikai megfelelési kényszer. Alábbiakban irodalmi ösztöndíjasaink műveiből közlünk összeállítást.

BÍRÓ KRISZTA: Doktor Héber Bernát

Mészáros Csaba tanár úrnak, szeretettel és tisztelettel

Most harmincnégy éves. 1900-at írunk. Öt éve nevezték ki rendes tanárnak. A Barcsayban tanít. Görög-latin szakos. A szeme barna, a haja is. Hosszú barkója van, finoman gondozott bajusza. Szalontkabátot visel, keményített gallérú fehér inget, gondosan megkötött kravátlit. A szalontkabát nem az övé, kölcsön kapta ehhez a fotográfiához. Neki is van szalontkabátja, abban tanít, de az lényegesen kopottabb ennél. A tekintete szelíd, mégis van benne valami kőkőtség. Elhivatott pedagógus, aki nem pusztán oktat, hanem nevel. Nagyon szeretne osztályfőnök lenni, de ahhoz még fiatal, talán jövőre, vagy két év múlva, ez az álma is megvalósul. Nem türelmetlen. A tanítványai rajonganak érte. Önképzőkört vezet, ahol a diákjai olyan szellemi szabadságot élhetnek meg, ami nem csak a Barcsayban kivételes. Az lenne bármelyik budapesti gimnáziumban. Nem szeret fegyelmezni, büntetni, de nincs is rá szüksége. A lénye olyan, hogy eszébe nem jut senkinek komiszul viselkedni az óráin. A legsúlyosabb retorzió, amit hosszú pályáján néha eszközöl, ha a renitenssel a vétség napján nem áll szóba. Az ő óráin sosincs „vigyázó” – senkit nem kíván besúgásra szoktatni. Osztályozni sem szeret, buktatni végképp nem. Retteg, hogy igazságtalanul bánhat egy rá bízott fiatalemberrel. Folyton mérlegre teszi önmagát, vajon elég jó-e. Nem tanítani -- megtanítani akar. Vallja, tanórán kívül is időt kell szánni a gyerekekre, mert akkor az „én” szabadabban nyilvánulhat meg, a valódi személyiség jobban megismerhető. Az összes tanítványát fiamnak szólítja, és úgy is bánik velük, mint gondos szülő. Szeretettel. Mindegyikből a legjobbat akarja előcsalogatni. Eltökéltlen hisz a pozitív megerősítésben.

1900-at írunk. Az *Alkotmány* című lapban feljelentéssel felérő írás jelenik meg a Barcsay utcai Állami Főgimnázium március 15-i ünnepségéről. Mondván, az nem a Szabadságharc emlékére született, hanem valójában purim-est volt, csupa zsidó közreműködővel, amit ráadásul egy Héber nevű ember rendezett. „Az avatlatlanok előtt úgy tetszhetik, hogy ez az ünnepély március 15-ének alkalmából csinálódott. Az avatlatlanok azonban súlyosan tévednek. A derék önképzőkör ünnepélye a purim-ünnepnek szólt. Erre lehet teljes joggal következtetni, ha az estély programját nézzük, mely egyetlen hazafias tárgyú számot nem tüntet fel, és erre enged következtetni a közreműködők névsora, akik egytől-egyig zsidók.” Dr. Cherven Flóris, a gimnázium főigazgatója tiltakozik és helyreigazítást kér, a lap közlése, és hozzáfűz egy nyakatekert, sunyi magyarázkodást. Ők nem „állították”, hogy purim-est lett volna, csak „jellemezni” kívántak egy iskolai hangversenyt, melynek programjában – szerintük –, nem szerepel egyetlen hazafias műsorszám sem. És ez „méltán megbotránkoztató”. A kvázi bocsánatkérés utolsó mondata ez: „Pedig, az Isten látja a lelkünket, csak mérsékelt szeretettel vagyunk a különben mélyen tisztelt zsidók irányában.”



Talán innentől datálódik Héber Bernát élete végéig tartó szenvedélye a hírlapok iránt. Apró albérleti szobájában újsághalmok közötti ösvény vezet az ajtótól az ágyig. És mindent elolvas. Folyton olvas. Órák közötti szünetekben, törzshelyén, a Pannónia kávéházban, az utcán gyalogolva. Ír is. Szakcikkeket a Magyar Pedagógiai társulat. A legfontosabbak: Az osztályozásról. A tanulók idegességéről. Az elemi iskolákról középiskolai megvilágításban. A pályaválasztás körüli bajokról. Az iskolai év beosztásáról. A decentralizált gyakorlati tanárképzés veszedelméről. Igazságszolgáltatás az iskolában. E legutóbbi tanulmány most, száztizenöt évvel később is, a lehető legkorszerűbb elveket hangoztatja: „Hallgassuk meg mindenkinek a mondanivalóját, ne utasítsunk senkit ridegen vissza, ne tartsuk magunkat csatlakozhatatlannak, iparkodjunk a tanuló eszéhez szólani, s vele megérinteni, hogy mi mindenkivel szemben egyformán becsületesen s igazságosan ítélünk, mert ezt kívánja a becsület és a tisztesség.”

Csekély tanári fizetéséből pénzdíjat alapít a Barcsayban, melyet minden évben a legjobb latin nyelvű nyelvet el.

„Az alapító levél kelt Budapesten 1910. május havában; jóváhagyatott a vallás- és közoktatásügyi minisztériumnak 1912. évi február hó 12-én 11892. szám alatt kelt rendeletével. Eredeti tőke, mely az intézet által kézhez vétetett, volt: egy db. 21.512 számú, az alapítvány nevére költményezett 500 korona névértékű, 4%-os magyar koronajáradéki költmény. A jutalomdíj összege a január hó elsejéig esedékes kamattal. Az adományozás minden iskolai évben az utolsó osztályozó értekezleten történik. A jutalomdíjat mindaddig, amíg Héber Bernát tanár az intézetben működik, az ő ajánlatára, minden másra való tekintet nélkül (vagyis akkor is, ha az illető rossz magaviseletű, esetleg egyéb tárgyból alulteljesít) olyan tanuló kapja, aki nála a latin nyelv és irodalom iránt meglehetősen érdeklődést és szorgalmat tanúsít. Ha Héber Bernát tanár az intézettől távozik, akkor a jutalomdíjat a tanári testület minden másra való tekintet nélkül elsősorban VIII. oszt., másodsorban pedig a többi osztályba tartozó oly

tanulónak adományozza, aki a latin nyelv és irodalomban kiválik. Az adományozás szavazattöbbséggel történik. Szavazategyenlőség esetén az igazgató dönt.”

Az I. világháború alatt nem iszik tejet és nem eszik húst, mondván, ha evvel csak egyetlen frontkatona életét megkönnyíti, több táplálékhoz juttatja, akkor ez neki elemi erkölcsi kötelessége. Őt nem hívják be. Talán azért, mert egyedül tartja el az özvegy anyját. Vagy, mert úgy ítélik meg a hatóságok, a katedrán fontosabb a jelenléte, mint a lövészárkokban. Vagy egészségügyi okokból? Nem tudom, kideríthetetlen.

1902-ben végre osztályfőnök lesz. Minden osztálya véd- és dacsözvetség. Büszkeség Héber Bernát „fiának” lenni. A Tanár úr valamennyi diákjának ismeri családi állapotát, érzelmi és anyagi nehézségeit. Nyilvántartja életük fontos eseményeit: esküvőket, gyermekáldást, előléptetést. Évekkel a maturálás után is tartja a kapcsolatot mindannyiukkal. Önmagáért soha, tanítványaiért bármikor eget-földet megmozgat, ha segítségre van szükségük.

Most hatvannyolc éves. 1934-et írunk. Megöszült. A bajusza kissé elhanyagoltan konyul az ajkára. Tekintete végtelenül fáradt, de töretlenül sugározza a hajdani szelíd eltökéltséget. Szája sarkában szomorú mosoly. Keménygallérjából kifogyott a nyaka. A zakója is nagy rá. Ez az egy van neki. A válla meggörnyedt. Mintha azt mondaná: minek már ez a fotográfia? Néhány éve nyugdíjazták, akkor valóban kétségbe esett. Hogy ő ne mehessen be reggel fél hétkor a Barcsayba, hogy aztán csak este nyolckor jöjjön ki az épületből? Hogy ne taníthasson? Egykori tanítványai összefogtak, kérvényt írtak Klebelsberg miniszternek: hadd maradjon a katedrán a Tanár úr, az iskolája nélkül talán meg is halna azonnal. Két év haladékot kap. De az-



után is minden áldott nap, esik vagy fúj, doktor Héber Bernát elnyűtt felöltőjében, kitaposott kalucsnijában besétál az iskolájába. A Rákóczi út és a Barcsay utca között mindenki ismeri, napirendjéhez órát lehet igazítani. Huszonöt éve lakik albérllőként Schön Izsó szabómesternél, a Rákóczi út 9. harmadik emeletén.

Magyar Hírlap, 1934. január 16.: „Különbejárati szobája lévén, a házbeliek gyakran hetekig nem látták. Csaknem a hajnali órákban távozott lakásáról és éjszaka tért haza. Szobáját maga takarította, mert a takarítás is furcsa különködéséi közé tartozott. A házbelieknek így fel sem



BÍRÓ KRISZTA

1970. február 17-én született Budapesten. 1988-ban érettségizett a Barcsay utcai Madách Gimnáziumban. Az iskolához azóta is kötődik, ha teheti és kéri, részt vesz a gimnázium életében. 1988-1992 között a Színház- és Filmművészeti Főiskolára járt, színész szakon szerzett diplomát. Hat évig játszott vidéken: Szolnokon, Miskolcon, Kecskeméten. 1998-tól szabadúszó volt. 2001-ben részt vett a mai Örkény Színház alapító társulatában, azóta ott tag. Írni a kétezres évek elején kezdett. Első könyve 2003-ban jelent meg az *Ab Ovo* kiadónál, ahol azóta négy kötete jelent meg, a legutóbbi 2024 májusában, *Kevert* címmel. Ezen kívül a Corvina Kiadónál jelent meg *Tomkönyv* címmel egy általa gondozott interjú-kötet Végvári Tamásról, illetve *Kvittek vagyunk* címmel egy Molnár Piroskával készült életút-interjú.

tűnt, hogy a tanár már napok óta nem mutatkozik. Különösnek mindössze az tetszett, hogy reggelként nem kért vizet a takarításhoz. Hétfőn délután azután Schön Izsó rosszat sejtve bekopogtatott albérllője szobájába. Választ nem kapott, mire a kulcslyukon benézett és látta, hogy a tanár szobájának kulcsa benn van a zárban. Erre rendőrt hívott, aki a házfelügyelő segítségével feltörte az ajtót. Az ágyon ott feküdt holtan, feketedő testtel a tanár. A rendőr értesítette a mentőket, akik megállapították, hogy a halál minden valószínűség szerint már két-három nap előtt következett be. Héber Bernát napok óta holtan feküdt szobájában, anélkül, hogy környezete tudott volna haláláról.”

Nem csupán a Barcsay utcai gimnázium, de úgyszólván az egész város valódi megrendüléssel fogadja a halálhírt. A pesti Chevra Kadisa díszsírhelyet adományoz, a gyászszertartást a főrabbi végzi. Amikor koporsóját lakásáról a rákoskeresztúri izraelita temetőbe szállítják, a halottaskocsi útba ejti a Barcsay utcai gimnáziumot. Az egész iskola néma főhajtással ad tiszteletet Héber Bernátnak, az utcán alig lehet mozdulni a tömegetől.

Kecskeméten még él az ekkor kilencvenéves édesanyja. Senki nem meri megmondani neki, mi történt a fiával. Azt hazudják, nagy tanulmányi utazást tesz Európában. A tanítványok közössége összefog: aki éppen külföldön jár, képes levelezőlapot küld Héber Bernát nevében a mamának. A mama két évvel később hal meg, abban a hiszemben, a drága gyereke világot lát, és olyan messze van, hogy nincs alkalma elbúcsúznia tőle.

PÉNTEK ORSOLYA: Csavargókönyv

részlet

Egy évvel ezután, hogy Hermész és Dionüszosz – pontosabban Aquincumban inkább Merkúr és Bacchus – ilyen nyíltan megmutatta magát, belegyalogoltam a pesti éjszakába öt-hat festővel.

Mind idősebbek voltak, mint én, tíz-tizenöt évvel. Mentem a nyomukban, kószolgtam Pestet, ezt az idegen ízü városrészt, amely mocskos volt, cinikus és dohos – de jóval szabadabb, mint a polgári Buda és a kispolgári Óbuda.

Augusztus huszadikán megtört a nyár abban az évben is, hűvös, szürke felhők úsztak a város fölé, hirtelen józanodott ki mindenki, csodálkozva néztek egymásra az egyenyári szerelmespárok, mit keres ez az idegen ember itt, kérdezték, és elhúzódtak, behúzódtak önmagukba, ahol egyszerűen nem találták a szerelem ködképét; az öregek végre kiültek a napra, amelynek nem volt már igazán ereje. Az éjjelek hidegek voltak. Kabátban jártam, de nagyon fáztam úgy is, talán inkább az éhségtől és a fáradtságtól. Éjjel kettő körül végre haza akartam menni, de szégyelltem. Akkor már sejtettem, hogy ezekkel a festőkkel sincs több dolgom, mint azokkal, akik a külvárosban rekedtek vagy akik a Sas-hegyi és Sváb-hegyi villákban és a Krisztinában őrzik az időt, mint a porlórsra öregedett csipkét, elég ujjal hozzáérni, hogy szétomoljon; ha a lakótelepeken napról napra telik az idő, az első naptól a kínos hatodikig és hetedikig, amikor nem kell dolgozni, a Krisztinában úgy csinálnak, mintha egyáltalán nem telne az idő.

Aznap éjjel, amikor az egyik festő lecövekelte egy ház előtt az Astorián, és azt mondta, menjünk át, megéreztem valamit, ahogy a családtagjaim halálát szoktam vagy azt, ha veszélyben vagyok, vagy ahogy megéreztem oly sokszor aztán az első látására minden olyan férfiban, akivel aztán együtt éltem, a szerelmet, korábban, mint ahogy ő tudott volna róla, megálltam, mielőtt beléptem az átjáróházba, sűrű csönd nőtt bennem, amelyen nem hatoltak át a rossz mondatok, a fellengzős, kivagyis, itt-és-most mondatok.

A sötét udvarok során laza csoportban haladtunk át, aztán egyikük végre kilökte az átjáróház másik oldalán a betámasztott kaput, és ott állt a sárga fényben úszó zsinagóga a sötétzöld ég alatt.

Soha nem láttam azelőtt. Sem Budáról, sem Óbudáról nem jár az ember a nagy zsinagógát nézegetni Pestre; ha dolgunk van a Duna másik oldalán, az legfeljebb a Nyugatinál lehet vagy a Ferenciek terén, talán a Deákon, ha már zsinagógába kell menni Budáról, hát keres az ember egyet közelebb.

De itt, ahol Belső-Erzsébetváros kezdődik, egy budainak nincs dolga. Hacsak nem sétál festőkkel éjjel háromkor.

Álltam, földbe gyökerezett lábbal, a fény, amely mintha magából az épületből sugárzott volna, beburkolt, felmelegített és átvilágított, mondtam valami banálisat, talán, hogy milyen szép, de valójában mit is mondhattam volna istenről, aki ott volt abban a két percben azon

a pesti utcasarkon megfoghatatlanul, de biztosan – és én tudtam egyedül. Azt még nem tudhattam, hogy az egyetlen isten aztán évekre elhagy; miközben az istenek velem maradnak.

Csodálkozva néztem őket, akik tovább fecsegték, majd újra a templom felé fordultam, és egyedül maradtam annyi ember között.

Amikor később majd minden európai reptér olyan ismerős volt már, mint a hamar megunt Pest és a kínossá vált Buda, amikor már úgy jártam Milánóban és Velencében, mint ahogy egykor Pest belvárosában; tudtam, melyik preszóban melyik szék billeg és volt vagy harminc törzshelyem Lisszabontól Bécsen át Prágáig és Rómáig, és megismertek a nápolyi Piazza Dante antikváriusai, akkor sokszor eszembe jutott az az este ott és eszembe jutott Hermész is, váratlan pillanatokban, a római San Cosma e Damianoan hűsölve, a Villa Giulia előtt, egy isztriai erdőben vagy Pugliában.

– Akkor hadd jussak el legalább egy emberig – hajtogattam makacsul tizennyolc, aztán harminchat, aztán negyvenévesen, egyre kétségbeesettebben, de már eszembe sem jutott többé, hogy azt mondjam: Istenig.

Mintha az nem lenne olyan fontos. Amikor ott álltam karácsony éjjelén az ajtóban és lyukakként ragyogtak a csillagok, mégis mellém állt az útonjárók istene, majd az egyetlen. Igaz, nem tudtam. Onnantól tizenöt évig mindenhol istenek közt jártam. De nem tudtam eljutni, azt hiszem, egyetlen emberig.

Másféle életet kértem, mint azok, akik nem tudják megteremteni magukat, hiába telnek a napok az első naptól a hatodikig és a hetedikig, amelyen megpihennek. Másféle életet kértem, mint a szüleim, másat, mint azok, akik bántottak, és mást, mint amilyet éltem.

De azt a mást a semmiből kellett megrajzolnom. Rám volt bízva.

Amikor megértettem, hogy rám van bízva, és hogy sohasem volt másra bízva, és abba sem az isten, sem az istenek sem szólnak bele, és hazajöttem a csípős őszbe Velencéből, vártam pár napot, majd ráböktem Olaszország térképére.

Így indultam neki a következő tizenöt évnek. Közben megírtam néhány könyvet és festettem, amennyit csak tudtam, de azt hiszem, ez a tizenöt év, amióta élek, mégiscsak inkább az utazással telt. A többi, beleértve a mostani magamat is, csak úgy lett.

Mint ahogy ez a könyv is.



PÉNTEK ORSOLYA

Képzőművész és író. Képzőművészként indult a kilencvenes években, majd másfél évtizedet töltött a prózáiról pályán. 2016-tól dolgozik újra képzőművészt is. Festőként a városi terekkel és a tradíciók szimbólumrendszerével foglalkozik, íróként a történelem és az egyén viszonyával.

Regényei a Kalligram kiadónál: Monarchia-trilógia (Az Andalúz lányai, Dorka könyve, Hóesés Rómában), valamint a Vénusz jegyében – Pécs regénye. Megírta a magyar fotótörténetet (A magyar fotó, Látóhatár kiadó, 2018.) Jelenleg egy utazóregényen dolgozik, amelynek megírását az Erzsébetvárosi Irodalmi Ösztöndíj tette lehetővé. A Csavargókönyv munkacímmű kötetben huszonkét útról számol be az egykori Római Birodalom területén és az egykori Monarchiában.

Festőként elsősorban a tradicionális filozófiák szimbólumrendszerével és a városi terekkel foglalkozik. Klasszikus technikákkal és anyagokkal (olaj-vázon, papír-porpasztell, papírkollázs, akvarell) dolgozik. 2019 és 2021 között valósította meg az 50x70-es olaj-vázon képekből álló Tarot sorozatát, amely a Tarot 22 lapjáról készített absztrakt színnyelvi jelekből áll. Velence című, szintén olajképekből álló sorozatán a város szín- és fényjelenségeit vizsgálta. Az Elemekben az indiai (védikus), a kínai és az alkimista keletkezéstörténetek különféle elképzeléseit illetve öselemeit jeleníti meg. Szívesen kísérletezik papírral is, kollázsait kidobott magazinok, utcáról letépett plakátok, csomagolópapírok és egyéb hulladék-anyagok felhasználásával készíti. Képei több magángyűjteményben megtalálhatók. Íróként Litera- és Békés Pál-díjas.



Péntek Orsolya: Tarot 1

MIKLYA ZSOLT: Felhőrokon

A Schiller-féle házban a szél is dudorász. Ablakon át is látszik a Marczibányi-ház. Cserépkályhája mellett a híres mátkapár. Melegedni a téiben az író is bejár. S hány lelkes ifjú téved e házba józanul, hol boldog asztal mellett gondolkodni tanul. Mert gondolatától éled az ifjú társaság,

nem részegíti lelkét mellékdal, vígaszág, csak diadal vezethet sikerre terveket, mit együtt énekelnek, ha másképp nem lehet. Hogy is lehetne másképp, csak költő értheti, hogy minő ritmikája, szelleme van neki, s amint a szív dobogja, a tánclépés suhog, ifjonti lánggal éget e részeg állapot.

Mert részegedve lép ki, ki lépe józanul e házba hinni térni, hogy élni szabadul, mert láncait letépve a gondolat szabad, és nincsen zár a szájon, a szíven nincs lakat. A Schiller-féle házban a szél is dudorász, ablakon át is látszik a Marczibányi-ház, csilló ablakszemekkel tekintenek felénk,

volt egyszer egy mennyország, legyen végre miénk. (Ezernyolcszáznegyvenhét telén egy fénysugár e dúdalmányt sugallta időn és légen át, átcsilámlott a téren túl bérelt álmokon, és landolásra készül a hív felhőrokon.)

A Schiller-ház • A mai Dohány utca 16. szám alatt állt egykor az 1838-as árvíz után újjáépült Schiller-ház, ami egyrészt azért nevezetes Petőfi életében, mert ez volt a költőnek a házasságát követően az első főbérleti lakása, másrészt pedig innen indultak útjukra, pontosabban a Pilvax kávéházba azok a későbbi márciusi ifjaknak nevezett fiatalok, Vasvári Pál, Buljovszky Gyula, Jókai Mór és Petőfi, akik többedmagukkal felgyújtották a vértelen forradalom lángját azon a nevezetes március 15-i napon...
...Egressy Gábor 1847 nyarán számos lakást megnézett Pesten, míg egy olyat talált, amely az ifjú házaspár Petőfi igényeinek is megfelelt. A lakás, melyben Jókai Mór volt a társbérletűjök, a Dohány utcai Schiller-ház első emeletén feküdt, s egy közép- osztálybeli polgári család kényelmével rendezték be azt. S bár

Szendrey Júlia és Petőfi csak rövid időt tölthetett itt, mégis a boldogság szigetét jelentette ez számukra...
... Nehéz volt olyan lakást találni, amely megfelelt volna a költő elvárásainak. Míg albérlésben élt, jórészt ott lakott, ahol pénze megengedte, de házasságuként már igényei is megfogalmazódtak új lakhelyével kapcsolatban. Többek között fontos volt, hogy Egressyékhez közel legyen, akik alighanem már ekkor is abban a Síp és Dohány utca sarkán álló Marczibányi-házban laktak, ahova később majd Petőfiék is költözni fognak...
Részletek Dubniczky Zsolt
Így élt Petőfi és Jókai a Dohány utcai Schiller-házban 1848 márciusában című cikkéből, amely PestBuda című online folyóiratban jelent meg 2024. március 14-én.



MIKLYA ZSOLT

(1960, Csorvás) Quasimodo-emlékdíjas, HUBBY-díjas költő, pedagógus, szerkesztő, gyermek- és ifjúsági irodalmi szakember, az Író Cimborák alkotóműhely tagja. Legutóbbi gyerek-, illetve felnőttvers-kötete: Végtelen sál (Móra, 2015), Párakép fölött (Magyar Napló, 2019). Bújjócska-zsoltárok című versanyaga 2022-23 folyamán született, NKA-támogatással.



KISS TIBOR NOÉ: **Olvasás**

(regényrészlet)

Az utca szívverése. Fűjtató hidraulika, kapukódok pittyenése, csörgő mobilok, túlvezérelt basszusok. Anyám a futónövények alatt ül, ez már a második üveg bor. Anyámnak még soha nem volt ilyen jó albérlate, tágas erkéllyel, masszázskáddal, programozható termosztáttal. Az ablakban műanyag macska integet, egymásba hullanak a percek. Nagyanyám halála nélkül most nem ülnénk itt, és nem kellene találkoznom az apámmal.

Anyám úgy néz rám, mintha égő paraszat akarnék a kezébe adni. A kezemben apám asztali naptárai. Az a legnagyobb bajom, hogy rólam semmi jót nem lehet majd mondani az unokáimnak. Ezt a mondatot eddig észre sem vettem, most kétszer is felolvasom anyámnak. Apám unokájára gondolok, aki egyszer az én gyerekem lesz. Sosem jutott eszembe, hogy bármit is mondanom kell majd neki az apámról. Nagyapád szerette az állatokat. Vagy nagyapád szereti az állatokat, most már azt sem tudom, hogy múlt időben vagy jelen időben gondoljak rá. Valami kihangosít, anyám mindent hall, ezt olvasom ki a tekintetéből.

Nagyapád szereti az állatokat és a növényeket. Igen, a cicákat is nagyon szereti, mert

a cicák önállóak, és nem kell annyit foglalkozni velük. Régen volt egy szép, nagy üvegháza, ami tele volt virágokkal. Nem, soha nem felejtette el meglocsolni a virágokat. Nagyapád az embereket is szereti, csak nem mindig látszik rajta. Téged nagyon fog szeretni, ebben biztos vagyok. Gyakorlom a válaszádat a képzeletbeli kislányom kérdéseire. Hallom a hangját, érzem, ahogy a kezemet szorítja. Együtt sétálunk a városban, a neonfények és a kirakatok esti káprázatában.

Még mindig érzem a test melegét, anyám ilatát. Magamra húztam a kabátját, mint régen. Friss levegőre volt szükségem, tágas terekre, lüktetésre. Szorongattak a falak, az egymás mellé szorított háztömbök. Anyám azt mondta, fáradt, de én tudtam, hogy csak egyedül akar maradni a naptárakkal. Az a legnagyobb bajom, hogy rólam semmi jót nem lehet majd mondani az unokáimnak. Anyám kikerekedett szeme, hajsálerek az arcán, vékony, vörös vonalak. Egy más mellett aludtunk, féltünk, hogy apám ránk talál. Követem a trolivezetékek nyomvonalát. Élénk, száraz fuvallatok. A háztömbök hideget lehelnek az utcára.

Megtelt a terasz, az emberek plédre burkolják magukat. Tompa dobütemektől remeg

a kocsmablak, szemben gesztenyefák, a vásárcsarnok üvegboltíve, a mélygarázs szellőző kürtői. Előttem egy csésze gőzölgő tea. Rá-lehelünk az üvegház falára, szívecskét rajzolunk bele, letöröljük. Apám a veteményesben hajladozik, palántákat ültet. Várjuk a gyíkokat és szavalunk. Örülj, hogy a világ most ködbe öltözött és semmit se látsz. Zúgnak a kürtők, susognak a fák. Neonfény vibrál a garázslift betonkockáján, valaki kocog. Kifújom a levegőt, látom a saját leheletemet. Anyám az asztali naptárakra dőlve alszik, és azt álmodja, hogy soha nem találkozott az apámmal.

A folyosón félhomály, a parketta nyikorog a talpam alatt. Fülledt, álmosító meleg. A hálószoobaajtó csukva, anyámat szólongatom, de nem válaszol. Halk szuszogás, a gázkazán ventillátorzúgása. Anyám a konyhaasztalon hagyta a jegygyűrűjét és egy búcsúüzenetet. Szomorú, kitépett noteszlap. Apám egyedül maradt az állatokkal. Omladozó ólak, fehér csempék, hideg zománc. Fűjtatás. Fogkrémfoltok a borotválkozótükör üvegére száradva. Üres fürdőszoba, anyám illatával. Az utolsó szó az utolsó határidőnaplóban anyám neve. Júlia. Szaggatott tollvonások. Boros üvegek a szerszámos szekrényben. Apám az üvegházban, gyíkokat etet. Tompa suttogás. Versek visszhangzanak az üvegfalak között.



KISS TIBOR NOÉ (1976) prózaíró.

A MÜOSZ Bálint György Újságíró Iskolájában és a Pécsi Tudományegyetem szociológia szakán végzett. Dolgozott újságkihordóként, közvéleménykutatóként és hátrányos helyzetű fiatalok futballedzőjeként, 2011 óta a Jelenkor folyóirat tördelője. Első kötete Inkognitó címmel jelent meg 2010-ben az Alexandra Kiadónál, ezt követte az Aludnod kellene (2014) és a Beláthatatlan táj (2020) – mindkettő a Magvető Kiadó gondozásában. Új könyve (Olvasás) 2025 nyarán jelenik meg, ugyancsak a Magvetőnél. Regényei cseh, finn, osztrák, lengyel és szlovén fordításban jelentek meg.

Évforduló és kiállítás



Nyolcvan éve, 1944. november 29-én – Vajna Gábor belügyminiszteri rendelete alapján – a budapesti zsidóságot gettóba kényszerítették. A Mazel Tov étterem üzemeltetői őriznek egy darabot a falból, mely egykor a terület határát jelölte. Az évforduló alkalmából, a Zsidó Művészeti Napok keretében emlékeztek arra a napra, mely több tízezer ember sorsát pecsételte meg.

Hegedűs D. Géza színművész Kertész Imre Hamburgi beszédéből olvasott fel részletet, **Szücs Balázs** alpolgármester arról beszélt, hogy mennyire fontos lenne végre a megosztottság, a kirekesztettség helyett a szeretetnek, a bennünk élő fénynek, világosságnak teret adni.

Mert: „A történelem nem ért véget.”

Az alpolgármester szerint a félelemmel, a

kétségbeeséssel szemben az alkotás adhat megnyugvást. Erzsébetváros pedig mindig teret fog adni a kreativitásnak, az alkotásnak.

Ennek a gondolatnak a jegyében nyílt új kiállítás a Mazel Tov étteremben. A Zsilip Művészeti Egyesület képzőművészeti pályázatát írt ki „A mi világunk és a mesterséges intelligencia” címmel. Ahogy az eredményhirdetésen Fecskés Beáta festőművészről elhangzott: kemény és érzékeny téma ez is, nem lehetett szépelegni.

Több száz pályamunkából választotta ki a zsűri a három helyezettet és a különdíjasokat, illetve azokat az elgondolkodtató alkotásokat, melyek december végéig láthatóak az étterem falán, köszönhetően Vadas Verának, a Zsidó Művészeti Napok alapítójának.

tzs

BOBA

„A művészet az angyalok összeesküvése”

Bódi Barbara vagyis **drBOBA Jelzések** című képzőművészeti kiállítása látható január végéig a Romano Kherben.

Dalia László

Az **Erzsébetvárosban élő művész** szerint a tehetségnek nincs színe, a mesterei nem azért támogatták, mert cigánynak született, ugyanakkor a doktori disszertációját a XX. századi roma képzőművészeti mozgalomról írta. És miután nem a képzőművészetből él, városfejlesztőként dolgozik, sosem kellett megalkudnia. Jelzések című kiállítását november 22-én Niedermüller Péter, Erzsébetváros polgármestere nyitotta meg.

• **Muzikus családból származik mindkét ágon, mégis másfelé fordult.**

– Édesapám Bódi Jenő brácsás volt, a mai zenészek is szépen beszélnek róla. Nagybátyám Vörös Kálmán hegedűművész és zeneszerző, saját zenekarával a Nótaszót vezette. Édesanyám oldaláról Oláh Ernő csellista, a Magyar Köztársaság Arany Érdemkeresztjével kitüntetett művész. A zenei örökséget én a színek világában találtam meg. A zene szeretete meghatározó az életemben, mindenféle muzikát kedvelek, lehet klasszikus vagy dzsessz egészen a portugál fadoig. Büszke vagyok arra is, hogy a cigányzene, a cigányzenészek milyen nagy hatással voltak a zenetörténetre.

• **Kató nagyanyja, aki mind az öt gyereket köztük az Édesanyját is kitaníttatta, a salgó-**



tarjáni cigánydombon élt és szomszédjuk volt Balázs János, akit magyar cigányfestészet és irodalom atyjának tartanak.

– Bár ismerhettem volna, de akkor még Édesanyám is gyerek volt. Balázs János különös öreg volt, macskákkal élt, s ma polihisztornak mondanánk, hiszen költőként és festőként is sok későbbi alkotót inspirált, többek között engem is. Ő már akkor túllépett a hagyományos cigány/roma festészeti világon, modern festő volt, s ma nagyon értékesek az alkotásai, drágán jegyzik a képeit.

• **Ahogy írja „A művészet az angyalok összeesküvése a világ feje fölött”, de hogyan boldogultak a cigány festők a múlt század harmincas éveitől Magyarországon? Hiszen erről szól a doktori disszertációja.**

– Nemcsak erről szól, jóval összetettebb eredményeket tár fel a tézis. Akkoriban mindenkinek a tűz körül táncoló cigányok, a karavánok jutottak eszébe, de ezen a sztereotípián már Balázs János túllépett, s aztán jóval később Péli Tamás is, aki a hollandiai királyi akadémián végzett hívatásos festőművész már a reneszánsz, barokk művészet irányából bontakozott ki, miközben szívügye volt a cigány közösség építése.

– **A családjában mindenki tanult ember, de kapott-e máshonnan hátszelet?**

– Diplomás művészpédagógusként végeztem, a tanárain nem azért támogattak, mert cigány származású volnék. A diplomáimat sem együttérzésből kaptam, sőt, többet kellett tennem, hogy az előítéletek ellenére megmaradjak festőművésznek vagy pedagógusnak. Minden eddigi

eredményemet saját erőből építettem fel, ezáltal ez lassúbb és kevésbé látványos folyamat volt.

• **A rendszerváltás előtt támogatták a cigány képzőművészeket, gyűjtemények születtek, most ez a galériákra, a mecénásokra marad. Ön városfejlesztőként dolgozik, így ahogy mondta is egyszer, nem kell megalkudnia, mások ízlése alapján festenie.**

– Valóban nem a festészetből élek, így nem függök sem mecénástól vagy megrendelőtől, olyan vizuális világot teremtek meg, ami valóban enyém. Szerencsére gyakran meghívnak egyéni és kollektív tárlatokra is. Négy éve a Vigadóban állítottam ki, ahol a Tükröm-tükröm című sorozatom volt látható, amely már csak azért is emlékezetes, mert ugyanakkor Nagy B. István, egykori mesterem képeiből is nyílt egy tárlat az emeleten, s mintha párbeszédet folytattunk volna, áhítattal néztem, még mindig tanított a festményeivel. Három egyéni tárlatomat nyitotta meg a Magyar Művészeti Akadémia alapító elnöke, ami pusztán munkáim minőségének volt köszönhető. A mostani kiállításom nem véletlenül viseli a Jelzések címet, sok technikai újdonságot mutatok be, de ezeket csak felvillantom, mert annyifelé ágazik el az út...



Felkelő nap

A chapbook ugródeszka lehet a ma még ismeretlen költőknek

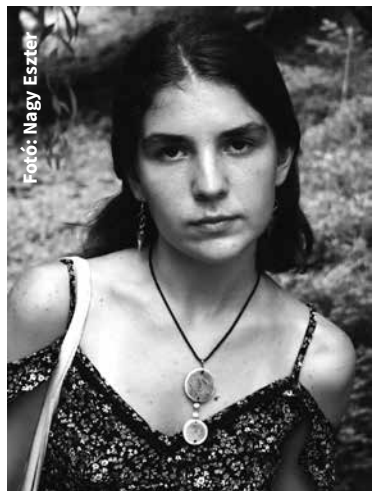
Cseppnyi költészet Karácsonyra

Irodalmárok mellett idén már pályájuk kezdetén álló tehetségeket is segít a kerület: tizenhét, pályázat útján kiválasztott költőnek ugyanolyan formátumban és arculati elemekkel készül el a napokban az első önálló verseskötete. Az önkormányzat a grafikai kivitelezésen túl alkotónként 500 példány chapbook nyomtatását vállalta. A chapbook kisméretű költészeti füzet, Magyarországon még kevésbé ismert forma. A következő lapszámainkban megismerhetik azt a 17 alkotót, akinek az írásait megjelenésre méltónak tartotta a szakmai zsűri. Verseik mellett mentoruk ajánlása olvasható.

ERZSÉBETVÁROS
A kultúrnegyed



ŐSI ANNA: Ahol fedetlen a bőr



Fotó: Nagy Eszter

ŐSI ANNA

2003-ban született Vácott, később itt végezte el a gimnáziumot, az érettségi után ötvösnek tanult a Budai Rajziskolában, 2024-ben pedig az ELTE magyar szakos hallgatója lett. Első verspublikációja a szigligeti összművészeti mentorprogramhoz kapcsolódó *Öbölnyi megafon – A Bay of Megaphones* című fiatal költészeti antológiában jelent meg magyarul és angolul. Prózáat is ír, emellett szabadidejében táncol, kerámiázik és ékszereket készít.

Áfra János fülszövege

Az identitást érintő kérdésekre fókuszál Ősi Anna nyugtalanító költészete – a szociokulturális háttér determináló erejére, a családi és az iskolai közeg feszültségeire, a nemiséggel összefüggő viselkedésmintákra. A versek lányból nővé érő beszélője megfigyelések tárgya, de nem marad hangtalan áldozat, mert szavát téve feldolgozza a kellemetlen érintéseket, a testi fenyítést, az elvárásokból adódó önsanyargatás emlékét. Képes ráismerni és közvetíteni, ha teste vágyak tárgyává válik, ahogyan a közelséggel fellépő ambivalenciát is. Zavarba ejtő, amikor érzékiség és érzéketlenség határvidékére vezeti tekintetünket, ahol az egyik ember szenvedélye a másik fájdalomába csap át. Ezek a versek szembenézések és szembesítések, a beszélő önként fedi fel sebhelyes bőrét, és a sérülések ellenére képesnek mutatkozik a bizalomra.

Októberi hegymenet

Látom a szemedben,
puha berkenyék
hideg földre puffanva
ontják ki savanyú-dús belüket,
a patak billenő kövei alá
nyálkás levelek tömörülnek,
a vadszedres oldalon
csak tüskés indák maradnak,
és a szarvasok elbögik nászukat,
mire megteszed felém
azt az óvatossá tompított lépést,
ami először, akár reccsenés
a sötétszemű őzet,
megfutamodásra készlet.

Esélyünk, a szürke
gerincek mögé bukva,
elszalasztásban tesped.
Ködbe hasító bércen
a táj ölelésébe dőlve
kapaszkodik a szél
remegő testembe.

Nem veszed észre,
amikor én már rég
nem vagyok ijedt.

JÓZSA SAROLTA RÉKA: Last call



JÓZSA SAROLTA RÉKA

1984-ben születtem Budapesten, Lipótváros szívében, ennek minden várható következményével együtt: jogász lettem, három világvége csodálatos gyereke van. Keresem a békét, katalizálom a folyamatokat, ha elakadok, írok. Az emberi lélek az utolsó „terra incognita”. Próbálom felfedezni.

Kiss Judit Ágnes fülszövege

Józsa Sarolta Réka Istennel beszélget. Meghívja egy cigire egy esős éjszaka. Meghallja Jézus, Szűz Mária vagy az Atyaisten hangját. Angyalok ülnek az ágya szélére, és disznóvályúból eszik tékozló fiúként. Mindennek nagy a tétje – végső soron az üdvösség. És amikor a legprofánabb, amikor már a blaszfémia határára érkezik, akkor jut a legközelebb a szenthez. Bármiről ír, szakrális térben teszi. Mert talán mégsem igaz, hogy „az Istennel nincs, aki együttérez.”

last call

a nyugtalanság lassan kúszott
fel a lábszáramon, üveges szemmel
néztem, ahogy átfordult
a térdemen, riadt csendben várta
combjaim között a nyúlureg,
hol hatol be mélyen a szöveteim
közé a tudat, hogy a bizonyosság az,
ami nem megszokható,

az elkerülhetetlenség érzete, amitől
felhólyagzik az ujjbegyeid alatt
a homok és hátrálni kezd az én,
ahogy a könyörgéseidet a következő
hullám elé rajzolod, dombornyomott
jövőképek villannak át a periférián,
a látóideg megrándul, de mindig
későn kapod oda a tekinteted,
képtelen vagy fókuszba helyezni,
ennek a névtelenségéhez nem elég

plasztikus a szókészleted,
megrándul és ágaskodni kezd
a félelem a karodon, a gém fuldoklik,
túl nagy halat fogott, vagy a fiókák
sárga torokhangja volt valamiért
hiábavaló, táplálhatatlan egy ponton
túl
a remény, nem termelődik újra, a szél
belekap a füzek korbácsaiba –
ha van hová, még most menj haza.

ZUDOR BOGLÁRKA: Engem kérdezz a hallgatásról

Áfra János fülszövege

Versei egy istentelen vidékről mesélnek, amelyről mégsem hiányoznak a csodák. Ezen tájék kallódó alakjai a feleségét megcsaló bádorgfő meg a telt kebleire büszke agyagnő, na és hallani egy szakemberről is, aki el tudja törölni a múlt nyomait. Az uralkodó miliő a (poszt)szovjet idők falusi világa, amelynek a hatása tovább vibrál a városi szövegek idegenségérzetében. Az alakok sodródni látnak az élet nagyobb erőinek, a természetben és a panelek közt sem találják helyüket. A beszélő viszont olykor a kutató, a festő vagy a mesélő szerepébe kerül, hogy rámutasson a romákkal és a nőkkel szembeni diszkrimináció, az áldozathibáztatás hatására, a gyászfeldolgozás kihívására. Didaktikus fennhangok nélkül, hitelesen szólnak ezek a közérzeti versek a traumák nehézkedéséről, amelyet a rímkenyészertől mentes hangzóság ellensúlyoz.



Fotó: Borzsányi Péter

ZUDOR BOGLÁRKA

1993-ban született Debrecenben. Alkalmazott grafikus szakképesítést szerzett a Medgyessy Ferenc Gimnázium és Művészeti Szakközépiskolában, majd a Debreceni Egyetem magyar nyelv és irodalom alap- és mesterképzésén diplomázott. Korábban elsősorban könyv- és kiállításkritikákat publikált, verseit a chapbookpályázat eredményhirdetését követően kezdte el közölni folyóiratokban.

Gépek zúgnak völgyed felett

Ha azt hiszed könnyű
Lemondani a nyári konyha
Összkomfortjáról
A völgyben

Akkor tévedsz
Most mégis visszatérek
Tartozom ennyivel

Ma gépek zúgnak

Felettem
Ridegen csattogó kereplők

Nem hagyta

Magad után
Mást csak a szovjet órád
A félig üres teáskannát
Egy tűzhelyen
Hogy volt az előtted
És van az utánad
A nézd mi lett
Belőlem

Arcomon a hosszú
Gyári műszakok emléke
Testemen a palermói

Lenyomatok
Meggyötört ártatlanság
Rosszul vágott

Kleopátra-frizura

Nem kérdezted
Mitől változtam meg
Hogy a hegyek
Párás levegőjét
Másképp érzékelem-e

Még mindig
Félbeszakítod
A mondatokat
Ha a férfiakról
És a vágyaikról
Az utódnemzés
Kötelezettségéről
Beszélz

Erővel fordítod el a fejem
Ne lássam
Hogy mint járn
Nem tud gyermek
Esetlenül
Térdét horzsolva

Négykézláb
Mássa meg a lépcsőt
A részeg

HEGYMEGI FLÓRA: Kismegszakító



HEGYMEGI FLÓRA

1993-ban született, Egerben nőtt fel, jelenleg Budapesten él. Az ELTE Bölcsészettudományi karán diplomázott anglisztika mesterszakon, majd az Eszterházy Károly Katolikus Egyetemen szerzett angol tanári diplomát. Verset és prózát is ír, angol nyelvből fordít.

Kiss Judit Ágnes fülszövege

Hegymegi Flóra hazatér. Nemcsak gyerekkora helyszíneire, hanem haza a szülőkhöz, a nagy-és dédszülőkhöz, felfejteni azt a generációs láncolatot, amelyet akarva-akaratlan maga is vonzsol, és örökít, amihez születésétől hozzá van bilincselve. Arra vállalkozik, hogy ebből az örökségből tovább vigye, ami erősít, és megszabaduljon attól, ami gátol. Hogy ezeknek a soros és párhuzamos kapcsolásoknak ő maga lehet-e majd a kismegszakítója, vagy az általa születő következő nemzedék, arra ezek a versek keresik, és a következő évtizedek adják meg a választ.

Kismegszakító

Sötétben a legjobb tapogatózni,
ahol puhák a csendek és a testek,
ahol minden egész összeér és összenő.
A szemcsés ultrahangon egyetlen szemcse
a szemünk fénye
nem genezis ez, csak genetika,
és nem is az ő világossága.

Anyánk belső gyűrődéseit viseljük egy életen át,
soha nem simulnak el igazán, csak mélyülnek
egyre,
behúznak magukba az árkok,
széleik a pergő homok,
soha nem lesz olyan, mint az a pillanat,
mikor azt hittük, végre –
a beidegződéseket senki nincs, aki újrakösse.

Egy erzsébetvárosi pék dinasztia története a Csányi utca 5-ben

Sándor Zsuzsa

„Amikor a zsidók sütötték a főváros legfinomabb kenyerét” címmel tartott előadást november 14-én a Csányi utcai Zsidó Történeti Társban **Kacsvinszky Barbara**. Erzsébetváros Pro Urbe-díjas újságírója évtizedek óta szenvedélyesen kutatja a zsidó múlt emlékeit, helytörténeti gyökereit is. Kiváltképp azok a családok érdeklik, akiknek nem maradtak leszármazottjaik, nincsen, aki emlékezzen rájuk. Ilyen volt a maga korában legendás nevű Bánd család is: a dinasztiaiban apáról fiúra szállt a kenyérsütés tudománya, nevükhöz fűződik a második világháború előtti korszak első és legnagyobb hazai családi kenyérgyára, amely a Kazinczy utca 50-ben működött. Ahogy az italok között a

Zwack Unicum, a szalámik versenyében a Herz, a Bánd-kenyér is fogalommal vált.

A pék dinasztia alapítója Bánd Vilmos egy szlovákiai kis mezővárosban, Verbón született 1829-ben. A település a gabonapiacok központja volt, a környéken malmok működtek. Vilmos is elsajátította a lisztes szakma minden csínját-bíját. Később a Felvidékről Pestre települt át, és az 1860-as években megnyitotta pékségét Erzsébetvárosban, a Kerepesi út (mai Rákóczi út) 80-ban. A fehér kenyérük olyan híres lett, hogy három vármegyéből jöttek hozzájuk vásárolni. Kicsi lett a Kerepesi úti üzlet, a Bándok újabb boltokat nyitottak, majd a Kazinczy utca 50-ben megépítették a legmodernebb gépekkel felszerelt kenyérgyárukat. Itt volt az otthonuk is.



Bánd Vilmosnak öt fia és négy lánya született, s ragaszkodott hozzá, hogy fiai a pékmesterséget folytassák. Az öt fiú közül négy

saját üzletet alapított, a legidősebb fivér a kereskedést irányította, az ötödik pedig ügyvéd lett, és a családi vállalkozások peres ügyeit intézte. Orvosok, művészek is akadtak a családtagok között. Kazinczy utcai otthonukba festőművészek, költők jártak, gyakran vendégeskedett náluk Füst Milán és Tóth Árpád.

Az apa, Bánd Vilmos 1900-ban halt meg, és a Kazinczy utcai kenyérgyárat egyik fia, Bánd Gyula örökölte. De a Bándok nem csak a kenyérükről lettek híresek, emberségből is példát mutattak. Az I. világháború után óriási volt a nyomor. Bánd Gyula ingyen osztott kenyeret az éhezőknek, feleségével tápsztartókat a szoptatni nem tudó édesanyáknak. A Bándok elkötelezett demokraták voltak: két fivér is alapító tagja lett az Erzsébetvárosi Demokrata Körnek, amely 1922 április 3-án tartotta egyik gyűlését a Dohány utca 76-ban.

Egy merénylő bombát rejtett el a vaskályha mögött, és a hatalmas erejű robbanásnak nyolc halálos áldozata lett. Életét vesztette Bánd Gyula is. A kenyérgyárat fia, Pál vitte tovább, de egyik tragédia jött a másik után.

Kitört a nagy a gazdasági világválság, de a Bándok összefogásának köszönhetően a kenyérgyárat még sikerült megmenteni. Ám a hatályba lépő zsidótörvények, a náci megszállás véget vetett a virágzó családi vállalkozásnak. A Bándok, többszáz ezer zsidó honfitársukkal együtt, a holokauszt áldozatai lettek. Nyoma sem maradt, melyiküket mikor hurcolták el, hol tűnt el. Meggyilkolták Bánd Pált is. Több családtag 1945 január 12-én a Maros utcai nyilas mészárlás áldozata lett. A Bánd-lányok közül többen külföldre mentek a háború előtt, egyikük, Viktória festőművész lett, de egyiküknek sem maradtak leszármazottjai. A családtagokról egyetlen fotó, emléktábla sem maradt. A híres fehérkenyér receptje is elveszett. A Kazinczy utcai kenyérgyárat később lebontották.

Kacsvinszky Barbara előadásában azt is hangsúlyozta: a Bánd család története jóval több, mint helytörténeti emlék: hivatástudattal, emberségükkel erkölcsi példát is mutattak az utókornak.

December 2-án a Fuga Breuer Marcell termében zsúfolt ház előtt tartották meg Saly Noémi legújabb, immár 24. könyvének bemutatóját.

Bóka B. László

A Könyvhétre megjelent Az én Budám után, most itt van Az én Pestem is. A könyvbemutatón Zeke Gyula író, történész beszélgetett Saly Noémivel, akit Budapest városanyjának nevezett. És hogyan jön ide a gereblye? Nos, úgy, ahogyan azt Saly Noémi a kötet fülszövegében megfogalmazta: „Ott hagytuk abba, hogy másfél éve nekiálltam összegereblyézni a gépem mindenféle magazinokban, folyóiratokban, konferencia- vagy köszöntő kötetekben és más sülyesztőkben megjelent írásaimat.... Kézenfekvőnek látszott úgy rendszerezni őket, mint a Tabáni Kakas vendéglőse tette egy régi Szent Márton-napi étlapon: liba - nem liba - nem hús. BUDA - NEM BUDA - NEM BUDAPEST, döntöttem, ez lesz.”

Saly Noémit mindenki ismeri, de tényleg. Ha a kisbíró a Parlament előtt kidobolja, hogy valahol nyomtatva, audiovizuálisan, pláne személyesen megjelenik, akkor ott a csilláron is lógnak az emberek.

De beszéljünk most már a könyv 333 oldaláról, 195 fotójáról, rajzáról és illusztrációjáról. A kötet a bevezetőt követően hét részre tagolódik, de a bevezető maga a stílus, részben az üzenet is, hiszen kiről is szólhatna, mint Budapest völégényéről, a kockásöltönyös úriemberről, Podmaniczky Frigyesről. Megjegyzem Budapest szerelmese nálunk, Erzsébetvárosban élte utolsó éveit, sőt, itt is halt meg. Aho-

Az én Pestem avagy Városanya gereblyéje



gyan azt a Képes Vasárnap írta 1938-ban: „Mikor már közelgett a vége, a székesfőváros tanácsa vastagon szalmával hintette be a kocsiutat a Dohány-utca torkolatánál, hogy a súlyos beteget ne zavarja a kocsik zörgése.” Saly Noémi bevezetője után meg merem jegyezni, piha Buda, Pest, az Pest (Kellér Dezső) bárki bármit mondjon is.

És máris megérkeztünk Saly Noémi kedvenc és örök témájához, a felnőttek napközijéhez, a kávéházhoz. Csak győzze az ember ki-jegyzetelni a sok ilyen-olyan melegedőt, fekete hörpintőt, szellemi táplálék színhelyet, a felbukkanó kódlovagok hadáról, nem is beszélve, akik asztaltársaságokba rendeződve imádják vagy gyűlölik egymást. Városszerte (ahogyan azt a fejezetcím mondja) barangolva kukkant-hatunk be hol ide, hol oda. Az ember végig sem gondolja, hogy eleink azért jártak kávéházba, mert ott mindent megtaláltak, enni- és innivalót, meleget, fényt, barátokat, pénzt, tanácsot, nőt, pasit, üzletet, játékot, kinek mi tetszett.

A téma további nézőpontja speciális, ugyanis a nők kávéház használatát, jelenlétét tárgyalja, azzal a pikáns kis záradékkal, hogy vajon milyen nők járnak éjszakai zenés kávéházba.

Egy teljes fejezetet kapott Ady, akivel össze-vissza barangoljuk Budapestet, megnézzük kedvenc helyeit, mert természetesen nem csupán a Három hollóról és a Meteorról van szó, amint azt a vájtfülű értelmiségiek tudni vélik.

A következő fejezet a kávéház lelkeréről, a vendégek szeszélyeinek ismerőjéről, a szinte lélekébűv képzettségű pincékről szól. A felszolgálók hierarchiáját és a velük szembeni elvárásokat ismerhetjük meg, szokás szerint sok-sok eredeti idézettel és fotóval. Aztán a szívtartó árusító gyerekek jönnek, majd egy vándorfényképész, Tyroler József színes lélekrajza következik. Körbenézünk még a tótok, románok, örmények, zsidók és oroszok között, akiknek természetesen külön kávéházuk volt, hol, másutt, mint az Erzsébet körúton. Igazi multikulti, ahogyan azt a fejezet-

cím is jelzi. A kötet első fele és múltbeli városlófrálásunk egy furcsa, olvasni is gyomrunkat megfeszítő vacsoraversenyekkel fejeződik be, mondhatni ez volt a főfogás.

A szellemi gereblyezés már sokkal rendezettebben folytatódik, hiszen a Belvárosba, Terézvárosba, Józsefvárosba, a Városligetbe, Kispestre és természetesen minden fővárosi kerület legkedvesebbjébe, Erzsébetvárosba látogatunk el. Végül is, mi tehát ez a könyv: virigligli Saly, ahogyan azt már megszokhattuk, kár, hogy legpontosabban nem nekem, hanem Török Andrásnak sikerült megfogalmaznia: „Nyelvében és mesélőkedvében van valami archaikus. De gondolatfűzése eltéveszthetetlenül 21. századi. Miközben stílusa egy jókedvű erdélyi nagymamáé, gondolatfűzése egy kalandos természetű mai huszonévesé. Ez teszi ezt a könyvet lebilincselővé.”

Aki szereti Budapestet, annak polcán ott a helye ennek a kötetnek!



New York Kávéház. A felvétel 1894 körül készült. Fortepan / Budapest Főváros Levéltára / Klösz György fényképei

Titkos múzeum a Kazinczy utcában

A Kazinczy utca 47-ben, egy szecessziós stílusban épült kétemeletes kis hotelben meredek lépcsősor vezet a mélybe a kávézó felől. Ott lapul egy nemrég megnyitott „titkos helytörténeti múzeum”. A kiállított gyűjtemény témája Erzsébetváros szövevényes múltja. A szálloda bejárata mellett felirat hirdeti: „Hotel Mika Downtown.” Az utca másik oldalán már daru dübörög. Vasbeton, üveg szálloda épül. Jelkép is lehet a szemben álló két telek.

Buják Attila

Maga a ház, a Kazinczy 47. az idők során el is tűnhetett volna. A rendszerváltás után másfél évtizedig veszély fenyegette. Lelkes városvédők (Perczel Anna építész, urbanista és az Óvás Egyesület) vívták hősi harcukat a bontásra szánt műemlék jellegű épületek megmentéséért. A Mika ház megmaradt, ma szállodaként működik. **Batuska Richárd** menedzser és résztulajdonos, szintén lelkes várostörténész, ötlete volt, hogy az alagsorban nyíljon a városnegyed múltját feldolgozó helytörténeti múzeum, kiállítás.



A dolog annyiban logikus, hogy a környék, „legeslegbelsőbb Erzsébetváros”, ikonikus része a dualizmus kori városfejlődésnek. A szakrális épületek mellett itt volt a Tell (magyar) kártya születésének műhelye, itt működött a Merkúr Kávéház (1891), amelynek tulajdonosa az első hazai mozgóképvetítést megszervezte. Volt parfümgyár, Schmolka Manó szalámigyárának füstölője, kóser vágóhíd, és 1944-ig működött ortodox zsidó nyomda. Itt épült az első magyar gőzfürdő, melyhez a Dunából szivattyúzták a vizet. A vészkorszakban a volt fürdő a gettó halottasháza lett.

És itt űzte az ipart a hotel névadója, egykori tulajdonosa, Mika Tivadar rézművesmester. Mika a cseh-morva régióból érkezett, egy Dob utcai zsidó rézművesnél tanulta ki a szakmát, majd önállósította magát. A Mika név a Monarchiában márka volt. Jómódú volt, 1909-ben építette a jelenleg hotelként működő Mika házat. Halála után fiai vették át az üzletet. A háború és az államosítás a Mika családot is elűzte. A házat elvették, a tulajdonosokat ki-



telepítették. A család ma is létezik, nagyrészt Ausztráliában él.

A történet meghallgatása után lemegyünk az alagsorba. A „titkos múzeum” tervezésében, kivitelezésében komoly szerepet játszott Batuska Richárd alkotótársa, Végh Júlia festőművész. A múzeum bemutatott anyagát hét szekcióba rendezték. Az autentikus anyag

menyisége viszonylag csekély, Mikáék által készített terméket az antik boltokban sem kapni. Gazdag viszont a korabeli filmplakát anyag.

Amiről főntebb nem szoltunk, most szemérmesen földézzük: a kiállítási anyag is utal rá, hogy Erzsébetváros – legfőképp a Király utca – a kor ledér mulatónegyede volt. Itt működtek a különböző színű Macskák. A Kék Macska (Blaue Katze) mulató 1855-ben nyílt, és kiemelkedően népszerű volt. Közhelyig ismert anekdoták, sajtóhírek szólnak arról, ki mindenki fordult meg itt Bismarck legidősebb fiától Rudolf trónörökös és a Walesi hercegig. A zenei és táncművészetektől indulva a művésznek „emelet szintű szolgáltatást” is nyújtottak.

Az egyes szekciók eltérő élethelyzeteket mutatnak be. Külön szekcióba rendezték a vészkorszak anyagát. Az archív mozgóképfelvételek egy dinamikus változó, átalakuló város arcát mutatják fel, de felvételek csak a főutakon készültek, a mellékutakat kihagy-

ták a korszak operatőrei. Batuska Richárd ambíciója töretlen. A múzeumot további alagsori résszel kívánják bővíteni. Természetesen nincs nagy haszon a titkos múzeumon. A hotel presztízsét mégis növeli. A megtekintés vendégeknek automatikusan jár, de vannak sétalójegyek azoknak, aki, csak a múzeum miatt térnek be.

Karácsonykor Szusi mindig eldönti, hogy jövőre máshogy lesz.

Szenteste, amikor a család a Csendes éj többszólamú előadásával próbálkozik – sikertelenül – Szusi magában azért ad hálát, hogy sikerült élve eljuttatni az egész családot eddig a pillanatig, és a béke révült hangulatába kerülnek mind. A hirtelen rájuk zúdult áhítat hirtelen meghozza a szeretet is, amiről az elmúlt napokban mindenki lemondott.

Pedig a jövőre máshogy lesz című Karácsonyt Szusi már a nyáron elkezdte fejben összerakni.

Augusztusban, a nagy, nyári leárazások derekán volt a plázában tavalyi rénszarvasos pulcsi, mikulásos kombidressz és kombiné, ördögös világító mamusz, ami minden lépésnél vinnyog. És mivel tavalyi maradékok voltak, és egyébként 41 fokot mutatott a hőmérő árnyékban, annyira olcsón adták, hogy az egész kollektív kedve lett volna betárazni az ünnepekre. Nem tette. Hiba volt.

Az őszi iskola- és óvodakezdés minden tartalékot felemésztett, december elején aztán rá tört a szokásos karácsonyi pánik, és a Mikulás induló, születésnapokkal is átszótt Advent a várakozás helyett az ámokfutás programját töltötte be Szusi szoftverébe. Minden napra jutott minimum két karate évadzáró, show-táncgála vagy nyugdíjas klubos, esetleg óvodás karácsonyi ünnepség, ahova fel kellett öltözni, be kellett ülni mosolyogni és jegyzetelni, végig nézni iruló-piruló Máriák tömegét, korukat tekintve kettő és nyolcvankettő év között, elragcsálni az asznapi nyolc darab süteményt, majd este émélyegve megírni egy cikket. Nekiállni mosni, főzni, takarítani, uzsit csomagolni.

Szusi munkásságának ezek az ünnepek voltak a mélypontjai, tekintettel arra, hogy

Szusi és az adventi varázs

az ilyen alkalmakon harmonikus, sugárzó és tökéletes édesanyákkal, nagymamákkal találkozott, akiknek természetesen jutott idejük süteményt sütni nem csupán otthonra, hanem az évszázó ünnepségre is.

Az Adventtel beköszönt Szusi számára a véget nem érő logisztika ideje is. Ki kihez megy Karácsonykor, melyik nap? Ki mit visz oda, ahova megy? Mikor megy oda, és akkor pont ki nem ér



rát? Aki nem ér rá, az mikor jön hozzánk? És akkor mi otthon leszünk? Hol leszünk otthon? Ehhez a témakörhöz szorosan kapcsolódóan elhangzik a következő felkérések is: Ugye, veszel valamit a kicsinek, majd odaadom a pénzt. Ugye veszel valamit a nagynak, majd odaadom a pénzt. Ugye, megoldod a közepsőt, te tudod, mire van szüksége, majd odaadom a pénzt. Ugye, az uradnak kitalálsz valami jelképet, kifizetem.

És elindul a karácsonyi körmenet, s mikor azt hiszi, bevásárolt, kiderül, hogy idáig csak más helyett és mindenki boldogan válogat az ajándékok között a nappaliban. Anyósa meg-

kéri, hogy ha lehet, inkább becsomagolva vinne el mindent, mert Szusi annyira kreatív, ő meg olyan béna, és egyébként meg fodrászhoz, körmőshöz, szempillához kell még futnia. És elfut, mint egy gepárd, de előtte még begurít egy celuxot, hogy legyen mivel leragasztani a csomagolót, amit majd a Szusi megvesz. És kezdődik előlről az egész, Szusi elindul megint, csak a mattek nem stimmel, mert valahogy pénze az sose

marad december közepére, meg ötlete se, hogy kit mivel lehetne maximálisan boldoggá tenni.

A gyerekek is elkezdenek lázadni, hogy alig látják anyut, nincs itthon változatos ennivaló, és aztán előbb-utóbb a családfőnek is feltűnik, hogy közeleg a Karácsony.

A tennivalókból apa nagymértékben kiveszi a részét a következő kérdések mentén:

Hol tartjuk a porszívót? Mit értesz zöld függönyön? Hol van itt húsbolt? Hogy néz ki a tejszínhab, amikor még nincs a süteményen? Hányas a lábad, Szusikám? Majd ezeket a kérdéseket megválaszolatlan hagyva, gyorsan a

karácsonyfa vásárlásra tér át, aztán a folyamatos morgásra.

A szupermarketeket is egyedül járja Szusi, miközben otthon folyamatosan magyarázkodik. Hát annyi mindent be kell szerezni Karácsonyra, és értse már meg a család, hogy ezt is intézni kell, de a család ezt nem érti meg.

Megértésre csak az üzletekben számíthat, ahol a nyugodt és tökéletes anyukák, nagyik helyett eddigre hozzá hasonlóan eszelős tekintetű nők állnak a pult mögött és előtt, vagy tolják apatikusan a kosarat. Megértő pillantásokat váltanak, udvariasak egymással: sorsközösséget alkotnak a boltban a mindenféle asszonyok.

A Szenteste előtti egyik legutolsó nagybevásárlás végén a kasszáznál épp a futószalagra pakolt Szusi, mikor meghallotta a mögötte álló zombi duruzsolását. A nő elcsigázott tekintettel szortírozta az árut és lökdöste előbbre dobozos tejével Szusi dobozos tejét, mintha ettől a szegény pénztáros gyorsabban tudott volna haladni, pedig nem. Sorstársa sírással küszködve épített a macskakonzervekből és kockamargarinokból tornyot, gőzerővel ürítette a kosarat a szalagra, közben magában beszélt. Szusi hátrafordult, és kiderült, hogy a nő amúgy normális. „Mennem kell, mert idegbajt kap a férjem. Kinn vár az autóban, a motort se állítja le, és ordítani fog, tudom, hogy ordítani fog, pedig én nagyon sietek.”

És Szusi ebben a pillanatban szeretetet érzett, mély együttérzést, először a csodavárás idején. Az ismeretlen nő megnyitott fáradt lelkében egy aranykaput, amin kiszállt minden gyűlemlő feszültsége, bizonyossá vált számára, hogy ebben az országban 5 millió nő várja, hogy elmúljon az adventi varázs és a Karácsony.

(Török Zsuzsa)

35 ÉVES AZ RS9 SZÍNHÁZ!

Születésnapi évad bemutatókkal,
workshopokkal, fesztivállal



„Az RS9 Színház 35 éve töretlenül a kortárs színdarabok és művészeti törekvések támogatója és befogadója” – fogalmaz Lábán Katalin. Aki ismeri, pontosan tudja, hogy ő tényleg elkötelezett szakember, aki kitartóan járja a röggel teli független színházi utat.

A kerület legkisebb színháza 2025. márciusában 35-dik születésnapját ünnepli, de a teljes évad a jubileum jegyében zajlik: bemutatókkal, workshopokkal, fesztivállal, más attrakciókkal.

Erzsébetváros Irodalmi Ösztöndíjasai mutatkoznak be hónapról-hónapra az irodalmi estek sorozatban. Decemberben Kiss Tibor volt a vendég.

Októberben debütált a Cocteau és Piaf előadás, mely Kóródy Ildikó Edith Piaf naplójából és Jean Cocteau *A közönyös szerető* című művének felhasználásával született. Kárácz Eszter idézi meg Edith Piaf alakját, Jean Cocteau-t pe-

dig Miklós Marcell személyesíti meg, zongorán közreműködik Wagner-Puskás Péter, a rendező Lábán Katalin. A Cocteau és Piaf legközelebb december 19-én látható a Vallai-kertben.

Novemberben volt Kisari Szabolcs *Titkos menetrend* című művének magyarországi ősbemutatója, szintén Lábán Katalin rendezésében.



Az előadásban megjelennek Budapest ikonikus helyszínei, miközben megismerjük egy házasságáért küzdő pár történetét. A feleség szerepében Tóth Szilvia Lilla látható, férjeként Benkő Bence lép színpadra. A darab megszületését Budapest Főváros Önkormányzata támogatta, a főváros 150. születésnapja alkalmából.

Februárban Lábán Katalin Shakespeare véres háborús darabját, a Titus Andronicusát készíti színpadra állítani. Koleszár Bazil Péter egy Django Reinhardt-ról szóló darabot visz színre Kókai János főszereplésével. Csáki Rita rendez a Kocsis Judit főszereplésével készülő, Zsú, és a piros napernyő című ősbemutatót. Sebő Ferenc is új darabot írt és készíti színre vinni: Három szamuráj címmel. Menszátor Héresz Attila elkezdte Molière Mizantróp című feldolgozásának próbáit, valamint Miklós Marcell is jelentkezett saját színdarabjával, melynek bemutatója tavasszal lesz az RS9 Színházban.

tzs



A GONDOS OTTHON

Mert itt
téli is korlátok
nélkül élhetek!

Teljes közműellátással rendelkező, önálló lakrészek. Helyben működő intézményi és szakorvosok. Segítség az ügyintézésben, bevásárlásban. Napi ötszöri étkezési lehetőség. Színes programlehetőségek, vallási alkalmak. Támogató közösség, közösen megélt ünnepek.

MIÉRT AZ OLAJÁG OTTHONOK?



06 1 510 00 18

olajagotthonok.hu

@olajag-otthonok

olajagotthonok



PÉNZMÚZEUM

Magyar Pénzmúzeum és Látogatóközpont



ADVENT A PÉNZMÚZEUMBAN!

A karácsonyi készülődés alatt is várjuk látogatóinkat! Bronz-, ezüst-, és aranyvasárnap nyílt napot tartunk, programokkal, foglalkozásokkal várunk minden érdeklődőt. Csütörtökönként pedig továbbra is megnézhetik *Az alapítás* című filmet, ami a 100 éves független Magyar Nemzeti Bank megalapításáról szól.

A BELÉPÉS INGYENES! | Időpontfoglalás: penzmuzeum.hu | 1122 Budapest, Krisztina krt. 6.

NYITVATARTÁS

Hétfő, szerda és péntek	8:00 – 17:00
Kedd	zárva
Csütörtök	8:00 – 19:00
Szombat és vasárnap	10:00 – 18:00

ÜNNEPI NYITVATARTÁS

December 23 – 26.	zárva
December 31. – január 01.	zárva





K11 Művészeti és Kulturális Központ és K11 Labor

Budapest VII. ker., Király utca 11. Jegyek kaphatók online a jegy.hu és a jegyx1.hu oldalakon, valamint a helyszínen hétköznapokon 10 és 16 óra között, és a rendezvények kezdete előtt. További információ: www.facebook.com/kiralyutca11 és www.k11.hu, e-mail: titkarsag@eromuvhaz.hu.

12.19. | 19:00

POKET EST - Camus: Az idegen

Camus leghíresebb regénye, mely sokáig Közhírom címmel volt ismert a magyar olvasók számára, legújabb, 2016-os fordításában most POKET-kiadványban jelenik meg! Az est során a fordítókkal elemezzük Camus szövegüniverzumát. Jegyek elővételben: 1.500 Ft | Jegyek a helyszínen: 2.500 Ft

12.21. | 10:00; 01.17. | 19:00

KÖTÖGETŐ KÖTNIKÉKKEL

Én kötök, te kötsz? Mi kötünk? Jó társaságban a K11-ben! Jegyek elővételben és a helyszínen: 1.000 Ft

12.21. | 10:00

TRENDRAKÓ - Fűrdőbomba készítő workshop

Készítsd el te is a saját, vagy ajándék fűrdőbombádat, fűrdősodat a téli szezonra TRENDRAKÓ Marci segítségével. Jegyek elővételben: 2.000 Ft | Jegyek a helyszínen: 3.000 Ft

12.21. | 20:00

BENCZE ALMA QUARTET XMAS SPECIAL

Bencze Alma az amerikai jazz legszebb karácsonyi örökzöldjeit hozza el Quartetjével a K11 közönségének. Jegyek elővételben: 1.500 Ft | Jegyek a helyszínen: 2.500 Ft

12.27. | 19:00

HÍRŐS GASZTROSZÍNHÁZ: Káosz Karnevál

Az év vége magában hordozza a szeretet és a békeesség harmóniáit, miközben a karácsonyi időszakot körbelengi a kapkodás és a káosz is. Itt a lehetőség, hogy légy részese egy minden érzékre ható, fenomenális Gasztroszínházi élménynek, és könnyek között kacagd ki magadból az év utolsó napjainak minden fáradalmát. Szereplők: Bata Éva, Boncsér Sára Luca, Fodor Dávid, Bárnai Péter, Hevesi László. Jegyek elővételben: 2.000 Ft | Jegyek a helyszínen: 3.000 Ft

12.28. | 20:00

ELŐSZILVESZTER A CANARRO EGYÜTTESSEL



A Canarro zenekar a francia manouche swing (avagy gypsy Jazz) stílus egyik legkiválóbb hazai képviselője. Jegyek elővételben: 2.500 Ft | Jegyek a helyszínen: 3.000 Ft

01.04. | 14:00

VEGÁN JANUÁR: Workshopok, kerekasztal-beszélgetés és filmvetítés a Vászonszakoslány és a K11 közös szervezésében. A belépés ingyenes, a workshop árak weboldalunkon érhetők el.

01.07. | 19:00

KVÍZ-EST: MINDEN, AMI 2024

Hihetetlenül gyorsan elment a 2024-es év. Emlékszel mindenre ami tavalyi történt? Jegyek elővételben és a helyszínen: 1.000 Ft

01.08. | 20:30

AGÓCS MÁRTON ÉS FEJÉR MIHÁLY (AUREVOIR.) AKUSZTIK.



Visszatér egyik kedvenc helyére a Félelmetes Két-személyes Húrszaggató Galéri, Aurevoir. zenekar két legjobb frontembere, avagy Agócs Márton és Fejér Mihály. Jegyek elővételben: 2.500 Ft | Jegyek a helyszínen: 3.000 Ft

01.09. | 19:00

CSALÁDI DRÁMÁK - felolvasószínház a Fiatal Drámaírók Házával

Az este folyamán három színpadi szöveg hangzik el felolvasószínházi előadás formájában, majd ezeket a nézők, a szerzők, az előadók és a szervezők meg is beszéljük. Jegyek elővételben: 1.500 Ft | Jegyek a helyszínen: 2.500 Ft

01.10. | 19:00

BÁCSKAI JULI PSZICHOSZÍNHÁZA - Ahány férfi, annyi nő vagyok én. Bácskai Juli Pszichoszínháza – Ahány férfi, annyi nő vagyok én Főszerepben: Földes Eszter és Tóth József. Harmonikás: Mach András. A pszichológia tudománya szórakoztató színházi formában. Jegyek elővételben: 2.500 Ft | Jegyek a helyszínen: 3.200 Ft

BEVEZETÉS A FOTOGRAFIA VILÁGÁBA

Workshop sorozat | Kelemen Gergő Photography Januártól hat alkalmas workshop sorozatot indítunk, aminek keretében amatőr és gyakorlott fotósok is elmélyülhetnek a fotográfia világában. Az alapismeretek mellett gyakorlatban is kipróbálhatjuk magunkat a komponálástól kezdve egészen a szoftveres utómunkáig. A hat alkalomra az alábbi időpontokban kerül sor: 01.11. | 11:00, 01.18. | 11:00, 01.25. | 11:00, 02.08. | 11:00, 02.15. | 11:00, 02.22. | 11:00 A workshopokra nem kötelező, de ajánlott saját fényképezőt és képszerkesztővel rendelkező laptopot hozni. Az alkalmakra kizárólag bérlet váltható. Jegyár: 24.000 Ft/6 alkalom

01.14. | 10:00

TERMÉSZETTUDOMÁNYOS ELŐADÁS: A színek a fény tettei és szenvedései

Az előadáson szó lesz többek között a különböző színnek pszichológia hatásáról, valamint a szívárványról és a halorról. A programon a részvétel ingyenes.

01.14. | 16:00

SZAKKÖRTE FOGLALKOZÁS - kreatív alkotótér gyerekeknek. A Szakkörte egy olyan kreatív alkotótér gyerekeknek és felnőtteknek, ahol a minket körülvevő világ elemeivel való kísérletezés és játék a meghatározó. A programon a részvétel ingyenes.

01.14. | 18:00

TÁRLATVEZETÉS A K11 LABOR AKTUÁLIS KIÁLLÍTÁSÁN.

Tárlatvezetés a kurátorokkal a „Honey, have

you ever heard of ‘zacskós-tej-tartó?’ című kiállításán, amelyen az Ernyey Gyula és Gollob József által tervezett műanyag tejkiöntő történetének járunk utána. A programon a részvétel ingyenes.

01.15. | 19:00

SZÓSZÓLÓK - dalszerzés élőben: dalszövegírók, dalszerzők a K11 színpadán. Másfél óra zene és beszélgetés a magyar könnyűzene nagyjaival. Vendég: Bodor Áron (Esti Kornél). Jegyek elővételben: 1.500 Ft | Jegyek a helyszínen: 2.500 Ft

01.16. | 10:30

INTERAKTÍV KREATÍV MEMÓRIA MŰHELY - Könyvbe-mutató. Az egészséges táplálkozáson, a rendszeres mozgáson kívül a kulturális és felvilágosító előadásoknak is nagy a szerepe, hiszen a mentális frissesség karbantartása is fontos 65+ után. A programon a részvétel ingyenes.

01.16. | 19:00

#OLVASNISZABAD – Szendrői Csaba hónapról-hónapra olvasni hívja a követőket, ahol 60 percig mindenki „csak” olvas, majd átbeszéljük az aznap olvasottakból a leginkább megmaradt mondatokat, bekezdéseket. Jegyek elővételben: 1.500 Ft | Jegyek a helyszínen: 2.500 Ft

01.21. | 18:00

TÁRLATVEZETÉS A K11 LABOR AKTUÁLIS KIÁLLÍTÁSÁN. Tárlatvezetés a kurátorokkal a „Honey, have you ever heard of ‘zacskós-tej-tartó?’ című kiállításán, amelyen az Ernyey Gyula és Gollob József által tervezett műanyag tejkiöntő történetének járunk utána. A programon a részvétel ingyenes.

01.22. | 20:00

A MAGYAR KULTÚRA NAPJA: RÉZELEJE TÁNCHÁZ

Jegyek elővételben: 1.500 Ft | Jegyek a helyszínen: 2.500 Ft

01.23. | 10:00

FARSANGI ÖRÖMTÁNC.

A szenior örömtánc kimonodottan az idősebb korosztály számára kitalált, új, közösségi mozgásforma. Nincs szükség sem táncpartnerre, sem előzetes tánctudásra. A programon a részvétel ingyenes.

01.23. | 19:00

A KERESGÉLŐK IMAKÖNYVE - POKET irodalmi est Lackfi Jánosral. Milyen Isten? Hol lehet megtalálni? Hogyan írhatnánk le emberi szavakkal? Hogyan találhatjuk meg fájdalomainkban, borzalmainkban? – Asztalos Emese erről is faggatja majd Lackfi Jánost, aki egyúttal felolvas A keresgélők imakönyvéből. Jegyek elővételben: 1.500 Ft | Jegyek a helyszínen: 2.500 Ft

ÁLLANDÓ PROGRAMOK A K11-BEN:

ZUMBA GOLD - A Zumba Gold program kifejezetten a mozgásukban korlátozottakat és az idősebb korosztály tagjait hívja táncba. Az órákat – melyek mozgásérülést igazolvánnyal ingyenesen látogathatók – Mezei Berger Veronika mozgás-terapeuta tartja. Jegyár: 500 Ft. 01.07. | 16:00, 01.21. | 16:00

SENIOR 50+ JÓGA - Jóga foglalkozások 50 év felett is mozogni vágyóknak, de nem kizárólag időskorúaknak. 4 alkalmas bérlet: 2.000 Ft, jegyár: 600 Ft.

01.08. | 10:00, 01.22. | 10:00

RUMMIKUB KLUB - Egy családi társasjáték, amit dominószerű kővekkel, négyen játszanak egy asztalon. Gyorsan elsajátítható stratégiái, logikai, kombinációs készséget fejleszt, fenntartó játék, ami minden korosztálynak ajánlott. A részvétel ingyenes, de regisztrációhoz kötött! Regisztráció személyesen a K11-ben, vagy e-mailben a regisztracio@eromuvhaz.hu címen. Játék alkalmak: 01.07. | 10:00, 01.21. | 10:00



Róth Miksa Emlékház és Gyűjtemény

Budapest VII. ker., Nefelejcs utca 26. Jegyek kaphatók online a jegyx1.hu oldalán, valamint a helyszínen. www.facebook.com/rothmuzeum és www.eromuvhaz.hu, e-mail: rothmuzeum@eromuvhaz.hu

01.7.; 14.; 21.; 28.; 02.4.; 11. | 18:00-20:30 MŰVÉSZETTERÁPIA: ZÁRT CSOPORT // VÁGYAK ÉS ÁLMOK • Januárban és februárban zajló első művészetterápia csoportunk során hat alkalommal várunk titeket, ezúttal a vágyainkhoz és álmainkhoz kapcsolódva fedezzük majd fel önmagunkat. Új év, új tervek és felfedezések: lássuk meg együtt álmainkat, adjunk teret kreativitásunknak! Bérletár: 30.000 Ft/fő

01.8.; 15.; 22. 18:00-20:00

LINÓNYOMDA WORKSHOP: három alkalmas felnőtt műhely • Alkotóműhelyünkön a grafikai gondolkodásmód, azon belül is a linóleum kerül majd a középpontba. Januárban induló három részes műhelysorozatunk alkalmain a linónyomda technikájában mélyedünk el. Bérletár: 15.000 Ft/fő

01.11. | 11:00-13:00

ART NOUVEAU BUDAPEST // épületek és történetek a századelőről • Városi sétánkon az V. és a VI. kerület néhány kiemelkedő épületét vizsgáljuk majd meg: színes üvegek, pompás kerámiák, rejtőzködő majolikák és a szecesszió lenyűgöző növényi ornamentikái tárulnak majd elének. Jegyár: 3.000 Ft/fő

01.18. | 11:00-13:00

PINCÉTŐL A PADLÁSIG: vendégségben Róth Miksánál // épülettörténeti séta • Apa, férj, alkotó, barát, versenytárs, császári és királyi udvari üvegfestő: ki is volt Róth Miksa? Nagysikerű épülettörténeti sétánk során történelmi érdekességekbe felfedezünk, felfedjük a városrész és a Róth-család legfontosabb mérföldköveit. Jegyár: 2.500 Ft/fő

APRÓHIRDETÉSEK

Házhoz megyek! Fogszor készítését, javítását vállalom garanciával. Hívjon bizalommal: 06-20-980-3957!

Festést, mázolás, burkolást válllok, nyugdíjasoknak kedvezményre. Bútormozgatással, takarítással. Tel.: 06-30-691-9424.

Asztalosmester mindenféle asztalosmunkát vállal. Fa és műanyag ajtó, ablak, bútorgyártás, javítás. Helyszíni felméréssel: 06-20-9-579-533.

GYORSSZERVIZ. Duguláselhárítás. Víz-, villany-, gázszerelés, márkafüggetlen gázkészülékek javítása, cseréje teljeskörű ügyintézővel! Garanciával! Tel.: 06-20-334-3438, Viber: 06-20-297-2109, www.0-24szerviz.hu

Fiatal diplomás házaspár életjáradéki szerződést kötne idős hölggyel vagy úrral. Tel.: 06-30-965-0495.

Bélyeget, papír-, fémpénzeket, festményeket és egyéb régiséget vásárolunk, árverésre átvesszünk. VI. Andrassy út 16. Tel: 317-4757, H: 12-17, K-Sz: 10-17, Cs: 10-19.

Antiktár kiemelt magas áron vásárol ezüst dísz tárgyakat, arany ékszereket, faliórát, porcelánt, festményt. Üzletünk: 13. kerület, Pannónia utca 24., 06-70-232-2211, 06-70-653-1443.

Folyamatos havi életjáradék akár egy összegű kifizetésben is. Teljeskörű idős ellátás. Telefon: 06-20-553-5474, 06-20-580-4700.

Segítségre van szüksége? Eltartási, életjáradéki szerződést kötnek idős házaspárral. Kedves, segítőkész hölgy személyében! Hívjon bátran: 06-70-303-0396!



CSÁNYI5 Erzsébetvárosi Zsidó Történeti Tár

1077 Budapest, Csányi utca 5. Az állandó kiállításunk nyitvatartási ideje: keddtől péntekig, valamint vasárnap: 14:00-18:00 - Hétfőn és szombaton zárva. Tel.: (1) 351 7298

Január 19. vasárnap, 15:00 • EMLÉKSÉTA

Az Emlékezés sétája a Budapesti gettó felszabadulásának 80. évfordulója alkalmából. A sétát vezeti – DEÁK GÁBOR. Erzsébetváros Önkormányzata és az Erzsébetvárosi Zsidó Örökségért Alapítvány közös - hagyományos - rendezvénye. Találkozás az Erzsébetvárosi Zsidó Történeti Tár épülete előtt. VII. Csányi utca 5.

KIÁLLÍTÁS - CSÁNYI5 GALÉRIA

Megnyitó: január 19. vasárnap, 17:00

Közös tér - Gerlóczy Sári képzőművész kiállítása. Az esemény Erzsébetváros Önkormányzata Értéktár

Bizottságával együttműködésben kerül megrendezésre.

FILM

Január 19. vasárnap, 18:00 A HOLOKAUSZT 33

TÁRGYON KERESZTÜL

Az Erzsébetvárosi Zsidó Örökségért Alapítvány (Csányi5) - együttműködésben az Auschwitz-Birkenau Emlékhely- és -öt filmből álló sorozatot mutat be. Ötödik - befejező - rész: Leveses kondérok - Tubákos doboz - Hamvasztó kemence - Életek nyomai - Mintatábor - Halottak könyve - Karmesteri pálca. Az Auschwitzról szóló filmek személyes, családi törté-

netekre koncentrálnak. Például egy bőrröndön talált kislány neve alapján indított múzeumi kutatás szinte egy egész család történetét dolgozza fel és jeleníti meg filmen. Az áldozatok megszemélyesítése, egyszerű feldolgozása a Holokausztnak. A tömegsírok, a krematóriumok borzalma mellett, vagy inkább helyett bemutatja, hogy az áldozatok nem névtelen halottak milliói, hanem ugyanolyan érző, szenvedő, szerető és igyekvő emberek voltak, mint bármelyikünk a 21. században. A filmeket magyar feliratozással vetítjük! A részvétel ingyenes, de regisztrációhoz kötött. Regisztrálni a www.erzsitt.hu/Holokauszt80 menüpontból lehetséges.

BESZÉLGETÉS

Január 22. 17:00 MESTER és TANÍTVÁNY - beszél-

getés a Magyar Színházrendezői Testület Podcast sorozata apropóján. A beszélgetést vezeti Veisz Alinda. Beszélgetőtársak: Szinetár Miklós, Meczner János, Léner Péter, Ellinger Edina, Székely Kriszta, Léner András. Az esemény az Erzsébetvárosi Önkormányzata Értéktár Bizottságával együttműködésben kerül megrendezésre.

AZ ÁLLANDÓ KIÁLLÍTÁS • Szívesen ajánljuk az Erzsébetvárosi Zsidó Történeti Tár múlt századi zsidó hétköznapokat bemutató, különleges hangulatú állandó kiállítását. Vallást, kultúrát, városi életmódot, történelmet ismerhet meg az érdeklődő. A programváltoztatás jogát fenntartjuk! Kérjük, tájékozódjanak további programjainkról a Csányi5 Facebook oldalán, vagy a www.csanyi5.hu-n.

ÖRKÉNY20
ARÉNA • 25/05/23

SZÜLETÉSNAPI
NAAAGYKONCERT

www.orkeny20.hu

